

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
OPĆINA SREBRENIK
- OPĆINSKO VIJEĆE -

PROGRAM RAZVOJA
ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA OPĆINE SREBRENIK
ZA PERIOD 2016. – 2021. GODINA

OBRADIVAČ: Služba za civilnu zaštitu
PREDLAGAČ: Općinski načelnik
RAZMATRA
I USVAJA: Općinsko vijeće

Srebrenik, April 2016. godina

Na osnovu člana 174. stav. 1. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10), člana 8. b) Odluke o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja („Službeni glasnik općine Srebrenik“, broj: 06/05, 09/09 i 02/11) i člana 24. Statuta općine Srebrenik („Službeni glasnik općine Srebrenik“, broj: 01/08), na prijedlog Općinskog načelnika, na sjednici održanoj dana: 30.05. 2016. godine, Općinsko vijeće općine Srebrenik, d o n o s i,-

PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA U OPĆINI SREBRENİK za period 2016 - 2021.godina

I

Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Srebrenik za period 2016.-2021. godina (u daljem tekstu: Program razvoja) predstavlja okvirni dokument kojim će se u procesu razvoja i izgradnje sistema zaštite i spašavanja, unaprijediti provedba Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (u daljem tekstu: Zakon o zaštiti i spašavanju), provedbeni i drugi akti proistekli iz tog Zakona, odrediti smjerove razvoja kroz provedbu konkretnih akcija, planova i prioriteta, uskladiti i funkcionalno objediniti rješenja nosilaca planiranja iz drugih sistemskih zakona koji se odnose na ostvarivanje sadržaja mjera zaštite i spašavanja naročito u ostvarivanju prevencije i postizanja spremnosti za odgovor na prirodne i druge nesreće u općini Srebrenik.

II

Program razvoja sadrži sljedeća pitanja:

- a) politiku razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Srebrenik,
- b) strateške pravce razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara sa akcijskim planovima njihove realizacije,
- c) posebne dokumente o sadašnjem stanju razvoja sistema zaštite i spašavanja i načinu realizacije zadataka iz Programa razvoja u pojedinim oblastima.

III

POLITIKA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA U OPĆINI SREBRENİK

Politikom razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Srebrenik (u daljem tekstu: Politika razvoja) utvrđuju se politika, vizija i ciljevi, kao i strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja u općini Srebrenik.

Politika razvoja jeste okvirni i osnovni dokument kojim se omogućuje donošenje i provedba odluka i drugih akata, odlučuje o osnovnim principima i opredjeljenjima, područjima razvoja, akcijskim planovima i prioritetima na nivou općine Srebrenik.

1. VIZIJA I CILJEVI

Kako je cilj strateškog razvojnog planiranja integralni razvoj pri čemu integralni razvoj ne treba shvatiti kao uporedno ostvarivanje političko-ekonomskih (privrednih), socijalno-sigurnosnih (društvenih) i ciljeva zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, već kao ostvarenje jednog cilja koji integrira sve troje.

To ne znači integrirati tri problema u program, nego integrirati tri problema u jedinstvenu viziju razvoja i iz nje izvedenih ciljeva.

Program razvoja kreće od postojeće situacije i ključnih problema sistema zaštite i spašavanja, raspoznavajući buduće ciljeve razvoja zaštite i spašavanja, povezujući sadašnjost i budućnost kao ostvarivanje željenog cilja.

Osloncem na postojeću razvijenost upravnih i operativno-stručnih organa, službi i jedinica civilne zaštite u potpunosti funkcionalno integrirati postojeću nepovezanost značajnih elemenata sistema zaštite i spašavanja u organima uprave naročito u protivpožarnoj zaštiti i vatrogastvu, zaštiti od poplava i spašavanju na vodi, higijensko-epidemioloških službi, zdravstvenih ekipa u okviru službi hitne pomoći i drugih pravnih lica od značaja za zaštitu i spašavanje da se ozbiljnije zakorači ka suštinskim područjima zaštite i spašavanja u postizanju pripravnosti i spremnosti za uspješan odgovor na prijetnje prirodnih i drugih nesreća.

1.1. Vizija razvoja

- Donošenjem Zakona o zaštiti i spašavanju, Općina kao jedinica lokalne samouprave, zakonodavna i izvršna vlast, pravna lica i građani stekli su pravo i obavezu izgradnje sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara i okoliša od prirodnih i drugih nesreća. Na osnovu toga, postojeće strukture u općini Srebrenik i drugim pravnim licima dužni su u okviru svoje redovne djelatnosti zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara i okoliša tretirati kao najvažnije pitanje održivog razvoja, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonskim i provedbenim propisima.

- Općim zaključcima iz Procjene ugroženosti Općine Srebrenik od prirodnih i drugih nesreća (u daljem tekstu: Procjena ugroženosti), ukazuje se na nužnost provođenje planskih preventivnih i operativno-stručnih mjera zaštite i spašavanja za postizanje spremnosti u odgovoru na prijetnje od prirodnih i drugih nesreća i ključnih opasnosti kod svih nosilaca planiranja: zakonodavne i izvršne vlasti, pravnih lica i građana.

- Materijalno-tehničkim opremanjem operativnih snaga, edukacijom štabova civilne zaštite za rukovođenje u prirodnim i drugim nesrećama i osoba za vođenje akcija zaštite i spašavanja, razvijanjem svjesnosti o kulturi zaštite i spašavanja kod građana u mjestima gdje žive i rade, omogućiti smanjenje uticaja prirodnih i drugih nesreća, onemogućavanje gubitaka ljudskih života kao i šteta na materijalnim dobrima i okolišu.

1.2. Ciljevi razvoja

Pored predhodno iznesenih elemenata vizije razvoja, a uvažavajući naučene lekcije, vlastite i drugih, a posebno iskustva iz proteklog teškog perioda, pojave, događaje i trendove koji imaju ili mogu imati uticaj na organizaciju i funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara za budući period od 2016. – 2021. godine izvode se sljedeći ciljevi:

- Uspostavljanje sistema zaštite i spašavanja koji će biti u stanju djelovati i odgovoriti na sve potencijalne opasnosti na način da cjelovito, dugoročno i u najvećoj mjeri zadovolji potrebe općine Srebrenik i njenih građana na smanjenje uticaja prirodnih i drugih nesreća na život i zdravlje ljudi, materijalnih dobara i okoliš i efikasno otklanjanje posljedica prirodnih i drugih nesreća, ako se dogode.

- Organizovane službe zaštite i spašavanja u pravnim licima konstantno obučavati i provjeravati njihov stepen osposobljenosti te njihovo obučavanje za djelovanje u svim fazama zaštite i spašavanja te obezbjeđenje nedostajućih materijalnih sredstava.
- Povećati saradnju nosilaca planiranja, stručno usmjeravanje aktivnosti i resursa, usklađivanje i koordinacija u zaštiti i spašavanju u općini Srebrenik primjenom svih raspoloživih mehanizama ozakonjene upravne nadležnosti na taj način da je zaštita i spašavanje sastavni dio svih politika, planova i programa.
- Organizirati i izgraditi djelotvoran i prilagodljiv sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara usmjeren na ostvarivanje vizije i ciljeva po svakom elementu, posebno na povećanju stepena prevencije u okviru koncepta održivog razvoja prilagođenog interesima i potrebama konkretnih sredina u skladu sa administrativno-teritorijalnom podjelom općine Srebrenik.
- Definisati i izgraditi odgovarajuću strukturu snaga za zaštitu i spašavanje čija će okosnica biti pravna lica koja se u okviru redovne djelatnosti bave nekim od poslova zaštite i spašavanja i posjeduju visok nivo spremnosti kao i nevladin sektor, udruženje građana: Gorska služba spašavanja, Klub spasilaca „Gradina“ Srebrenik, radioamateri, planinari, lovci, ribari i sl. i njihovu djelatnost u cijelosti integrisati u jedinstven sistem zaštite i spašavanja kako ne bi dolazilo do dupliranja poslova i rasipanja resursa.

2. OSNOVNI PRINCIPI I OPREDJELJENJA

Svi oblici zaštite i spašavanja moraju se provoditi u skladu sa principima međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o zaštiti ljudi, životinja, kulturnih dobara i okoliša od opasnih uticaja prirodnih i drugih nesreća i principima proisteklim iz Zakona o zaštiti i spašavanju i drugim propisima iz ove oblasti.

Na osnovu navedenog, osnovna opredjeljenja u ovoj oblasti su:

- Svaki građanin ima pravo na zaštitu i spašavanje, ako je zbog prirodne i druge nesreće ugrožen njegov život, zdravlje i imovina,
 - U slučaju prirodne i druge nesreće zaštita i spašavanje ljudskih života ima prednost pred svim drugim zaštitnim i spasilačkim djelatnostima.
 - Svako fizičko i pravno lice ima pravo i obavezu samostalno i skupa sa drugim provoditi zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.
 - U slučaju prirodne i druge nesreće svako je dužan pomagati u okviru svojih mogućnosti i sposobnosti. Čovjeku koji je u životnoj opasnosti svako mora priteći u pomoć ukoliko na taj način ne ugrožava svoj život ili zdravlje. Ako ne može pomoći treba o tome hitno obavijestiti operativni centar civilne zaštite ili službu za civilnu zaštitu, ili za pomoć se pobrinuti na drugi način.
 - Sve aktivnosti vezano za zaštitu i spašavanje su humanitarne i nadpolitičke naravi.
 - Općina Srebrenik organizuje zaštitu od prirodnih i drugih nesreća kao jedinstven i cjelovit sistem.
 - Općina Srebrenik je direktno odgovorna za provođenje zaštite i spašavanja na svom području.
 - Preventivne mjere moraju imati prednost nad svim oblicima planirane zaštite od prirodnih i drugih nesreća kao preduslov održivog razvoja općine Srebrenik.
 - Građanima moraju biti dostupne informacije o opasnostima, zaštiti i mogućnostima njihovog učestvovanja u odlučivanju o načinu ostvarivanja zaštite od prirodnih i drugih nesreća.
 - Organizirane snage zaštite i spašavanja u ratu obavezne su pomoći u provođenju humanitarnih principa određenih Ženevskim konvencijama.

- Podaci o opasnostima, planovima, mjerama i aktivnostima za zaštitu i spašavanje su javni.
- Svaki punoljetni građanin mora obavijestiti operativni centar civilne zaštite (121 / 112), policiju (122), vatrogasce (123), Službu hitne medicinske pomoći (124) o svakoj opasnosti ili prirodnoj i drugoj nesreći odmah kada je uoči ili za nju sazna.
- U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju svako pravno i fizičko lice odgovorno je za provođenje zaštite i spašavanja u slučaju nastanka prirodne i druge nesreće.
- Stanovništvo se mora obavijestiti putem operativnog centra civilne zaštite o opasnostima, načinu zaštite i upoznati sa planovima zaštite i spašavanja i pravilima ponašanja u slučaju prirodne i druge nesreće.
- Fizička i pravna lica su dužna pravovremeno izvršiti sve predviđene mjere zaštite svojih objekata i zaposlenika od eventualnog nastanka prirodne ili druge nesreće kroz provođenje mjera zaštite i spašavanja propisanih u odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju i drugim zakonima, kao i osiguranje imovine kod nadležnih osiguravajućih kuća. Eventualnu pomoć u saniranju nastalih šteta mogu tražiti od drugih fizičkih i pravnih lica tek ako su proveli predhodne aktivnosti.
- Priprema sistema zaštite i spašavanja se zasniva na prilagođavanju organizacije materijalnim i ljudskim mogućnostima.
- U slučaju nastanka prirodne i druge nesreće angažirat će se sve snage i sredstva za zaštitu i spašavanje. U slučaju da zbog snage i obima prirodne ili druge nesreće te snage i sredstva nisu dovoljne tražit će se pomoć od susjednih općina. Ako ni njihova pomoć nije dovoljna, tražit će se pomoć od kantona, Federacije BiH i Bosne i Hercegovine.
- Upotreba snaga i sredstava u slučaju prirodne i druge nesreće mora biti dovoljna i ekonomična u razmjeru sa ugroženošću, odnosno posljedicama prirodne i druge nesreće.
- Izvođenje akcija zaštite i spašavanja zasniva se na obaveznom provođenju odluka, naredbi i zaključaka nadležnih štabova civilne zaštite. Ako kojim slučajem bude razumno da odluka upućuje na vršenje kaznenog djela ili kršenje međunarodnog humanitarnog prava, niko nije obavezan i ne smije provoditi takvu odluku.
- Svaki ovlašteni pripadnik civilne zaštite, komandant, rukovodilac službe, odnosno vođa grupe i spasilac mora znati ko je njegov nadređeni.
- Da bi spriječili ili bar ublažili posljedice prirodnih i drugih nesreća treba brzo reagirati i efikasno raditi. Zbog toga snage za zaštitu i spašavanje moraju biti organizovane, opremljene i osposobljene tako da se u slučaju prirodne i druge nesreće mogu odazvati u što kraćem roku.
- Snage i sredstva za zaštitu i spašavanje organiziraju se u skladu sa rješenjima datim u Procjeni ugroženosti.
- Jedinice civilne zaštite organiziraju se po prostornom i funkcionalnom principu, a mogu i u kombinaciji oba principa.
- Kod organiziranja i provođenja zaštite i spašavanja u principu se koriste postojeći konceptualni materijalni i drugi resursi, ali i poznati kapaciteti strukovnih organizacija, udruženja građana i organizacija civilnog društva.
- Provođenje djelatnosti zaštite i spašavanja u miru, u vanrednim uvjetima zahtijeva stabilnu organizacijsku strukturu, opremljenu i osposobljenu za obavljanje zadaća u svim uvjetima prirodne i druge nesreće.
- Pripadnici civilne zaštite imaju pravo na zaštitu pri radu za šta su odgovorni njihovi osnivači. Za provođenje propisanih mjera za zaštitu i zdravlje na radu brinu organi koji direktno komanduju određenim jedinicama, službama i svim drugim snagama u operativnoj situaciji.
- Rješenja i postupci iz planova zaštite i spašavanja moraju biti jednostavni, jasni i razumljivi i predhodno simulirani kroz oblike obuke radi provjere valjanosti i hitnosti, s čime moraju biti upoznati svi činioци njihove izvedbe.

- Korištenje preventivnog pristupa podrazumijeva ostvarivanje priprema za provođenje zaštite i spašavanja koje imaju nezamjenjivu ulogu. Skupe, a efikasne mjere ne smiju biti izgovor niti razlog odlaganja njihove realizacije od nosilaca planiranja za slučajeve kada postoji opasnost od velike ili nepopravljive štete.
- Za svakog građanina, fizičko ili pravno lice koje je namjerno ili nepažnjom uzrokovalo ugroženost zbog koje su nastali troškovi dodatnog provođenja mjera, odnosno koja su uzrokovala naknadnu štetu, primjenjuju se odredbe Zakona o obligacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 29/03).
- Od poznatih rizika, po pravilu, treba se zaštititi.
- Općina, kao i ostali nivoi vlasti, brinu za pomoć, odnosno socijalnu zaštitu samo onim pojedincima koji je sami sebi ne mogu osigurati.
- Pomoć u slučaju prirodne ili druge nesreće, po pravilu je besplatna.
- U postupcima proračunavanja potrebnih sposobnosti za nošenje sa procijenjenim opasnostima i mogućim poljedicama koristit će se dati principi.

3. PODRUČJA RAZVOJA SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Planiranje razvoja sistema zaštite i spašavanja za suprostavljanje prirodnim i drugim nesrećama je izvodljiv i isplativ način da se osigura efikasno suočavanje sa posljedicama djelovanja tih nesreća. Brzo i efikasno djelovanje operativnih snaga zaštite i spašavanja, uz dobro provedenu saradnju i koordinaciju, odnosno upravljanje u prirodnim i drugim nesrećama može spasiti mnoge živote, smanjiti socio-ekonomske, političke i sigurnosne poremećaje, spriječiti lanac naknadnih nesreća, koje mogu izazvati i veće posljedice od uticaja prirodne ili druge nesreće koja se već dogodila.

Programom razvoja uspostavlja se međuresorna saradnja nosilaca planiranja, veza između različitih stručnih profesionalnih i dobrovoljnih grupa i ukazuje na elemente njihovog zakonskog i funkcionalnog djelovanja u produkciji mogućnosti novog, prikladnog odgovora društvene zajednice na prirodne i druge nesreće. Razumijevanje logike koja stoji iza procesa izrade Programa razvoja, preduvjet je za prikladan slijed potrebnih koraka.

Od Programa razvoja ne očekuje se da će omogućiti upravljanje i operativni razvoj namjenskih kapaciteta zaštite i spašavanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća, ali se očekuje smjer i pravac izgradnje i integrisanja elemenata u jedinstven sistem zaštite i spašavanja koji omogućava izvršnoj i zakonodavnoj vlasti, organizacijama, zajednicama i ovlaštenim pojedincima i građanima da brzo i efikasno odgovore na prirodne i druge nesreće.

Uticaji prirodnih i drugih nesreća razlikuju se po načinu iskazivanja, nivoima i vrsti izazvanih oštećenja, geografskom obimu, rasporedu izazvanih šteta i stepenu upozorenja koje se mogu očekivati. Ali, načini odgovora, uključeni nosioci planiranja, konceptualni resursi po vrsti i obimu, protok informacija, način ostvarivanja komunikacijsko-informacijske podrške upravljanju u prirodnim i drugim nesrećama i drugi dijelovi hitnog odgovora zajednice imaju jasne sličnosti.

Razvoj zaštite i spašavanja suštinski treba biti usmjeren postizanju uspješnog odgovora na prirodne i druge nesreće, spašavanju života, brizi za beskućnike, ostvarivanju mjera oporavka i održanju kontinuiteta uspješnog oporavka i održanju kontinuiteta umješnog upravljanja u prirodnoj i drugoj nesreći na pogođenom području.

Petogodišnjim programom razvoja omogućuje se uobičajeno godišnje planiranje, izrada i ažuriranje planova zaštite i spašavanja na osnovu važnih podataka iz procjene ugroženosti, nadzor i odgovornost nad provođenjem i kontinuirane popravke postojećih rješenja u odnosu na promijenjene okolnosti, mjesto zbivanja, jačinu i tačne osobine hitnosti kojima će trebati upravljati.

Sa tog stajališta kreiranjem budućih politika ukupnog Općinskog napretka treba osigurati da općinski razvoj ne uzrokuje probleme prirodnih i drugih nesreća, niti da pogoršava postojeće podložnosti riziku ili opasnostima tih nesreća.

Odlučivanje o Programu razvoja u Općinskom vijeću jeste čin postizanja „službenog vlasništva“ nad Programom ovog zakonodavnog organa vlasti, što je najbolja garancija značenja Programa razvoja i zahtjev za visokim nivoom transparentne provedbe programskih obaveza.

S toga će biti potrebno pravovremenim, racionalnim i timskim radom različitih struka i profila, na osnovu novih tehničko-tehnoloških standarda, uz upotrebu novih dostignuća u zaštiti i spašavanju, uz angažiranje domaće pameti i znalaca u vrlo kratkom vremenu načini novi napredak u izgradnji efikasnog sistema zaštite i spašavanja radi poboljšanja organiziranosti, upravljanja i materijalne pokrivenosti zaštite i spašavanja u uvjetima provođenja društvenih, sigurnosnih, ekonomskih i tehničko-tehnoloških reformi u procesima tranzicije i globalizacije ka evropskim i euroatlantskim integracijama.

Multidisciplinarnost sadržaja mjera zaštite i spašavanja, prisutna fragmentacija nosilaca zaštite i spašavanja, podložnost, način, obim i vrste posljedica od prirodnih i drugih nesreća i sposobnost odgovora na izazove prirodnih i drugih nesreća upućuju određenje strateških područja razvoja sistema zaštite i spašavanja čiji je centralni stub razvoja u osiguranju kontinuiteta upravljanja u tim uvjetima.

Uključivanje područja razvoja u ciklus upravljanja u situacijama prirodnih i drugih nesreća je sa namjerom da se osigura društvena, stručna i naučna usmjerenost prema zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od višestrukih posljedica koje nesreće nose sa sobom.

Koncept strateškog programiranja i planiranja razvoja sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara se stručno, metodski i logički podrazumijeva u okviru dvije faze i u četiri međusobno povezanih područja razvoja i to:

3.1. FAZA SMANJENJA RIZIKA KOJI PREDHODI PRIRODNOJ I DRUGOJ NESREĆI

3.1.1. Prevencija od prirodnih i drugih nesreća

3.1.1.1. Ublažavanje kao dio područja prevencije

3.1.2. Pripravnost/spremnost za odgovor na vanredne situacije

3.2. FAZA ODGOVORA I OPORAVKA NAKON PRIRODNE I DRUGE NESREĆE OBUHVATA:

3.2.1. Odgovor

3.2.2. Oporavak

3.1. Faza smanjenja rizika koji predhodi prirodnoj ili drugoj nesreći obuhvata:

3.1.1. Prevencija od prirodnih i drugih nesreća

Prevencija kao razvojno područje zaštite i spašavanja jeste centralna tačka aktivnosti nosilaca planiranja institucija javne vlasti, pravnih lica i građana u pripremama društvene zajednice za odgovor na izazove prirodnih i drugih nesreća.

Cilj prevencije od prirodnih i drugih nesreća u djelokrugu rada i odgovornosti svih nosilaca planiranja je sprečavanje, onemogućavanje i smanjenje rizika i izvora ugrožavanja, te sprečavanje i ublažavanje posljedica tih nesreća.

Na osnovu Zakonskog djelokruga rada, nadležni organi uprave u Općini obavezni su planirati i provoditi prevenciju od prirodnih i drugih nesreća jednako kao i građani, strukovna udruženja građana, organizacije civilnog društva i druge organizacije u skladu sa njihovom djelatnosti.

Planiranje mjera prevencije ostvaruje se kroz programe i planove zaštite od prirodnih i drugih nesreća u okviru razvojnih ciklusa za pojedine djelatnosti u kontekstu sljedećih aspekata:

- planiranje održivog razvoja društvene zajednice na svim nivoima Općinske strukture;
- najprikladnija politika Općinskog upravljanja prirodnim i drugim nesrećama;
- prikladno zakonodavstvo o zaštiti i spašavanju;
- planiranje u zaštiti i spašavanju (planovi zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća).

Provođenje mjera prevencije u zaštiti i spašavanju oslonjeno je na područja rada nosilaca planiranja i uređuje se područnim zakonodavstvom.

Provođenje preventivnih mjera, u skladu sa zaključcima iz Procjene ugroženosti, naročito je važno:

- u oblasti zakonodavstva;
- u oblasti zaštite zdravlja ljudi (epidemije);
- u oblasti planiranja prostornog razvoja, građenja i urbanizma (zaštita od zemljotresa, rušenja, odrona, klizanja i slijeganja tla);
- u oblasti zaštite okoliša, šuma i voda, bilja i biljnih proizvoda (upravljanje otpadom, biljne bolesti i štetočine, požari, poplave, protivgradna zaštita, oluja i mraz);
- u oblasti energetike, rudarstva i industrije (rudarske nesreće, eksplozije plinova i opasnih materija);
- u oblasti protivpožarne zaštite i vatrogastva (šumski i drugi požari, eksplozije plinova i opasnih materija);
- u oblasti zaštite životinja i namirnica životinjskog porijekla (epizootije, zoonoze);
- u oblasti radijacione, hemijske i biološke zaštite (radijaciono i drugo onečišćenje zraka, vode, tla);
- u oblasti prometa i komunikacija u drumskom, željezničkom i zračnom prometu ;
- zbog rizika usljed visokog snijega i velikih sniježnih nanosa;
- zbog rizika od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava.

3.1.1.1. Ublažavanje

Učinci prirodne i druge nesreće proizvode direktne i indirektno posljedice po ljude i materijalna dobra (dio ili cijelu Općinu ili šire), zaustavljanje jednih ne znači da druge neće nastaviti štetno djelovati.

Polazno stajalište za ovo prosuđivanje je da i pored toga što je moguće spriječiti neke učinke prirodne i druge nesreće, drugi učinci će očigledno nastaviti postojanje, ali se oni mogu izmijeniti ili smanjiti uz uvjet da se preduzme odgovarajuća akcija.

Razvojna orijentacija na ovom području uglavnom podrazumijeva stručne mjere usmjerene na smanjenje sila udara, rušilačkog djelovanja prirodne ili druge nesreće po ljude i materijalna dobra.

Područje ublažavanja faktički je nastavak ojačanja prevencije primjenom konkretnih mjera i aktivnosti, koje se principijeno dijele na:

3.1.1.1.1. Administrativno-stručne mjere:

- a) razvoj zakonskog okvira,
- b) finansijski poticaji usmjereni na promoviranje strukturalnih mjera ili ublažavanja, tehničku pomoć, razne olakšice itd.,
- c) obuka i obrazovanje,
- d) izgradnja i razvoj upravnih i stručnih institucija,
- e) instaliranje sistema za operativni centar civilne zaštite,
- f) svjesnost javnosti.

3.1.1.1.2. Građevinsko-tehničke mjere

Uobičajene građevinsko-tehničke stručne mjere ublažavanja direktno su u funkciji efikasne zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara i razvijaju se na osnovu:

- a) odgovarajućeg prostornog planiranja,
- b) procjene fizičkih sila koje mogu nastati potencijalnim opasnostima od prirodnih nesreća,
- c) planiranje i analiza mjera da bi se odoljelo takvim silama,
- d) umješnost građenja sa odgovarajućom kontrolom i nadzorom.

Tim preventivnim mjerama doprinosi se kvalitetu izgradnje objekata koji će biti otporni na sile izazvane prirodnim nesrećama što će omogućiti:

- izgradnju građevina koje će biti otporne na fizičke sile izazvane prirodnim nesrećama (zemljotres, poplava, snježni nanosi, jaki vjetrovi, klizišta itd.),
- ojačavanje postojećih građevina da bi se učinili još otpornijim na fizičke sile prirodnih nesreća.

3.1.2. Pripravnost/spremnost za odgovor na vanredne situacije

Područje razvoja pripravnost/spremnost društvene zajednice međusobno je uslovljeno postizanjem stanja boljeg od predhodnog ili zatečenog u odnosu na probleme upravljanja prirodnim i drugim nesrećama u svim fazama. Faze upravljanja u prirodnim i drugim nesrećama u principu trebaju biti poistovijećene razvojnim područjima zaštite i spašavanja kako bi se osigurala efikasnost sistema zaštite i spašavanja.

Zahtjevom za postizanjem pripravnosti/spremnosti kao razvojnim područjem zaštite i spašavanja omogućuje se nosiocima planiranja u općini, organizacijama civilnog društva, udruženjima građana i pojedincima brzo i efikasno djelovanje u odgovorima na izazove prirodnih i drugih nesreća.

Razvoj područja pripravnosti zasniva se na planskom pristupu kojim se povezuju svi aspekti zakonskih područja rada nosilaca planiranja naročito Općinskih organa uprave u postizanju pretpostavki za upravljanje u situacijama prirodnih i drugih nesreća.

Institucije pravnog sistema su zakonski, prema definiciji, odgovorne za očuvanje stabilnosti i vitalnosti Općinske vlasti i u uslovima prirodnih i drugih nesreća, uspostavljanjem Štabova civilne zaštite kao operativno-stručnih organa za dužnosti rukovođenja u prirodnim i drugim nesrećama i stvaranjem potrebnih pretpostavki za njihov rad, što podrazumijeva ljudske i materijalno-tehničke resurse, namjenski izgrađene i opremljene prostorne kapacitete.

Prirodne i druge nesreće, bez obzira na stepen razvijenosti sistema zaštite i spašavanja, skoro redovno iznenade nosioce planiranja na svim nivoima vlasti od općine do države i uvijek su komplikovanije nego što se to predvidi u procjeni ugroženosti. Razvojno usmjerenje pripravnosti/spremnosti treba fokusirati na najosjetljivije komponente i to na:

a) organizaciju i planiranje, koji sadrže jasnu i sveobuhvatnu politiku u zaštiti i spašavanju, odgovarajuće, kvalitetne i održive propise o prirodnim i drugim nesrećama i kvalitetne doktrinarne dokumente po mjerama zaštite i spašavanja, obučavanje i osposobljavanje, jasnu funkcionalnu organizacijsku strukturu snaga, strukturu upravljanja u situacijama prirodnih i drugih nesreća, pouzdane procjene za aktivnost i pripravnost u situacijama prirodnih i drugih nesreća, okvir za planiranje, posebno za hitni odgovor kao što je evakuacija stanovništva ili njihovo privremeno premiještanje u sigurna područja;

b) resurse pod kojima podrazumijevamo objekte i sisteme za upozoravanje i operativno vođenje akcija zaštite i spašavanja, tačnu i ažurnu specifikaciju resursa koji će se koristiti, opremu, sredstva i rezerve, logističke stanice;

c) koordinaciju kao proces u uvećavanju stepena pripravnosti i napora u vođenju akcija zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća kroz upozorenje, opasnost i predostrožnost u upravljanju u prirodnim i drugim nesrećama;

d) spremnost i pripravnost operativnog centra civilne zaštite u situaciji prirodne ili druge nesreće;

e) obuku i svjesnost javnosti o rizicima, opasnostima i nesrećama, psihološke i druge kompenzacijske mjere učinaka pritiska prirodne i druge nesreće.

Pripravnost i spremnost su u praktičnom smislu jedinstveno razvojno područje sistema zaštite i spašavanja, međusobno zavisni i povezani od čijeg kvaliteta zavise operacije razvojnog područja odgovora na prirodne i druge nesreće.

Spremnost je praktično stanje trenutnih kapaciteta i sposobnost nosilaca planiranja, institucija, organa upravljanja u zaštiti i spašavanju, organizacija civilnog društva, udruženja građana i pojedinaca da brzo i efikasno odgovore na sve izazove prirodne i druge nesreće.

Zbog toga je vrlo važno da se za ostvarivanje sadržaja mjera zaštite i spašavanja zavisno od procijenjene potrebe pripreme potrebni resursi (planovi, snage, sredstva, oprema, veze i komunikacije i sl.), koji neće biti spremni za izvršenje zadataka ukoliko se ljudstvo ne obuči i osposobi u vršenju svoje konkretne službe i umješno rukuje sredstvima i opremom, a štabovi civilne zaštite u rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja.

U razvojnom pogledu posebnu pažnju treba posvetiti sljedećim elementima spremnosti, jer pripravnost nije samoj sebi svrha niti dovoljna bez spremnosti koja se postiže:

- a) obukom za usavršavanje,
- b) instaliranjem sistema ranog upozoravanja,
- c) izgradnjom specijalizovanih komunikacijskih sistema za podršku upravljanja procesom u prijenosu govora i podataka,
- d) uspostavom baze podataka značajnih za zaštitu i spašavanje,
- e) osiguranjem namjenskih rezervi u odnosu na potrebe faze smanjenja rizika koji predhodi prirodnoj ili drugoj nesreći,
- f) rezervom za ublažavanje posljedica, faze oporavka nakon prirodne ili druge nesreće,
- g) vježbom simulacije – provjere planova zaštite i spašavanja,
- h) prosljeđivanjem ažurnih tehničkih informacija vezanih za pojedine opasnosti itd.

Navedeni elementi su aktivnosti spremnosti, zbog toga što su oni praktično organizacija postojećih općih resursa ili informacija koje bi zadovoljile potrebe upravljanja u situacijama prirodnih i drugih nesreća (kontingentni planovi).

U normalnim uslovima ovi resursi zadovoljavaju druge redovne potrebe. Programi pripravnosti definiraju prilagođavanje ili prečišćavanje ovih funkcija kako bi ih napravili odgovarajućim za korištenje u situacijama prirodnih i drugih nesreća.

3.2. Faza oporavka nakon prirodne ili druge nesreće

3.2.1. Odgovor

Suština ukupnih priprema društvene zajednice za zaštitu i spašavanje jeste postizanje sposobnosti odgovora (reakcije, intervencije) na izazove prirodnih i drugih nesreća. Zapravo, to je centralno razvojno područje sistema zaštite i spašavanja koje je uslovljeno i određeno postizanjem kvaliteta razvoja područja prevencije sa ublažavanjem, posebno pripravnosti/spremnosti. Iz ovih razloga ovaj Program posebno obrađuje ovo područje.

Mjere odgovora (interventne mjere) su one mjere koje se preduzimaju neposredno prije (nakon uzbuđenja) ili poslije udara prirodne ili druge nesreće. One su usmjerene ka spašavanju života i zaštiti imovine i sagledavanju trenutnih šteta nastalih na početku te nesreće.

Operacije odgovora (interventne mjere) izvode se u krajnje teškim uslovima nametnutim silom destrukcije, teško se realizuju, zahtijevaju velika požrtvovanja ljudstva, osigurane resurse, predhodno planiranje i programiranje, organizovanost, obučenost i uvježbanost snaga i operativno stručnih organa za upravljanje i rukovođenje procesom.

Efikasnim odgovorom na stanje prirodne i druge nesreće postiže se smanjenje broja nastaradalih, olakšavaju teškoće i patnje, povrat osnovnih uslova potrebnih za život i funkcionisanje sistema društvene zajednice.

Na osnovu navedenog, glavni vidovi odgovora/interventnih mjera u situacijama prirodnih i drugih nesreća su:

- a) pokretanje interventnog sistema;
- b) analiza i procjena;
- c) spašavanje života, imovine u privatnom i javnom vlasništvu i okoliša;
- d) spašavanje ljudi zarobljenih u ruševinama, na vodi, pod vodom;
- e) trijaža, liječnička pomoć, hospitalizacija, medicinska evakuacija i briga za žrtve;
- f) evakuacija lica sa ugroženih na manje ugrožena područja;

- g) gašenje požara i zaustavljanje ispuštanja opasnih materija;
- h) organizacija smještaja za nastradale (hitne popravke kuća, smještaj u šatore, škole, hotele, sportske dvorane i sl.);
- i) organizacija ishrane žrtava prirodne ili druge nesreće i pripadnika spasilačkih jedinica i službi, distribucije artikala hrane, osnovnih životnih namirnica i odjeće, procjene rezervi i šteta na prehrambenom fondu;
- j) osposobljavanje ulaznih i izlaznih puteva, rasčišćavanje ključnih saobraćajnica, priprema heliodroma i sl. (omogućiti kružni put unutar pogođenog područja);
- k) uspostavljanje komunikacija i veza (radio i TV, telefonske, mobilne i informacijske veze);
- l) snabdijevanje pitkom vodom i strujom;
- m) organizacija neprestanih zdravstvenih i higijensko-epidemioloških operacija;
- n) informisanje javnosti i rad sa medijima (informacijsko upravljanje);
- o) organizacija pojačanih mjera zaštite imovinske i lične sigurnosti, javnog reda i mira na ugroženom području;
- p) građevinske operacije na uklanjanju i osiguranju nestabilnih elemenata oštećenih građevina koji predstavljaju opasnost po ljude i druge građevine;
- q) praćenje situacije kod stanovništva pogođenog prirodnom ili drugom nesrećom, pronalaženje nestalih lica i ponovno spajanje porodica;
- r) održavanje morala stanovništva itd.

Navedeni vidovi efikasnog odgovora u vođenju akcija zaštite i spašavanja zahtijevaju:

- a) sveobuhvatne informacije o pripravnosti/spremnosti (politička usmjerenja, nosioci planiranja, organizacija, resursi i obučenosť),
- b) pravovremeno i prikladno aktiviranje sistema odgovora (planovi, pripravnost, aktiviranje i dr.),
- c) umješno koordiniranje operacija odgovora (vođenje akcija zaštite i spašavanja),
- d) alternativne komunikacije i veze,
- e) pregled stanja (mapiranje), analiza i procjena,
- f) kvalitetno i odgovorno upravljanje informacijama,
- g) plansku evakuaciju.

U operacijama odgovora (interventnim mjerama) redovno se u više sektora pojavljuju ozbiljni problemi na koje u periodu priprema za zaštitu i spašavanje u okviru područja prevencije, pripravnosti/spremnosti treba obratiti izrazitu pažnju i to:

- nepostojanje ili neprikladnost kontingentnih planova ili konceptualnih resursa logističkih centara,
- funkcionalno neizgrađenu pripravnost/spremnost,
- upravne, organizacijske i tehničke nedostatke kod upozoravanja na opasnosti,
- stepen organizovanosti, usklađenosti, razvijenosti i sposobnosti aktiviranja pojedinih elemenata ili cjeline sistema odgovora,
- fizičke, psihološke, socijalno-sigurnosne, zatim ekonomske posljedice učinaka i pritiska udara prirodne ili druge nesreće,
- teškoće u evidenciji i procjenjivanju šteta i konceptualizaciji procjene o potrebama,
- netačne i/ili nekompletne informacije iz ankete o stanju stanovništva na pogođenom području,
- spajanje ljudi (u pogođenom području),
- slabo upravljanje informacijama,
- neodgovarajuće artikule koji se dostavljaju i računaju kao pomoć,
- slabu koordinaciju operacija odgovora (interventnih mjera),
- nedostajuću i nedovoljnu svjesnost javnosti,
- prihvatanje pomoći.

3.2.2 Oporavak

Oporavak je postupak kojim se društvena zajednica pomaže u postizanju odgovarajućih nivoa funkcionisanja nakon udara prirodne ili druge nesreće na stanje prije nesreće ili u nekim slučajevima na stanje bolje od onog prije nesreće.

Sa stajališta razvoja ovog područja zaštite i spašavanja treba imati u vidu da se proces oporavka može otegnuti, vjerovatno na pet do 10 godina, pa čak i više, čemu se mora prilagoditi i planiranje i programiranje ukupne konsolidacije i stabilizacije.

Usmjerenost razvojnog područja oporavka jeste postizanje stabilizacije stanja na području pogođenom prirodnom ili drugom nesrećom koja je u odnosu na direktnu operativnu funkciju sistema zaštite i spašavanja života, zdravlja ljudi i materijalnih dobara najvažnija.

Ostale faze oporavka: rehabilitacija i rekonstrukcija su takve aktivnosti koje se mogu izvršavati u okviru redovne djelatnosti, nakon faze saniranja stanja pa ih Program razvoja neće posebno obrađivati.

Oporavak, po pravilu, zavisi od uspješnosti odgovora na prirodne i druge nesreće jednako kao što efikasna prevencija, ublažavanje i pripravnost zavise od naučenih lekcija nakon odgovora i oporavka.

Posebnu pažnju u pogledu oporavka treba posvetiti analizi stanja nakon prirodne ili druge nesreće s ciljem:

- saniranja stanja,
- rehabilitacije lica pogođenih učinkom prirodne ili druge nesreće,
- prioritetne rekonstrukcije građevina.

Za saniranje stanja osigurati:

- analizu šteta i procjenu potreba, prioritete i potrebno vrijeme reakcije u pružanju pomoći ugroženim licima i materijalnim dobrima,
- sanaciju ključnih službi (zdravstvene, komunalne, epidemiološko-higijenske, građevinske, transportne, elektrodistributivne i dr.),
- hitnu popravku kuća, stambenih i drugih objekata koje se mogu popraviti,
- privremeni smještaj ugroženog stanovništva, dostavu artikala ishrane i osnovnih životnih potrepština,
- operaciju raščišćavanja.

4. PROVEDBA

Uvažavajući činjenicu da Politika razvoja proizilazi iz Procjene ugroženosti, te da su zaključci iz Procjene ugroženosti sastavni dio Programa razvoja, najvažniji dio Politike razvoja čini provedba zaključaka iz Procjene ugroženosti i utvrđene politike u ovoj oblasti.

4.1. Utvrđivanje Strategije razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Na osnovu zaključaka iz Procjene ugroženosti, zatim osnovnih principa iz Politike razvoja, izrađena je Strategija razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Srebrenik (u daljem tekstu: Strategija razvoja) kao drugi dokument Programa razvoja. Strategija razvoja u sebi sadrži usaglašene strateške pravce sa akcijskim planovima njihovog osiguranja uvažavajući utvrđene faze i područja razvoja naznačene u Politici razvoja.

4.2. Razvojni programi i projekti

Strategija razvoja uključuje konkretne provedbene korake, razvojne programe i projekte, aktivnosti i inicijative sa odgovarajućim opisima, nosioce realizacije, rokove, procjenu potrebnih resursa i očekivane učinke realizacije.

Politika razvoja i Strategija razvoja sjedinjuju se s praksom, postaju platforma razvoja i integrisanja u jedinstven, efikasan i funkcionalan sistem zaštite i spašavanja u periodu od 2016. do 2021. godine.

Općina Srebrenik će poticati provedbu razvojnih programa i projekata kroz različite mjere i aktivnosti jer su isprepleteni i međusobno povezani trajni zahtjevi za zaštitom i spašavanjem socijalno sigurnosne situacije i ekonomskog razvoja.

To pruža najširu osnovicu za podizanje svjesnosti o potrebi unapređenja ove oblasti najširim podrškom u strukturi društva, ali i odlučnijim i privrženijim pristupom Općine u osiguravanju dodatnih sredstava i raznih olakšica u provedbi ovih programa i projekata, naučno-istraživačkom radu u zaštiti i spašavanju i dr.

4.3. Nosioci provedbe Politike razvoja

Za ostvarivanje Politike razvoja, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, odgovorni su: Općinsko vijeće, Općinski načelnik i službe za upravu.

U skladu sa Programom razvoja, Općina utvrđuje Politiku razvoja i Strategiju razvoja koji sadrže strateški pravac razvoja sa akcijskim planovima, obuhvatajući i primjenjujući utvrđena strateška područja djelovanja od faze smanjenja rizika koji predhodi prirodnoj i drugoj nesreći do faze odgovora i oporavka nakon prirodne ili druge nesreće.

Sve te aktivnosti moraju imati oslonac na vlastitoj procjeni ugroženosti i utvrđen nivo odgovornosti provedbe.

Općinski načelnik, te službe za upravu, u skladu sa definisanim nadležnostima i obavezama, dužni su osigurati koordinaciju djelovanja i provedbu ciljeva postavljenih Politikom razvoja i Strategijom razvoja.

Ključna odgovornost navedenih nosilaca provedbe Politike razvoja ogleda se u osnovnoj zadaći osiguranja uslova razvoja sistema zaštite i spašavanja osiguranjem odgovarajuće organizacije, kadrova i materijalnih resursa. Naime, suštinski cilj razvoja sistema zaštite i spašavanja je osposobljenost i spremnost djelovanja na nivou Općine gdje prirodne i druge nesreće nastaju.

Općinska služba civilne zaštite, kao stručni organ, ima ključnu ulogu u koordinaciji provedbe Politike razvoja i Strategije razvoja, odnosno Programa razvoja na nivou Općine.

4.4. Finansiranje Programa razvoja

U Zakonu o zaštiti i spašavanju u poglavlju Finansiranje, a naročito u članovima od 179. do 184. tačno su predviđeni izvori sredstava kao i područja ulaganja sredstava iz posebnih naknada za zaštitu i spašavanje.

Na osnovu pomenutih članova Zakona o zaštiti i spašavanju, a posebno člana 184., sredstva potrebna za realizaciju programa i projekata iz odgovarajućih akcijskih planova osigurat će se iz:

- budžetskih sredstava svakog nosioca planiranja u okviru redovnog planiranja za potrebe redovne djelatnosti, kao dio preventivnih i strukturalnih mjera prije nastanka prirodne ili druge nesreće, kao i za otklanjanje posljedica prirodne ili druge nesreće;
- posebnih budžetskih sredstava koja izdvaja Općina u skladu sa Procjenom ugroženosti;
- sredstava pravnih lica, iz osiguranja, dobrovoljnih priloga, međunarodne pomoći i drugih izvora utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonima;
- osnova posebne naknade na neto plaće 0,5 % iz sredstava koja pripadaju Općini, a na osnovu godišnjeg plana korištenja sredstava posebne naknade i zadataka utvrđenih u Programu razvoja, u principu naročito za osiguranje materijalnih resursa – opremanje, te osposobljavanje za odgovor na prirodnu i drugu nesreću.

Navedeni izvori sredstava i njihov planirani iznos utvrđeni su u posebnom dijelu Programa razvoja pod nazivom „Pregled očekivanih troškova sa izvorima finansiranja“.

Ukazujući na visok stepen opasnosti, dosadašnji nivo razvoja sistema zaštite i spašavanja, predviđajuća sredstva, neće biti dovoljna u ovom razvoju za osiguranje zadovoljavajućeg nivoa osposobljenosti i spremnosti za odgovor na prirodne i druge nesreće.

Iz tih razloga, zavisno od ekonomskog razvoja i dodatnih mogućnosti, izvršna i zakonodavna vlast nastojat će, u skladu sa Procjenom ugroženosti, osigurati dodatne izvore finansiranja s ciljem integrisanja u jedinstven sistem sposoban za efikasan odgovor na izazove prirodnih i drugih nesreća.

5. ZAKLJUČCI

5.1. Politikom razvoja su na modernim osnovama izraženi ambiciozni ciljevi za izgradnju i razvoj svih pojedinačnih elemenata i sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara kao cjeline. Ostvarenje vizije takvog sistema zaštite i spašavanja, zadaća je najvećeg stepena složenosti koja zahtijeva, prije svega, opredjeljenje, koordiniran napor i podršku na svim nivoima organizovanja organa vlasti, političkih subjekata, ali i suštinsko prihvatanje navedenih principa i opredjeljenja od svih relevantnih učesnika ovog poduhvata.

5.2. Provedba Politike razvoja i donošenje Strategije razvoja ukazuju da je sistem zaštite i spašavanja interdisciplinaran i da zahtijeva visoku stručnost i primjenu svih dosadašnjih, ali i novih naučno-istraživačkih projekata iz oblasti zaštite i spašavanja.

5.3. Općinsko vijeće, općinski načelnik i svi drugi zainteresovani subjekti će zajednički raditi na promociji izgradnje sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

IV.

STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA SA AKCIJSKIM PLANOVIMA NJIHOVE REALIZACIJE

I. UVOD

Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja i njihovi akcijski planovi realizacije su osnova za ostvarivanje vizije razvoja sistema zaštite i spašavanja u Općini Srebrenik za period 2016. – 2021. godine.

Strateški pravci razvoja zasnovani su na viziji i ciljevima proklamovanim u Politici razvoja, s tim da su obrađeni kroz dvije faze sa četiri međusobno povezana područja razvoja, koja su detaljno data u Politici razvoja.

II. OPĆENITO O STRATEŠKIM PRAVCIMA

Ova Strategija, izražena kroz utvrđene strateške pravce i akcijske planove, izraz je nastojanja da se rastuća svijest o potrebi razvoja zaštite i spašavanja u Općini pretvori u jasan, cjelovit i dugoročan koncept.

Strategija razvoja potencira uvjetovanost održivog razvoja usklađivanjem ciljeva zaštite i spašavanja sa dugoročnim Općinskim socijalno-sigurnosnim i ekonomskim interesima i obrnuto, ostvarenje privrednog i socijalno-sigurnosnog napretka, ali uz dugoročno očuvanje života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara i okoliša.

Polazeći od koncepta održivog razvoja Strategija razvoja se zalaže za uvođenje zaštite i spašavanja u sve druge strateške planove Općine i posljedično, za integraciju područja razvoja zaštite i spašavanja (prevencija sa ublažavanjem, pripravnost/spremnost, odgovor i oporavak) u sve sektorske segmente zakonskih nosilaca planiranja, a kasnije u cjelokupnu politiku, programe i sve razvojne planove i projekte, uvažavajući struku i naučna iskustva u svijetu i zemlji.

Značaj i interdisciplinarnost problematike zahtijeva velike promjene u sadašnjim institucionalnim odnosima, te angažman ljudskih i finansijskih resursa u onoj mjeri u kojoj ih može osigurati dugoročnim usmjeravanjem kroz strateške pravce i pažljivo planiranje.

Strategija razvoja usmjerava društvena nastojanja da se područja razvoja zaštite i spašavanja ostvare u skladu sa njihovom prirodom, ciljevima i logikom funkcionisanja, dok ih u okviru funkcionalnog sistema zaštite i spašavanja povezuju zajednički razlozi djelovanja – zaštita i spašavanje života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara i okoliša te zajednički opći ciljevi.

Na kraju, Strategija razvoja nudi razumijevanje načina ostvarenja opredjeljenja definisanih u Politici razvoja u kojoj je za svaki strateški cilj jedinstveno utvrđeno sljedeće:

- osvrt na sadašnje stanje;
- razvojna vizija kroz četiri područja djelovanja (prevencija sa ublažavanjem, pripravnost/spremnost, odgovor i oporavak);
- osnovni strateški pravci za ostvarivanje vizije (provedba);
- akcijski plan kroz specifikaciju konkretnih akcija koje treba poduzeti prema strateškim pravcima

III. AKCIJSKI PLANOVI

Akcijski plan se bazira na strateškim pravcima datim u područjima razvoja pa je zbog toga u ovom elementu dat kao posebno poglavlje. Akcijski plan svakog strateškog pravca razvoja sistema zaštite i spašavanja daje specifikaciju konkretnih akcija za razvoj elemenata sistema zaštite i spašavanja i njihovo integrisanje u jedinstven, efikasan i funkcionalan sistem u periodu 2016. – 2021. godine.

Samo akcijski plan zasnovan na dogovorenoj strategiji razvoja kroz područja može tu strategiju oživjeti i ponuditi odgovore na važna pitanja i to:

- kako to ostvariti;
- ko je nosilac;
- do kada uraditi i sa kojim očekivanim učincima;
- čime to ostvariti.

Akcijski plan nudi platformu po kojoj će se Strategija razvoja provesti u praksu.

Akcijski plan je okrenut razvoju, odnosno onim razvojnim aktivnostima koje direktno potiču sveobuhvatan razvoj elemenata sistema zaštite i spašavanja i njihovo integrisanje u funkcionalan i efikasan sistem.

Svaka od aktivnosti treba biti specificirana kroz skicu projektnog zadatka podrazumijevajući različit nivo složenosti:

- strateški programi postavljeni na kantonalnom i federalnom nivou u kojima učestvuje općina Srebrenik koji su od suštinske važnosti za razvoj sistema zaštite i spašavanja;
- razvojni programi usmjereni na jačanje i razvoj određenog područja razvoja ili važnog segmenta određenog područja;
- razvojni projekti usmjereni na realizaciju konkretnih ciljeva ili produkata, ali od šireg značaja za razvoj sistema zaštite i spašavanja;
- pojedinačni projekti koji su usmjereni na provedbu konkretnih specifičnih rješenja ali u cilju prihvatanja stajališta da će se ta rješenja postići u nekoj etapi razvoja.

Aktivnosti koja će se ostvarivati situirane su po prioritetima i u određenom vremenskom okviru, oslonjene jedna na drugu, s tim da su sve podjednako važne u širem kontekstu.

U skicama projektnih zadataka određeni su nosioci i učesnici. Nije nužno da samo Općinske institucije, po pravilu, budu nosioci aktivnosti.

Akcijski plan nije ograničen na broj aktivnosti kojima će se provoditi i poticati navedeni strateški pravac. Njega treba promatrati kao plan koji sadrži aktivnosti kroz koje se razvija sistem zaštite i spašavanja u Općini u cjelosti i to od svih nosilaca planiranja – organa vlasti, nevladinih organizacija, strukovnih udruženja, privatnog sektora i građana.

IV. KONKRETNI STRATEŠKI PRAVCI SA AKCIJSKIM PLANOVIMA

1) „PROGRAM OSIGURANJA MINIMUMA SREDSTAVA ROBNIH I DRUGIH REZERVNI ZA POTREBE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI KAO DIO SPREMNOSTI I ODGOVORA NA NASTANAK PRIRODNE I DRUGE NESREĆE“

1. Uvod

Ratne i druge posljedice, sadašnje stanje ekonomskog razvoja, nivo nezaposlenosti i opće stanje siromaštva je osnov za utvrđivanje strateškog cilja osiguranja minimuma sredstava robnih i drugih rezervni za potrebe zaštite i spašavanja ljudi kao dio spremnosti i odgovora na nastanak prirodne i druge nesreće, jer iskustva ukazuju na potrebu osiguranja minimuma vlastitih resursa.

2. Postojeće stanje

Iskustveno, kroz provođenje akcija zaštite i spašavanja u posljednjih deset godina stanje u ovoj oblasti se može izraziti kao potpuno nezadovoljavajuće, jer u mnogim situacijama nadležni organi nisu bili u mogućnosti osigurati ni minimum rezervni potrebnih za zaštitu i spašavanje.

3. Područja razvoja

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je:

1. Zakonom o Federalnim robnim rezervama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 46/99) kojim su utvrđene obaveze i nadležnosti nižih organa vlasti u pogledu stvaranja rezervni;
2. Zakonom o zaštiti i spašavanju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
3. Zakonom o Crvenom križu Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 28/06);
4. Zakon o zaštiti i spašavanju TK („Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj: 10/08).

Razvojni karakter prevencije u osiguranju robnih rezervni i drugih sredstava ogleda se: u primjeni stručnih mjera usmjerenih na osiguranje minimuma potrebnih rezervni lijekova i sanitetskog materijala potrebnih za medicinsku brigu, smještaj, organizaciju ishrane, osiguranje odjeće i obuće, pitke vode, struje, vreća za punjenje pijeskom, priručnog alata i slično za potrebe pogođenog stanovništva.

Sadašnji način organizovanja ovih poslova kao dio prevencije odražava politiku upravljanja prema kojoj su sredstva robnih rezervni za potrebe zaštite i spašavanja, u principu decentralizovana i približena do nivoa Kantona dok na nivou Općine ne postoji prikladan način organizovanja.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

1) administrativno-stručne mjere:

Osigurati finansijski poticaj kojim treba dovesti do odgovarajuće spremnosti i odgovora na prirodnu i drugu nesreću, što podrazumijeva da se redovno i u što kraćem vremenu osiguraju sredstva u budžetu za ovu namjenu, a dio finansijske podrške, ako se osiguraju sredstva u budžetu i iz sredstava utvrđenih u članu 180. i 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

2) građevinsko-tehničke mjere

Kao dio prevencije i ublažavanja građevinsko – tehničke mjere u ovoj oblasti osigurati će se izgradnjom ili rekonstrukcijom ili prilagođavanjem postojećih objekata za potrebe čuvanja robnih rezervi za zaštitu i spašavanje, s tim da ti objekti moraju biti otporni na procijenjene elemente ugrožavanja i da imaju odgovarajuće uslove.

b) Pripravnost/spremnost

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- osiguranje logističkog centra Općine uz preporuku pune racionalnosti koja podrazumijeva da taj centar može biti i u sastavu pravnih subjekata i drugih nosilaca planiranja;
- osigurati odgovarajuće rezerve koje se odnose na ishranu, zdravstveno osiguranje, smještaj unesrećenih i dr.
- tačna i sređena evidencija o svim sredstavima i uspostava baze podataka o ovim sredstvima značajnim za zaštitu i spašavanje;
- osiguranje odgovarajućih rezervi namjenskih sredstava i opreme za potrebe smanjenja rizika;
- osiguranje namjenskih rezervi za zaštitu i spašavanje u fazi oporavka;
- visok nivo koordinacije kao dio spremnosti između svih nosilaca planiranja;
- provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije.

c) Odgovor

Sušтина programa osiguranja robnih rezervi ogleda se u sposobnosti odgovora na prirodne i druge nesreće. Osiguranjem odgovarajućih rezervi hrane, pića, smještajnih kapaciteta, zdravstvenog osiguranja i drugih potreba, stvoriti uslove za efikasan odgovor u smanjenju broja nastradalih, olakšavanje teškoća i patnji unesrećenih i stvaranje osnovnih uslova potrebnih za život.

Na osnovu navedenog, glavni vidovi odgovora u ovoj oblasti su:

- osiguranje lijekova, sanitetskog i drugog materijala za potrebe zdravstvenog osiguranja ugroženih i njihova briga;
- organizacija smještaja za nastradale (smještaj u šatore) ukoliko nema drugog smještaja;
- osiguranje artikala za ishranu unesrećenih i pripadnika spasilačkih jedinica i službi;
- distribucija osnovnih životnih namirnica, odjeće i obuće;
- opskrba pitkom vodom i alternativnim izvorima energije;
- osiguranje veterinarskih lijekova, veterinarsko-medicinskih instrumenata, opreme, hrane za životinje i sredstva za dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju;
- osiguranje neprekidne komunikacije i veza nosilaca planiranja ove oblasti sa svim nosiocima zaštite i spašavanja;
- osiguranje pune koordinacije između nosilaca planiranja u ovoj oblasti sa vladinim i nevladinim sektorom (Crveni križ i druga udruženja građana), te postupanje po odlukama nadležnog štaba civilne zaštite koji rukovodi akcijom zaštite i spašavanja.

d) Oporavak

Za ovu fazu u robnim rezervama potrebno je predvidjeti opremu i sredstva za realizaciju oporavka (osiguranje građevinskog i drugog materijala), uvažavajući specifičnosti posljedica od prirodnih i drugih nesreća i potrebe proizašle iz nje, s ciljem osiguranja finansijskih olakšica korisnika tih rezervi u skladu sa odgovarajućim odlukama nadležnih organa.

4. Provedba

Da bi se osigurao ovaj strateški pravac predviđena je izrada programa osiguranja robnih rezervi za potrebe zaštite i spašavanja koji treba dati odgovor i rješenja utvrđena u tački 3. ovog

strateškog pravca, koji bi trebao onemogućiti naznačene probleme iz Politike razvoja, a za ovu oblast mogući problemi su:

- nepostojanje konceptualnih resursa i logističkog centra Općine;
- nema jasno određene službe za upravu u čijoj će se nadležnosti nalaziti robne rezerve;
- slaba međusobna koordinacija nosilaca planiranja u ovoj oblasti, kao i koordinacija sa kantonalnom direkcijom za robne rezerve;
- razvijenost i sposobnost aktiviranja privrednih društava, odnosno preduzeća za koje se utvrdi da su dio subjekta zaduženog i odgovornog za osiguranje robnih rezervi;
- neodgovarajući asortiman artikala koji se dostavljaju ugroženim i računaju kao pomoć;
- nepostupanje po naredbama štaba civilne zaštite;
- nedostajuća i nedovoljna svjesnost javnosti o rizicima, opasnostima i nesrećama i potrebi osiguranja minimuma vlastitih resursa za preživljavanje kod svakog stanovnika.

5. Akcijski plan

Akcijski plan za realizaciju ovog Programa sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) izradu projekta utvrđenog u tački 4. i njegovu provedbu;
- b) utvrđivanje minimuma robnih rezervi za zaštitu i spašavanje;
- c) nabavku planiranih sredstava;
- d) obnavljanje sredstava do njihovog eventualnog korištenja.

Nosioci Akcijskog plana su:

- a) Crveni križ Općine
- b) Služba za civilnu zaštitu;
- c) Općinska služba za upravu nadležna za robne rezerve.

Planski rokovi:

- a) projekat iz tačke 4. ovog Programa završiti do kraja 2016. godine
- b) sačiniti pregled potrebnih resursa i objekata za smještaj robnih rezervi do kraja 2016. godine;
- c) nabavka planiranih resursa robnih rezervi po programu – do kraja 2021. godine.

Procjena potrebnih resursa i očekivani učinci realizacije ovog strateškog cilja bit će poznati nakon donošenja novog Plana zaštite i spašavanja u 2016. godini.

Finansijski obuhvat predpostavlja osiguranje sredstava iz budžeta Općine i viših nivoa vlasti i namjenskih sredstava iz člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, čiju će visinu i dinamiku utvrditi projekt iz tačke 4., s tim da sva finansijska sredstva i realizacija projekta treba biti završena do kraja 2021. godine.

2) „PROGRAM ODRŽAVANJA KAPACITETA CIVILNE ZAŠTITE ZA DEMINIRANJE KAO SPREMNOST ZA PROVOĐENJE PROTIVMINSKIH AKCIJA“

1. Uvod

Prema službenim podacima Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: BH MAC) ukupna sumnjiva površina onečišćenosti minama procijenjena je na 1.176,50 km², što čini 2,3 % površine Bosne i Hercegovine. Pod sumnjom da su onečišćene minama identificirano je 1.417 lokalnih zajednica što direktno utiče na sigurnost i život oko 540.000 građana, od čega je 10 % u kategoriji visoko ugrožene, 19 % u kategoriji srednje ugroženih a 71% nisko ugroženih lokalnih zajednica.

Općina Srebrenik, prema službenim podacima, ima površinu od 246.200.000 m² od čega je ukupna sumnjiva površina onečišćena minama, odnosno postoji sumnja na postojanje mina, od 956.797 m² što je u odnosu na površinu općine 0,39 %. Od toga je sumnjiva površina I kategorije 27.383 m² odnosno 2,86 % ,dok je površina sumnjive površine II kategorije 929.414 m² odnosno 97,14 %.

2. Postojeće stanje

Općina se od 1999. godine oslanja na Federalnu upravu civilne zaštite koja ima razvijene kapacitete za deminiranje koje trenutno čine timovi za deminiranje, timovi za uklanjanje NUS-a, Federalni timovi za uzorkovanje i mašinsku pripremu zemljišta za deminiranje, mašinski timovi za uklanjanje ruševina i za mašinsku pripremu zemljišta i za tehničko izviđanje, tim pasa za otkrivanje eksploziva i menadžment tim za upravljanje navedenim snagama za deminiranje. Za područje općine je određen koordinator za deminiranje. Policijska stanica Srebrenik u kontinuitetu prima dobrovoljno predata NUS-a, naoružanje i municiju.

3. Područja razvoja

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti deminiranja kao dio prevencije osigurana je:

1. Zakonom o deminiranju u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 5/02) i Standardom za deminiranje i uklanjanje NUS-a u Bosni i Hercegovini koji predstavljaju normativno-pravni okvir za planiranje i provođenje protivminskih akcija;
2. Zakonom o zaštiti i spašavanju („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
3. Zakonom o amnestiji za nedopušteno držanje minsko-eksplozivnih sredstava i oružja u Federaciji BiH („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 51/02 i 55/06).

Kada su u pitanju preventivne mjere iz lepeze protivminskih akcija one obuhvataju izviđanje, obilježavanje sumnjivog terena i upozoravanje lokalnog stanovništva na opasnost od mina.

Od navedenih preventivnih mjera Služba civilne zaštite provodi obilježavanje, kontrolu, obilazak i redukciju sumnjive površine jednom godišnje te upozoravanje stanovništva na opasnost od postojanja mina na sumnjivoj površini kao i obavještanje kantonalnih TUN timova o pronalasku NUS-a sa zahtjevima za njihovo uklanjanje.

Ublažavanje kao viziju novog stanja u oblasti deminiranja treba osigurati kroz provođenje administrativnih mjera i to:

- razvoj zakonske regulative – dopuna zakona i pratećih propisa;
- izrada nove strategije protivminskih akcija.

b) Pripravnost / spremnost

Općina Srebrenik nema razvijene svoje kapacitete za protivminske akcije. Dosadašnja praksa je pokazala da timovi za deminiranje KUCZ u potpunosti mogu zadovoljiti potrebe općine Srebrenik po ovom pitanju. Na području općine nema određen prostor za uništavanje NUS-a.

c) Odgovor

Specifičnost sadašnjih protivminskih akcija je da se provode kao da je stanje prirodne i druge nesreće proglašeno, a kao takve se od završetka rata i provode.

U protivminske akcije koje se trenutno provode spadaju:

1. operacije humanitarnog deminiranja koje obuhvataju čišćenje mina i NUS-a, izviđanje, obilježavanje, osiguranje kvaliteta i izradu odgovarajućih karata;
2. edukacija stanovništva s ciljem upozoravanja na mine i redukciju rizika;

d) Oporavak

U oblasti deminiranja ne postoje posebni planovi zaštite i spašavanja, već se sačinjavaju godišnji programi rada u kojima se dimenzioniraju ciljevi i zadaci za taj period.

Ovo iz razloga što je sadašnje stanje u oblasti deminiranja zapravo mobilno stanje koje odgovara stanju neposredno nakon udara prirodne ili druge nesreće.

Prema tome, provođenje sveukupnih minskih akcija na području Općine može se posmatrati kroz sveukupnu protivminsku akciju na nivou Bosne i Hercegovine radi preduzimanja mjera na oporavku zemlje nakon udara prirodne ili druge nesreće (u ovom slučaju rata) i otklanjanju posljedica koje je ostavio za sobom.

4. Provedba

Specifičnost ovog strateškog cilja u Programu razvoja ogleda se u tome da se već provode mjere koje spadaju u odgovor i oporavak zastupljene kod drugih ciljeva i projekata.

Iz tih razloga za ovu oblast se predviđa donošenje dugoročnog programa deminiranja i godišnjih programa od strane Vlade Federacije BiH s tim da se za njihovu implementaciju planira i uključivanje kantona, općine, te humanitarnih organizacija.

Provedba navedenih programa treba osigurati:

- potpuno eliminirati sumnjivu površinu prve kategorije prioriteta kroz njenu redukciju tokom generalnog i tehničkog izviđanja i čišćenjem rizične površine do 2021.godine,
- izvršiti trajno obilježavanje sumnjive površine koja neće biti predmet redukcije ili čišćenja u narednom srednjoročnom periodu, a u skladu sa državnim politikom prioriteta, i
- poduzeti opsežne mjere upozoravanja na mine, integrisano sa operacijom humanitarnog deminiranja, trajnog obilježavanja i drugih mjera, čime će se bitno smanjiti nivo rizika od mina po stanovništvo.

5. Akcijski plan

Akcijski plan za realizaciju Programa sadrži sljedeće konkretne korake:

- a) daljnja dogradnja zakonskog okvira
- b) donošenje godišnjeg plana obilježavanja sumnjivih površina,
- c) donošenje odgovarajuće odluke organa vlasti o finansiranju deminiranja.

Nosioci Akcijskog plana su:

- a) Općinski načelnik;
- b) Služba za civilnu zaštitu i Općinski štab civilne zaštite;
- c) Općinski koordinator za deminiranje.

Planski rokovi: u zavisnosti od odluka i programa donesenih na višim nivoima odlučivanja. Svake godine je obavezno vršiti obilazak linije na kojoj su postavljeni znakovi upozorenja na opasnost od postojanja mina – rizične površine, vršiti njihovu zamjenu i pugušćavanje.

Finansijski obuhvat za ovaj program na godišnjem nivou je do 2.000,00 KM. Za eliminisanje rizične površine će biti potrebno obezbijediti veća sredstva čija će visina zavistiti od visine učešće vlada Kantona i Federacije te donatorskih sredstava. Procjenjuje se da će trajna eliminacija rizične površine biti urađena u narednom desetogodišnjem periodu.

3) „ PROGRAM ZAŠTITE OD EPIDEMIJA“

1.Uvod

Epidemije su pojave određenih vrsta oboljenja u širim/masovnim razmjerama s tendencijom naglog širenja. Na području općine Srebrenik sa aspekta ugroženosti zdravlja i života ljudi, u pogledu pojave, mjera suzbijanja i iskorijenjivanja zaraznih bolesti, predstavlja stalnu prijetnju.

Nastanak epidemija povezuje se sa lošim higijenskim prilikama od stanovanja pa do neprimjerene ishrane, sa problemima kvalitetne vode za piće, opasnog otpada, odlagališta otpadnih voda, prijenosom zaraznih bolesti, te posljedica prirodne ili druge nesreće.

2. Postojeće stanje

Postojeći zakoni o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju stvaraju dobru osnovu za borbu na suzbijanju epidemija. Uvažavajući činjenicu da epidemije kod ljudi mogu nastati prijenosom bolesti sa životinja na čovjeka ili koristeći hranu životinjskog porijekla nadležni su i organi iz oblasti veterinarstva.

3. Područja razvoja

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je:

1. Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 46/10)
2. Zakon o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 30/97, 07/02 i 70/08)
3. Zakonom o lijekovima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 51/01 i 29/05);
4. Zakonom o veterinarstvu u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 46/00).

Za prevenciju i ublažavanje nastanka zaraznih bolesti kod ljudi provode se mjere zdravstvene zaštite kroz provedbu zdravstvenog odgoja i obrazovanja, zaštitom od ekonomskih činilaca štetnih po zdravlje, uključujući sve mjere za očuvanje i poboljšanje uvjeta životnog okoliša, zatim provođenje mjera na otkrivanju i otklanjanju uzroka nastanka epidemija, mjera imunizacije, preventive i mjere na suzbijanju karantenskih zaraznih bolesti, snabdijevanje lijekovima i drugim medicinskim sredstvima za zdravstvenu zaštitu.

Ublažavanje, kao viziju novog stanja, treba osigurati kroz administrativno-stručne i građevinsko-tehničke mjere kroz jačanje kapaciteta medicinskih službi i osiguranje izgradnje ili rekonstrukcije postojećih objekata za njihov rad.

b) Pripravnost/spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti su:

- osiguranje stručnih analiza kod nastanka epidemija od strane službi medicinske pomoći s osloncem na nadležne organe zadužene za zdravstvo na višim nivoima organiziranja;
- planski odrediti objekte- karantene za smještaj oboljelih od epidemije, te izvršiti njihovo prilagođavanje kako bi u situaciji epidemije mogli imati funkciju karantena;
- obavještanje javnosti i stanovništva koristeći operativne centre civilne zaštite Općine i Kantona;
- materijalno opremanje službi za medicinsku pomoć kako bi se smanjili rizici kod nastanka epidemija;
- stalno ažuriranje planskih dokumenata;
- provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije i
- edukacija stanovništva.

c) Odgovor

Sve aktivnosti koje se preduzimaju prije i tokom trajanja epidemija trebaju se obuhvatiti djelovanjem i naredbama nadležnog Štaba civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja od epidemija.

Pored navedenih, glavni vidovi odgovora u ovoj oblasti su:

- prethodno osiguranje lijekova, krvi i krvne plazme, vakcina i sanitetskog i drugog materijala za potrebe zdravstvenog osiguranja;

- osiguranje smještaja u zdravstvenim ustanovama;
- osiguranje smještaja u već prilagođenim objektima pripremljenim za namjenu karantina;
- osiguranje koordinacije sa nevladinim sektorom;
- prethodno osiguranje neprekidne komunikacije i veza nosilaca planiranja u ovoj oblasti sa svim operativnim nosiocima zaštite i spašavanja.

d) Oporavak

Smanjenje broja zaraznih bolesti i njihovo radikalno suzbijanje su preduvjet bržeg i efikasnijeg oporavka s ciljem dovođenja u prethodno stanje prije epidemija.

4. Provedba

Da bi se osigurao ovaj strateški cilj u ovoj oblasti je potrebno konstantno vršiti prikupljanje, sistematizaciju i proučavanje provedenih međunarodnih i domaćih naučnih i stručnih istraživanja o vrstama i rasprostranjenosti epidemija sa predlaganjem i preduzimanjem odgovarajućih mjera u prevenciji i po pojavi.

Potrebno je razriješiti ili dati odgovore na postojeće ili moguće probleme:

- nedovoljni javno-zdravstveni laboratorijski kapaciteti;
- nedovoljni kapaciteti za detekciju, kontrolu i prevenciju epidemija bilo da je u pitanju prirodna ili namjerno izazvana epidemija (bio-terorizam);
- jasnije legislativno razgraničenje odgovornosti;
- isticanje opasnosti od širenja zaraznih bolesti posebno u kontekstu ilegalnog prometa ljudima, životinjama i robom;
- puna koordinacija i usaglašenost članova zaštite od epidemije sa kantonalnim planom kojim se treba osigurati jedinstveno provođenje mjera prema zaključcima iz Procjene ugroženosti općine.

5. Akcijski plan

Akcijski plan za realizaciju Programa zaštite od epidemija sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) izrada odgovarajućih planova i programa zaštite od epidemija;
- b) uspostaviti i popuniti radno mjesto u inspeksijskom organu zadužen za poslove vršenja sanitarnog i higijenskog nadzora.
- c) opremanje službe za medicinsku pomoć i HES-e sa savremenim sredstvima i osiguranjem odgovarajućih rezervi.

Nosioci Akcijskog plana su:

- a) J.Z.U. „Dom zdravlja“
- b) Općinski organ nadležan za zdravstvo i veterinarstvo;
- c) Služba za civilnu zaštitu.

Planski rokovi:

- a) Ažuriranje postojećih planova zaštite – do kraja 2016. godine;
- b) Upošljavanje sanitarnog inspektora – do kraja 2016. godine;
- c) Opremanje službe za medicinsku pomoć i HES-e sa nedostajućim savremenim sredstvima i osiguranjem odgovarajućih rezervi završiti do kraja 2019. godine, s tim da će se godišnjim finansijskim planovima i zavisno od epidemiološke situacije osiguravati potreban iznos ovih sredstava.

Očekivani učinci realizacije ovog strateškog pravca su: poboljšanje ukupne epidemiološke situacije, smanjenje rizika od nastanka epidemija, a kada epidemija nastane smanjenje posljedica gubitaka u ljudskim životima.

Finansijska sredstva za realizaciju ovog cilja moraju biti osigurana u budžetima Kantona i Općine, a dio sredstava se može osigurati iz sredstava prema članu 180. i 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Visina budžetskih sredstava će biti utvrđena u godišnjim budžetima, odnosno planovima realizacije finansijskih sredstava.

4) „PROGRAM ZAŠTITE OD EPIZOOTIJA“

1. Uvod

Stanje sa aspekta ugroženosti zdravlja i života ljudi, domaćih životinja, materijalnih šteta, onečišćenja okoliša i ograničenja proizvodnje predstavlja u pogledu pojave, mjera suzbijanja i iskorijenjavanja zaraznih bolesti životinja tretman stalne prirodne nesreće. Slika se upotpunjuje ako tome dodamo način uklanjanja nejestvih dijelova i konfiskata u klaonicama, zaraznog materijala u laboratorijama i rashodovanih lijekova po veterinarskim stanicama i apotekama. Trenutna situacija sa kretanjem zaraznih bolesti (bruceloza, bjesnilo, Q-groznic, ptičija gripa i druge) vrlo je složena. Sve ove bolesti predstavljaju globalnu prijetnju sa katastrofalnim posljedicama i može se desiti bilo kada.

2. Postojeće stanje

Iskustveno, kroz provođenje mjera zaštite od epizootija poražavajuće zvuči činjenica da je u posljednjih četiri godine eutanazirano veliki broj zaraženih životinja, a da se ove bolesti i dalje javljaju i broj ljudi liječenih od zoonoza se povećava. Za sve lešine eutanaziranih i uginulih životinja se zakopavaju u zemlju, a mjesta za ukopavanje se vrlo teško nalaze i odobravaju. Lokacija za neškodljivo uklanjanje zaraženih i uginulih životinja na Prokopu – Majeвица koju je općina Srebrenik obezbijedila i ogradila još uvijek nije dobila svoj konačan sadržaj.

Ohrabrujuće zvuči činjenica da je u posljednje četiri godine blizu 15.000 domaćih životinja podvrgnuto dijagnostičkom ispitivanju na zarazne bolesti koje se prenose i na ljude.

Međutim, ne ohrabruje podatak da se uzorci od dijagnosticiranih životinja moraju slati u Sarajevo i Tuzlu umjesto da se provjera rezultata vrši na jednom referentnom mjestu.

3. Područja razvoja

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je:

1. Zakonom o veterinarstvu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 34/02);
2. Zakonom o veterinarstvu Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 46/00);
3. Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti („Službene novine Federacije BiH“, broj: 29/05).

Za prevenciju i ublažavanje nastanka zaraznih bolesti provode se mjere zaštite zdravlja životinja radi osiguranja uzgoja i proizvodnje zdravih životinja, higijenski i zdravstveno ispravnih proizvoda životinjskog porijekla, zaštite ljudi od zoonoza, te osiguranja dobrobiti životinja i veterinarske zaštite okoliša.

Mjere zaštite odnose se na: otkrivanje i sprečavanje pojava i nastanka zaraznih bolesti, suzbijanje zoonoza, osiguranje zoohigijenskih i drugih veterinarsko-zdravstvenih uvjeta uzgoja i korištenja životinja i očuvanje zdravlja i pravilna ishrana, snabdijevanje veterinarskim lijekovima i veterinarsko-medicinskim proizvodima pri neposrednom pružanju usluge s ciljem zaštite zdravlja životinja i veterinarsko-stočarskog obučavanja.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

1) administrativno-stručne mjere:

- osiguranje finansijskih sredstava u budžetu za preventivnu zaštitu životinja na osnovu odgovarajućeg Programa zaštite životinja;
- nabavka nedostajuće opreme za veterinarsku službu i

2) građevinsko – tehničke mjere:

Kao dio prevencije za ublažavanje stanja treba u saradnji sa nadležnim kantonalnim ministarstvom urediti lokaciju za stočno groblje prema važećim propisima.

b) Pripravnost/spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti su:

- osiguranje stručnih analiza kod pojave nastanka epizootija od organa nadležnog za veterinarstvo;
- pripremiti posebnu strategiju za borbu protiv epizootija;
- uspostaviti punu koordinaciju između svih institucija koje se bave poslovima veterinarstva radi sprečavanja i suzbijanja zaraznih bolesti;
- obavještanje javnosti i stanovništva putem operativnog centra civilne zaštite;
- materijalno opremanje Službe za veterinarske poslove općine Srebrenik kako bi se smanjili rizici od nastanka epizootija;
- institucionalni razvoj i tehnička dostignuća, edukacija farmera, klaoničara i menadžmenta prerađivačkih kapaciteta, efikasniji rad veterinarskih stanica i energičniji postupci veterinarske inspekcije.

c) Odgovor

Sve aktivnosti koje se preduzimaju neposredno prije i tokom trajanja epizootija trebaju se obuhvatiti djelovanjem i naredbama Općinskog štaba civilne zaštite, koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja od epizootija u koordinaciji sa Štabom za zarazna oboljenja na višim nivoima vlasti.

Pored navedenog glavni vidovi odgovora u ovoj oblasti su:

- prethodno osiguranje veterinarskih lijekova, veterinarsko-medicinskih instrumenata, opreme, hrane za životinja i sredstva za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju,
- prethodno osiguranje neprekidne komunikacije i veza nosilaca planiranja ove oblasti sa svim nosiocima zaštite i spašavanja.

d) Oporavak

Smanjenje broja zaraznih bolesti i njihovo radikalno suzbijanje, zaštita okoliša i osiguranje uvjeta za proizvodnju hrane, bolja povezanost nauke sa primarnom i sekundarnom proizvodnjom hrane preduvjet su bržeg i efikasnijeg oporavka. Osnovni cilj u ovoj fazi je dovođenje u prethodno stanje, prije nastanka epizootija.

4. Provedba

Da bi se osigurao ovaj cilj neophodna je puna koordinacija i saradnja sa višim nivoima organizovanja ovih poslova kroz izradu istraživačkog projekta zaštite od epizootija pod nazivom „Prikupljanje, sistematizacija i proučavanje provedenih međunarodnih i domaćih naučnih i stručnih istraživanja o vrstama i rasprostranjenosti epizootija, sa prijedlogom mjera koje treba preduzeti u prevenciji i po pojavi“.

Ovaj projekat mora dati odgovor i utvrditi efikasan način rješavanja problema uz punu saradnju sa drugim nivoima vlasti, a odnose se na:

- osiguranje odgovarajućih planskih dokumenata usaglašenih na svim nivoima vlasti,
- punu koordinaciju i usaglašenost projekata zaštite od epizootija sa kantonalnim nivoom, kojim treba osigurati jedinstveno provođenje mjera prema zaključcima iz Procjene ugroženosti.

5. Akcijski plan

Akcijski plan za realizaciju programa zaštite od epizootija sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) izrada Programa i drugih provedbenih akata ili propisa;
- b) opremanje Službe za veterinarske poslove općine Srebrenik;
- c) određivanje i uređenje lokacije za neškodljivo uklanjanje eutanaziranih i uginulih životinja;

Nosioci akcijskog plana su:

- a) Općinska služba za upravu nadležna za veterinarstvo;
- b) Privredna društva iz oblasti veterinarstva.

Planski rokovi:

- a) izrada i donošenje Programa – svake godine
- b) izrada projekta – do 2017. godine;
- c) određivanje i uređenje stočnog groblja – do kraja 2018. godine;
- d) opremanje Službe za veterinarske poslove općine Srebrenik – do kraja 2020. godine.

Financijska sredstva za realizaciju ovog strateškog cilja iznose 70.000,00 KM i osigurati će se iz budžeta općine i Kantona, kao i iz člana 180. i 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Navedena planirana sredstva utrošila bi se za izradu projekta, uređenje stočnog groblja i opremanje Službe za veterinarske poslove.

5) „PROGRAM ZAŠTITE OD POPLAVA“

1. Uvod

Štetno djelovanje voda uvjetovano je neravnomjernošću i neravnotežom brojnih prirodnih elemenata (vodnog režima, klimatskih, geoloških, topografskih) i ljudskim djelovanjem.

U tom pogledu posebno je kritična dionica rijeke Tinje od Srebrenika do Ormanice te njene pritoke Slanjanka i Špionjačka rijeka.

2. Postojeće stanje sistema zaštite od poplava

Zaštita od poplava se do sada uglavnom izvodila izgradnjom nasipa duž riječnog korita i regulacijom riječnog korita u svrhi povećanja propusne moći. Od posebnog značaja za općinu Srebrenik je trajno uređenje korita rijeke Tinje od naselja Kiseljak do naselja Bare i nastavak ovih radova. U naselju Špionica Centar je prošireno korito i izgrađen zemljani nasip koji djelimično daje sigurnost u pogledu zaštite od poplava. Na ostalim dionicama se izvode sporadični radovi na zaštiti poljoprivrednog zemljišta izgradnjom obalo-utvrda. Povremeno se izvode akcije čišćenja korita rijeke od otpada i palog drveća. Uređena korita rijeke Tinje su u vlasništvu Općine, a ostale dionice u vlasništvu javnog preduzeća „Vodno područje slivova rijeke Save“.

Određene pojave su se vrlo negativno odrazile na objekte za zaštitu od poplava od kojih treba istaći:

- nepostojanje sistema za monitoring brzine, nivoa i protoka vode u koritu rijeke Tinje;
- oštećenja nasipa uzrokovanih erozijom i sl. zbog dugogodišnjeg neodržavanja;
- neredovno održavanje uređenih dionica korita;
- nepostojanje usklađenih planova operativnih mjera za odbranu od poplava u vanrednim situacijama.

U sadašnjoj situaciji izražen je problem dualizma u provođenju zaštite od poplava kao mjere zaštite i spašavanja u kojem poseban zadatak ima Općinaski štab civilne zaštite, a Zakonom o vodama imenuju se posebni organi – područni rukovodioci koji upravljaju i organiziraju odbranu od poplava sa aspekta tehničke zaštite.

Operativa specijalizovana za radove na odbrani od poplava, naročito za hitne intervencije tokom trajanja velikih voda ima male kapacitete zbog čega mogu nastati velike štete, pa i gubici ljudskih života.

3. Područja razvoja

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je:

Zakon o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj:70/06) :

1. Pravilnik o graničnim vrijednostima opasnih i štetnih materija za tehnološke otpadne vode prije njihovog ispuštanja u sistem javne kanalizacije odnosno drugi prijemnik („Službene novine Federacije BiH“ br. 50 /07);
2. Pravilnik o graničnim vrijednostima opasnih i štetnih materija za vode koje se nakon prečišćavanja iz sistema javne kanalizacije ispuštaju u prirodni prijemnik („Službene novine Federacije BiH“ br. 50/ /07);
3. Pravilnik o sadržaju, obliku, uvjetima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata („Službene novine Federacije BiH“ br. 6/08);
4. Pravilnik o uvjetima za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta voda koja se koriste ili planiraju da koriste za piće („Službene novine Federacije BiH“ br. 51/02);
5. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije i dostavljanje podataka o količinama zahvaćene vode („Službene novine Federacije BiH“ br. 83/08);
6. Pravilnik o načinu određivanja granice vodnog dobra i o postupku utvrđivanja pripadnosti zemljišne čestice javnom vodnom dobru („Službene novine Federacije BiH“ br. 26/09);
7. Pravilnik o načinu i uvjetima ograničenog prava korištenja javnog vodnog dobra („Službene novine Federacije BiH“ br. 26/09);
8. Pravilnik o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenta na vodama i obalnom vodnom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“ br. 71/09);
9. Pravilnik o utvrđivanju područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrata („Službene novine Federacije BiH“ br. 71/09);
10. Pravilnik o monitoringu u područjima podložnim eutrofikaciji i osjetljivim na nitrata („Službene novine Federacije BiH“ br. 71/09);
11. Pravilnik o uspostavi i upravljanju informacionim sistemom voda („Službene novine Federacije BiH“ br. 77/09);
12. Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati referentne, odnosno ovlaštene laboratorije za ispitivanje voda, sadržaju i načinu davanja ovlasti („Službene novine Federacije BiH“ br. 14/10);
13. Uredba o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda („Službene novine Federacije BiH“ br. 26/09);
14. Uredba o klasifikaciji voda i voda obalnog mora Jugoslavije u granicama SR BiH voda („Službeni list SR BiH“ br. 18/806);
15. Uredba o kategorizaciji vodotoka („Službeni list SR BiH“ br. 42/67);
16. Uredba o štetnim i opasnim materijama u vodama („Službene novine Federacije BiH“ br. 43/07);
17. Pravilnik o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza na osnovu opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada („Službene novine Federacije BiH“ br. 92/07 i 46/09);
18. Odluka o granicama riječnih bazena i vodnih područja na teritoriji FBiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 41/07);
19. Odluka o visini posebnih vodnih naknada („Službene novine Federacije BiH“ br. 46/07);
20. Pravilnik o uvjetima i kriterijima koje mora ispunjavati specijalizirana i ovlaštena pravna osoba za provođenje mjera otklanjanja ili sprečavanja zagađenja voda u slučaju iznenadnog zagađenja ili opasnosti od iznenadnog zagađenja voda i načinu davanja ovlaštenja („Službene novine Federacije BiH“ br. 06/11). Ova Uredba se primjenjuje u prelaznom periodu kao federalni propis na cijeloj

teritoriji FBiH, sve dok vlada FBiH ne donese podzakonski akt o klasifikaciji voda na teritoriji FBiH.

Fizičke mjere se dijele na ekstenzivne i intenzivne, a u institucionalne mjere spadaju razne vrste osiguranja kod osiguravajućih društava i regulativa za uređenje prostora.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

1) administrativno stručne mjere:

- prilagoditi i urediti općinski propis o održavanju uređenih korita i izgrađenih nasipa stvarnom stanju i potrebama;

- osigurati finansijski podsticaj koji treba dovesti do odgovarajuće spremnosti i odgovora na poplavu a odnosi se na:

- a) definiranje poplavnih linija za protjecanje znakovnih vjerovatnosti pojave u dolinama vodotoka radi klasificiranja područja u pogledu ugroženosti poplavama prema stepenu ugroženosti (visok rizik, srednji rizik i mali rizik),

- b) određivanje područja-površina na kojima će se primjenjivati propisane preventivne i druge tehničke mjere i institucionalne mjere u okviru primjene strategije pripreme područja za podnošenje poplava,

- c) obnovu i dovođenje u punu funkcionalnost objekata za zaštitu od poplava te izgradnju novih objekata.

2) građevinske mjere

Da bi se odredile granice potencijalno plavljenih površina pri nailasku velikih voda potrebno je da se izvrše odgovarajuće hidrološko-hidrauličke analize. Te analize su neophodne za uspješno i efikasno organiziranje rada na pripremi za uspješnu odbranu od poplava, za sve aktivnosti tokom trajanja velikih voda i za izradu prostornih i urbanističkih planova.

b) Pripravnost/spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti su:

- osiguranje stručnih analiza kod pojava velikih voda u kraćim periodima od strane centara za odbranu od poplava i davanje stručnih i tehničkih uputstava za operativne odluke u zaštiti i spašavanju sa osloncem na operativne centre civilne zaštite i kvalitetne prognostičke modele Službe za seizmologiju i hidrologiju Federacije BiH;

- pripremiti posebnu strategiju područja za podnošenje poplava koju čine setovi tehničkih i institucionalnih mjera, uz prihvatanje rizika plavljenja sa odgovarajućim mjerama za smanjenje i ublažavanje šteta;

- institucionalna mjera podrazumijeva praćenje i registraciju velikih voda, poplavnog vala, upozoravanje lokalnog stanovništva, te plansko evakuisanje ljudi i materijalnih dobara i u tom smislu provođenje ovih mjera podrazumijeva izradu studija i projekata za praćenje plavnog talasa koje treba ugraditi u odgovarajuće planove zaštite od poplava;

- sistem za uzbunjivanje od poplava treba da putem automatske kišomjerne stanice ili signalnog uređaja postavljenog na neki objekat na vodotoku upozori nadležne službe o nailasku plavnog talasa i da je povezan sa nadležnim operativnim centrom civilne zaštite;

- operativu specijalizovanu za radove na odbrani od poplava, posebno za hitne intervencije tokom trajanja velikih voda, treba opremiti sa minimalnim odgovarajućim sredstvima i opremom kako bi se smanjile štete koje mogu nastati od velikih voda i gubici u ljudskim životima u smislu nabavke zaštitne opreme i sredstava za spašavanje na vodi i pod vodom kao i mobilnih barijera za zaštitu od poplava;

- stalno ažuriranje planova odbrane od poplava i provjera donešenih planova kroz vježbe simulacije.

c) Odgovor

Sve aktivnosti koje se poduzimaju neposredno prije, tokom i poslije poplava trebaju se obuhvatiti djelovanjem i naredbama Općinskog štaba civilne zaštite u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja od poplava, osim direktnog nadzora i pojačanog održavanja objekata za zaštitu od poplava što je u nadležnosti organa nadležnih za vode, a prema podijeljenoj nadležnosti između Federacije BiH, kantona i općine.

d) Oporavak

Oporavak obuhvata sanaciju, rekonstrukciju zaštitnih objekata i njihovo dovođenje u funkcionalno (prvobitno) stanje.

4. Provedba

Da bi se osigurao ovaj strateški cilj, odnosno strategija razvoja u ovoj oblasti potrebno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju Općine sa nadležnim organima za upravljanje vodama.

Ova saradnja sa drugim nivoima vlasti odnosi se na:

- osiguranje odgovarajućih dokumenata usaglašenih na svim nivoima donošenja (prostorni plan, prostorna osnova, program mjera, jedinstveni informacioni sistem o prostornom uređenju, urbanistički plan itd); i
- punu koordinaciju i usaglašenost projekata zaštite od poplava na nivou Općine i Kantona, kojima se treba osigurati jedinstveno uređenje vodotoka i pritoka i jedinstveno provođenje mjera prema zaključcima iz procjene ugroženosti.

5. Akcijski plan

Akcijski plan za realizaciju programa zaštite od poplava sadrži sljedeće provedbene korake:

- a) prilagoditi i urediti općinski propis o održavanju uređenih korita i izgrađenih nasipa stvarnom stanju i potrebama; definisanje i označavanje poplavnih linija prema kategorijama;
- b) u kritičnim naseljima postaviti table koje označavaju maksimalne poplavne nivoe;
- c) izgradnja novih objekata za zaštitu od poplava;
- d) nabavka mobilnih sistema za zaštitu od poplava.

Nosioci Akcijskog plana su:

- a) općinska služba za upravu nadležna za poslove vodoprivrede;
 - b) općinska služba za upravu nadležna za prostorno uređenje;
- u saradnji sa nadležnim Kantonalnim organima za poslove vodoprivrede i privrednim društvima iz područja vodoprivrede.

Planski rokovi:

- a) donošenje Općinskog propisa o održavanju uređenih vodotoka – do kraja 2016. godine;
- b) definisanje poplavnih linija prema kategorijama – do kraja 2016. godine;
- c) izgradnja novih objekata za zaštitu od poplava – dugoročno u skladu sa finansijskim mogućnostima;
- d) nabavka mobilnih sistema za zaštitu od poplava – do kraja 2017. godine,
- e) u kritičnim naseljima postaviti table koje označavaju maksimalne poplavne nivoe – do kraja 2017. godine.

Očekivani učinci ovog strateškog cilja će biti poznati nakon realizacije zadataka utvrđenih u 2016. i 2017. godini.

Finansijska sredstva za realizaciju ovog strateškog cilja potrebno je osigurati iz sredstava utvrđenih kao posebne vodne naknade koje se prikupljaju u skladu sa zakonom o vodama, budžeta Federacije BiH, Kantona i dijelom Općine, ili grantova i namjenskih sredstava ostvarenih prema članu 180. Zakona o zaštiti i spašavanju.

6) „PROGRAM ZAŠTITE ŠUMA“

1. Uvod

Od ukupne površine općine pod šumom se nalazi 9.301 ha ili 37,5 % njene teritorije. Šume su na nekim dijelovima u ratnom i poratnom periodu u dobroj mjeri devastirane ali su ipak zadržale prirodnu strukturu koja pravilnim upravljanjem osigurava prirodno podmlađivanje, trajnost privređivanja, bio-raznolikost i ostvarivanje značajnih općekorisnih funkcija šuma.

Ugroženost šuma na području Općine je rezultat različitih aktivnosti kao što su: šumski požari, biljne bolesti, neplanska i nezakonita sječa šuma, eksploatacija mineralnih resursa, klizišta kao i kontaminacija minama.

2. Postojeće stanje

Zbog dugog produktivnog perioda, privrednog značaja šumarstva, povećanih zahtjeva za korištenje općekorisnih funkcija šume bez izdvajanja zaštitnih šuma (zaštita izvorišta i vodotoka, zaštita od erozije, klizišta) i bez obzira na veliki značaj šuma za privredni razvoj, ekologiju i dr., poslije rata, šumama nije posvećena odgovarajuća pažnja od nadležnih organa kojima su šume i šumska zemljišta ustupljeni na upravljanje, kao i svih drugih institucija i organa. Nisu poduzimane odgovarajuće aktivnosti i mjere na unapređenju organizacije upravljanja šumama, očuvanju prirodne strukture, zaštite okoliša, općekorisnih funkcija šuma, onemogućavanju bespravne-nezakonite sječe šuma i drugo.

Pored predhodnih konstatacija postojećeg stanja zaštite šuma, Zakon o šumama je predvidio obavezu i odgovornost da šumarstvo redovno izvještava Općinski štab civilne zaštite o svim požarima u šumama i na šumskom zemljištu u cilju brže reakcije za zaštitu šuma od požara, ali ta obaveza nije zaživjela u praksi.

Šumsko-privredno društvo nije u potpunosti ni stručno ni materijalno opremljeno za kontrolu teritorija i gašenje početnih požara.

3. Područja razvoja

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je:

1. Zakonom o šumama;
2. Zakonom o zaštiti i spašavanju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
3. Zakon o šumama Tuzlanskog kantona;
4. Pravilnikom o sadržaju planova za zaštitu šuma od požara.

Za prevenciju i ublažavanje u zaštiti šuma i unapređenje razvoja šumarstva, popravljane produkcije drveta u šumama i rast njihovih ekoloških vrijednosti, što podrazumijeva i bolje zdravstveno stanje šuma, poduzimat će se razne mjere kao što su:

- izrada planova za zaštitu šuma od požara prema stepenu opasnosti od šumskih požara;
- praćenje ugroženosti šuma od biljnih i drugih štetočina i smanjenje njihove prekomjerne populacije;
- izgradnja i održavanje transportne infrastrukture u skladu sa posebnim projektima;
- sanitarna sječa šuma;
- provođenje šumsko-uzgojnih mjera;
- zabrana bespravne sječe i pustošenja šuma;
- osiguranje šumskog reproduktivnog materijala (šumsko sjeme i šumski sadni materijal);
- obnova šuma nakon prirodnih i drugih nesreća (biljne štetočine, klizišta, šumski požari itd.);
- inspeksijski nadzor u oblasti šuma.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

1) administrativno-stručne mjere:

- izrada inventure šuma koja će ukazati na mnoge nejasnoće u vezi sa površinama šuma i šumskog zemljišta a što će poslužiti za izradu dugoročnog programa razvoja šumarstva;
- uvođenje jedinstvenog informacionog sistema u šumarstvu;
- povećanje obima pošumljavanja goleti i rekonstrukcija degradiranih šuma;
- deminiranje šuma i šumskog zemljišta.

2) građevinsko-tehničke mjere

Da bi se štete od šumskih požara smanjile na što je moguće manju mjeru potrebno je izvršiti analizu postojećeg stanja šumskih puteva i šumskih prosjeka. Uraditi odgovarajući projekat zaštite šuma i na osnovu njega pristupiti izgradnji novih prosjeka, puteva i planskom pošumljavanju.

b) Pripravnost/spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

- osiguranje stručnih analiza za izgradnju novih šumskih puteva i prosjeka zbog minimiziranja šteta od šumskih požara;
- osiguranje stručnih analiza i elaborata u cilju smanjenja šteta od biljnih štetočina;
- kontinuirano praćenje stanja šuma zbog pravovremene reakcije u slučaju pojave ugrožavanja šuma;
- sistem za uzbuđivanje od šumskih požara šumsko-privrednog društva podići na najveći nivo i uvezati sa Operativnim centrom civilne zaštite;
- materijalno-tehničko opremanje ovih šumsko-privrednih društava i odgovarajućih snaga civilne zaštite za gašenje šumskih požara;
- plansko održavanje postojećih šumskih puteva i šumskih prosjeka;
- stalno ažuriranje planova zaštite šuma i provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije.

c) Odgovor

Sve aktivnosti koje se preduzimaju neposredno prije, tokom i poslije pojave prirodne i druge nesreće i koje ugrožavaju šume trebaju se obuhvatiti djelovanjem i naredbama Općinskog štaba civilne zaštite, osim direktnog nadzora i praćenja stanja šuma, a prema podijeljenoj nadležnosti između Federacije BiH i Kantona i zakonskih obaveza šumsko-privrednog društva.

d) Provedba

Da bi se osigurao ovaj strateški pravac predviđena je izrada programa i projekata za pošumljavanje, popunjavanje i njegu podignutih nasada s ciljem prevencije odronjavanja i klizanja tla i biološke regulacije vodnog režima (sprečavanje brzog otjecanja površinskih voda) i izgradnja novih prosjeka i održavanje postojećih.

Za ovu oblast je osnovna nadležnost u Kantonu i njegovom šumsko-privrednom preduzeću koje gazduje šumama na području općine Srebrenik.

5. Akcijski plan

Akcijski plan za realizaciju programa zaštite šuma sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

a) izrada projekata pošumljavanja, izgradnja novih i održavanje postojećih šumskih puteva, izgradnja novih i održavanje postojećih šumskih prosjeka, popunjavanje i izgradnja podignutih nasada radi prevencije od odronjavanja i klizanja tla i biološke regulacije vodnog režima (sprječavanje brzog otjecanja površinskih voda).

Nosioci Akcijskog plana su:

- a) nadležni Kantonalni organ za oblast šumarstva;
- b) kantonalno šumsko-privredno preuzeće;
- c) Općinska služba za upravu nadležna za šumarstvo.

Planski rokovi:

a) provedba projekata iz tačke a) – kontinuirano tokom planskog perioda.

Očekivani učinci realizacije ovog strateškog cilja bit će poznati nakon realizacije zadataka predviđenih koraka.

Finansijska sredstva za realizaciju ovog strateškog cilja osigurati će se iz sredstava utvrđenih kao „šumske naknade“ koje se prikupljaju u skladu sa Zakonom o šumama. Visina sredstava za ove namjene određivat će se Godišnjim finansijskim planom realizacije Programa razvoja.

7) PROJEKT „ ZAŠTITA OD ZEMLJOTRESA, MJERE I POSTUPCI ZA SMANJENJE UGROŽAVANJA“

1. Uvod

Prostor općine Srebrenik spada u seizmički aktivna područja. Maksimalno proklamovani stepen seizmičkog intenziteta iznosi između 6 i 7 stepeni merkalijeve skale. Dakle, područje cijele Općine može biti pogođeno zemljotresima koji mogu ugroziti i nanijeti velike štete na svim objektima starije gradnje koji su građeni uglavnom bez dovoljno željeznog vezivnog tkiva, te nisu isključene moguće posljedice po život i zdravlje ljudi.

2. Postojeće stanje

Nakon rata i Deytonskim mirovnim sporazumom, Bosna i Hercegovina je među različitim podjelama doživjela i podjelu u oblasti meteorologije, seizmologije, prostornog planiranja itd., što je dovelo do gotovo alarmantnog stanja u oblasti građenja i stanovanja.

U skladu sa Zakonom, nadležni za ove poslove su Federalni, Kantonalni i Općinski organi za prostorno uređenje, urbanizam i građenje i Federalni seizmološki i meteorološki zavod.

3. Područja razvoja

a) Prevencija/ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je u skladu sa:

1. Zakonima iz oblasti okoliša koji determinišu realiziranje ovog projekta;
2. Zakonom o planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 2/06, 72/07, 32/08, 04/10, 13/10 i 45/10);
3. Zakono o prostornom uređenju TK („Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj: 03/05)
4. Zakon o građenju TK („Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj: 03/05)

Prema Zakonu nadležno ministarstvo bi trebalo koordinirati primjenu propisa sa težištem na analizi objekata starije gradnje, dakle objekata koji su građeni starijom tehnologijom i već ruinirani, devastirani ratnim djelovanjem ili lošim održavanjem kako bi se naučnim istraživanjima prepoznala potencijalna opasnost od rušenja tih objekata usljed tektonskih i drugih djelovanja i time spriječila tragedija gubitaka ljudskih života.

Istraživanje bi se trebalo primijeniti ne samo na objektima za stanovanje građanim na neispitanim terenima i bez dobivenih odobrenja ili saglasnosti za građenje, nego i na drugim objektima od općeg značaja za zaštitu i spašavanje u kojima borave ljudi, ili koji će služiti za privremeni boravak i oporavak nastradalih.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

- 1) administrativno-stručne mjere:
 - sagledati aspekte donošenja urbanističkih i prostornih planova, te izgradnja objekata svih vrsta po tim planovima;
 - donošenje novog prostornog plana Općine;
 - donošenje prostorne osnove Općine;

- izvještaj o stanju prostora u Općini;
- program mjera prostornog uređenja u Općini;
- uspostava jedinstvenog informacionog sistema za cijeli prostor Općine – evidencija o područjima gdje je opasnost od prirodnih nesreća posebno izražena (seizmičke karakteristike terena, poremećaji u stabilnosti tla, utvrđivanje stepena otpornosti već izgrađenih objekata prema starosti objekta, primjena tehničkih standarda i drugo).

2) građevinsko tehničke mjere

Kao dio prevencije i ublažavanja eventualnih i mogućih zemljotresa kao prirodne nesreće, nužno je na nivou Općine u saradnji sa Kantom pokrenuti masovna istraživanja stabilnosti i otpornosti objekata za stanovanje i drugih objekata opće namjene (škole, dječiji vrtići, zdravstveni objekti, sportske dvorane, veliki prodajni centri, namjenska skloništa itd.) u skladu sa Procjenom ugroženosti, a sve s ciljem preventivnog djelovanja na zaštiti ljudskih života koji mogu biti, kako to svakodnevno vidimo u bližem i širem okruženju, višestruko ugroženi.

Ova istraživanja trebaju dovesti do spoznaje koji objekti nisu sposobni za daljnje korištenje sa aspekta zaštite i spašavanja, kao i objekte koji nisu pogodni za masovno korištenje ljudi, što obavezuje sve nosioce planiranja da takve objekte dodatno osposobe za namjenu ili izbace iz plana za korištenje bez rekonstrukcije ili potpuno zabrane njihovo korištenje.

b) Pripravnost/spremnost

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- budžetska sredstva za planirano istraživanje;
- na osnovu projektnih istraživanja utvrđivanje objekata za zbrinjavanje i alternativni boravak u fazi oporavka;
- visok nivo koordinacije u planiranju i istraživačkim projektima kao dio spremnosti svih nosilaca planiranja od Općine preko Kantona do Federacije;
- odgovarajuća opremljenost i spremnost Službi za spašavanje iz ruševina Općine;
- donošenje odgovarajućih planova i njihova provjera kroz vježbe simulacije.

c) Odgovor

Odgovor na zemljotres kao prirodnu nesreću posebno je izražen kroz istraživačke projekte utvrđivanja seizmičkih karakteristika terena, poremećaja stabilnosti tla i objekata opće namjene, te u primjeni rezultata istraživanja i strogoj primjeni planova i programa prostornog uređenja čime će se umanjiti moguće ljudske žrtve i materijalna razaranja.

Osposobljenost štabova civilne zaštite i drugih subjekata planiranja u ovoj oblasti u donošenju odgovarajućih odluka i provođenju odgovora zasniva se na potpunoj razrađenosti planova po mjerama zaštite i spašavanja od zemljotresa.

d) Oporavak

Za ovu fazu nužno je u budžetima Općine, Kantona, Federacije osigurati određena finansijska sredstva za evakuaciju i zbrinjavanje ljudi koji bi eventualno ostali bez krova nad glavom i imovine, izradu privremenih kampova za smještaj, te pripremiti i osigurati kvalitetne aranžmane povoljnog kreditiranja i slično.

Za brži oporavak je neophodno da svi vlasnici imovine osiguraju svoju imovinu na rizik od zemljotresa.

4. Provedba

Da bi se ovaj strateški pravac postigao na zadovoljavajući način predviđeni projekti istraživanja u oblasti prostornog uređenja i građenja trebaju dati odgovor i ponuditi praktična rješenja kroz planske dokumente utvrđene u tački 3. ove inicijative za projekte na mikrolokalitetima za zaštitu od zemljotresa i tačke 3.1.1. iz politike razvoja prije svega za:

- odgovarajuću koordinirajuću i konzistentnu politiku u oblasti prostornog planiranja i građenja na cjelokupnom prostoru Općine;
- ujednačenost u dinamici građenja i naseljavanja, naročito u oblasti individualne stambene izgradnje;
- koordinaciju između nosilaca planiranja u ovoj oblasti, ali i odgovarajuću saradnju sa drugim organima vlasti i uz uvažavanje mišljenja struke;
- osiguranje neophodnih finansijskih sredstava za planirana istraživanja mikrolokacija u urbanim sredinama.

5. Akcijski plan

Akcijski plan za realiziranje projekta sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) iniciranje istraživanja i izrada projekta otpornosti specifičnih objekata na seizmičku opasnost na mikrolokalitetima;
- b) osiguranje u budžetu, prema procjenama, potrebnih finansijskih sredstava za projekte iz tačke b) kao i posebnih sredstava za provođenje mjera zaštite i spašavanja nakon zemljotresa;
- c) osiguranje finansijskih sredstava za djelovanje u fazi oporavka rebalansom budžeta i drugi način (smještaj ugroženih i pomoć u obnovi eventualno porušenih stambenih i drugih objekata).

Nosioci Akcijskog plana su:

- a) općinska služba za upravu u oblasti prostornog planiranja, urbanizma i građenja u saradnji sa nadležnim Kantonalnim ministarstvom;

Planski rokovi:

- a) godišnje osiguranje finansijskih sredstava za eventualni alternativni smještaj;
- b) istraživački projekti na mikrolokalitetima – do kraja 2020. godine.

Procjena potrebnih resursa i očekivani učinci realizacije ovog strateškog cilja bit će poznati nakon donošenja projekata iz tačke 4.

Finansijski obuhvat pretpostavlja osiguranje sredstava iz budžeta Općine i višim nivoima vlasti, s tim da će se osigurati sredstva i iz člana 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

8) PROJEKT „ZAŠTITA OD ODRONA I KLIZANJA TLA, MJERE I POSTUPCI ZA SMANJENJE RIZIKA“

1. Uvod

Pojam „klizište“ u geologiji obuhvata mnoštvo različitih pokreta zemljane mase niz prirodne padine i vještačke kosine. Klizišta ugrožavaju sigurnost saobraćaja na putnim komunikacijama, degradiraju i uništavaju poljoprivredno i šumsko zemljište, oštećuju ili uništavaju građevine, privredne objekte i predstavljaju opasnost po živote ljudi.

Klizišta su tvorevine procesa klizanja i definiraju se kao kretanje zemljane mase niz prirodne padine i vještačke kosine pod direktnim uticajem gravitacije.

2. Postojeće stanje

Na području općine Srebrenik do sada je registrovano ukupno 556 klizišta (broj konstantno oscilira zbog pojave novih i sanacije postojećih prema prioritetima), malih i srednjih klizišta (od 100 m² do 10.000 m²). Dominantan je broj umirenih u odnosu na aktivna klizišta.

Veća klizišta su do sada zabilježena na cijelom području Općine, a neka od opasnijih su u naseljima: Gornji i Donji Srebrenik, Crveno Brdo, Babunovići, Gornji Moranjci, Ježinac, Podorašje, Tinja (Suljendići, Poljakovići), Cage, Ormanica i Cerik.

Klizišta se pojavljuju kao posljedica velikog broja uzroka. Analiza uzroka koji dovode do klizanja terena predstavlja vrlo složen i odgovoran inženjersko-geološki zadatak. Svako klizište zahtijeva odgovarajuća inženjersko-geološka, hidro-geološka i geomehanička istraživanja na osnovu kojih se utvrđuju uzroci koji dovode do klizanja tla.

Analiza nekih klizišta ukazuje na to da jedno klizište može biti pokrenuto usljed više uzroka.

3. Područja razvoja

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je:

- svim zakonima iz oblasti okoliša koji determinišu realiziranje ovog projekta;
- primjenom prostornog plana koji je na snazi;
- donošenjem novog prostornog plana;
- Zakonom o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 2/06);
- Kantonalnim zakonom o prostornom uređenju;
- Kantonalnim zakonom o građenju;

Preventivne mjere, s ciljem eliminiranja negativnog uticaja ljudskog faktora na pojavu novih i aktiviranje postojećih klizišta, podrazumijevaju: aktivno djelovanje nadležnih Kantonalnih organa i Općinske službe za upravu nadležne za prostorno uređenje i građenje, nadzor nad poštivanjem građevinsko-tehničkih normi kod izgradnje građevinskih i infrastrukturnih objekata, sprečavanje bespravne izgradnje stambenih, poslovnih i drugih objekata kao i zakonsko sankcionisanje svih protivpravnih radnji koje doprinose aktiviranju klizišta.

Da bi se osigurale predhodno navedene preventivne mjere, a u skladu sa odredbama Zakona, organi uprave nadležni za poslove prostornog uređenja trebaju osigurati najviši stepen stručnosti i primjene zakona u:

- vođenju dokumentacije potrebne za praćenje stanja u prostoru;
- izradi, praćenju i provedbi planskih dokumenata (svaki od planskih dokumenata sadrži mjere zaštite od prirodnih i drugih nesreća);
- izradi izvještaja o stanju prostora i programu mjera prostornog uređenja;
- uspostavi jedinstvenog informacijskog sistema u okviru kojeg se vodi evidencija koja obuhvata područja gdje je opasnost od posljedica prirodnih i drugih nesreća (odronjavanje i klizanje tla) posebno izražena.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

1) administrativno-stručne mjere

- donošenje i provedba planskih dokumenata (prostorni plan, urbanistički plan i detaljni planski doklument),
- osigurati finansijski poticaj čime će se dovesti do odgovarajuće spremnosti i odgovora na odronjavanje i klizanje tla, što podrazumijeva da se redovno i u što kraćem vremenu osiguraju sredstva u budžetu za ovu namjenu.

2) građevinsko-tehničke mjere

U prethodnom postupku za građenje osigurati primjenu odgovarajućih zakona u oblasti građenja i osigurati kontinuirani nadzor.

b) Pripravnost/spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti su:

- stručna analiza uzroka koji dovode do klizišta;
- na nivou prostornog planiranja pripremiti posebnu strategiju područja za zaštitu od klizišta koju čine setovi tehničkih i institucionalnih mjera;
- provođenje institucionalnih mjera koje podrazumijevaju praćenje i registraciju klizišta,

upozoravanje lokalnog stanovništva te plansko evakuisanje ljudstva i materijalnih dobara i u tom smislu provođenje ovih mjera podrazumijeva izradu studija i projekata za praćenje klizanja tla koje treba ugraditi u odgovarajuće planove zaštite i spašavanja.

c) Odgovor

Odgovor na odronjavanje i klizanje tla, kao prirodnu nesreću, posebno je izražen kroz istraživačke projekte utvrđivanja poremećaja u stabilnosti tla i građevina, te primjenu tih rezultata istraživanja i strogoj primjeni planova i programa prostornog uređenja čime treba umanjiti moguće ljudske žrtve i materijalna razaranja.

Osposobljenost štabova civilne zaštite i drugih subjekata planiranja u ovoj oblasti u donošenju odgovarajućih odluka i provođenju odgovora zasniva se na potpunoj razrađenosti planova po mjerama zaštite i spašavanja od odronjavanja i klizanja tla.

d) Oporavak

Oporavak obuhvata sanaciju klizišta, rekonstrukciju građevina i njihovo dovodenje u funkcionalno (prvobitno) stanje ili izgradnju novih građevina.

4. Provedba

Da bi se osigurao ovaj strateški pravac, na nivou Kantona je predviđena izrada istraživačkog projekta pod nazivom „Opasnost od odrona i klizanja tla na mikronivoima uz primjenu dosadašnjih naučnih istraživanja sa koordinacijom u provođenju utvrđenih jedinstvenih urbanističko-tehničkih mjera“.

Ovaj projekat mora dati odgovor i riješiti probleme uz punu saradnju sa Općinskom službom za upravu nadležnom za ove poslove koji se odnose na:

- osiguranje i primjenu odgovarajućih planskih dokumenata usaglašenih na svim nivoima donošenja (prostrani plan, prostorna osnova, program mjera, jedinstveni informacioni sistem o prostornom uređenju, urbanistički plan itd.) kojima se treba osigurati jedinstveno uređenje i zaštita prostora i jedinstveno provođenje mjera prema zaključcima iz Procjene ugroženosti;
- osnivanje multidisciplinarnog stručnog tima u okviru organa uprave nadležnog za poslove prostornog uređenja za registraciju, praćenje i klasifikaciju klizišta;
- uvezivanje katastra klizišta u jedinstveni informacijski prostorni sistem;
- izradu katastra rizika na klizanje tla koji definira zone terena gdje je najveća vjerovatnoća pojave novih klizišta;
- osiguranje stalnog stručnog nadzora i praćenje katastra klizišta.

5. Akcijski plan

Akcijski plan za realizaciju inicijative sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) izradu prostornih, urbanističkih i regulacionih planova i njihovu provedbu;
- b) izradu programa mjera iz projekta iz tačke 4. ovog strateškog pravca i njihovu hitnu provedbu.

Nosioci Akcijskog plana su:

- a) Općinska služba za upravu nadležna za poslove prostornog uređenje u saradnji sa nadležnim Kantonalnim ministarstvom.

Planski rokovi:

- a) program mjera iz projekta završiti do kraja 2020. godine.

Procjena potrebnih resursa i očekivani učinci realizacije ovog strateškog cilja bit će poznati nakon realizacije zadataka nakon utvrđenih rokova.

Finansijski obuhvat pretpostavlja osiguranje sredstava iz budžeta i namjenskih sredstava iz čl. 180., 183. i 184. Zakona o zaštiti i spašavanju svih nivoa vlasti.

9) PROJEKAT „ IZRADA KATASTRA IZVORIŠTA VODE ZA PIĆE“

1. Uvod

Voda za piće je voda koja ispunjava propisane standarde kvaliteta i koja se može koristiti za piće, proizvodnju i pripremu hrane.

Već danas, svijet se suočava sa ozbiljnim problemom osiguranja vode za piće, a prema procjenama futurista i naučnika UN-a, to će za narednih 30-tak godina biti najveći problem čovječanstva ukoliko se ne nađu odgovarajuća politička i tehnološka rješenja u osiguravanju dovoljnih količina pitke vode.

2. Postojeće stanje

Gradski vodovod Srebrenik i veći dio prigradskih naselja te naselja duž kotline rijeke Tinje, organizovano se snabdijeva vodom za piće putem vodovodnog sistema uz korištenje podzemnih voda iz aluvijalno-terasnih sedimenata rijeke Tinje i izvorskih voda vrela „Glib“ i vertikalno bušenih bunara izvedenih u krečnjačkom masivu.

U većini ostalih naselja seoskog tipa su urađeni lokalni vodovodi sa zahvatima iz obližnjih izvorišta sa usitnjenom primarnom i sekundarnom mrežom. Ukupno stanje u oblasti odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda na području Općine nije na zadovoljavajućem nivou.

Voda se u većini lokalnih objekata vodosnabdijevanja ne kontrolira na zdravstvenu ispravnost (bunari, rezervoari, izvori), dok zone sanitarne zaštite uglavnom ne postoje ili nisu uređene.

3. Područja razvoja

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je:

1. Zakon o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/06) :
2. Pravilnik o graničnim vrijednostima opasnih i štetnih materija za tehnološke otpadne vode prije njihovog ispuštanja u sistem javne kanalizacije odnosno drugi prijemnik („Službene novine Federacije BiH“ br. 50 /07);
3. Pravilnik o graničnim vrijednostima opasnih i štetnih materija za vode koje se nakon prečišćavanja iz sistema javne kanalizacije ispuštaju u prirodni prijemnik („Službene novine Federacije BiH“ br. 50/ /07);
4. Pravilnik o sadržaju, obliku, uvjetima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata („Službene novine Federacije BiH“ br. 6/08);
5. Pravilnik o uvjetima za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta voda koja se koriste ili planiraju da koriste za piće („Službene novine Federacije BiH“ br. 51/02);
6. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije i dostavljanje podataka o količinama zahvaćene vode („Službene novine Federacije BiH“ br. 83/08);
7. Pravilnik o načinu određivanja granice vodnog dobra i o postupku utvrđivanja pripadnosti zemljišne čestice javnom vodnom dobru („Službene novine Federacije BiH“ br. 26/09);
8. Pravilnik o načinu i uvjetima ograničenog prava korištenja javnog vodnog dobra („Službene novine Federacije BiH“ br. 26/09);
9. Pravilnik o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenta na vodama i obalnom vodnom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“ br. 71/09);
10. Pravilnik o utvrđivanju područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrata („Službene novine Federacije BiH“ br. 71/09);
11. Pravilnik o monitoringu u područjima podložnim eutrofikaciji i osjetljivim na nitrata („Službene novine Federacije BiH“ br. 71/09);

12. Pravilnik o uspostavi i upravljanju informacionim sistemom voda („Službene novine Federacije BiH“ br. 77/09);
13. Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati referentne, odnosno ovlaštene laboratorije za ispitivanje voda, sadržaju i načinu davanja ovlasti („Službene novine Federacije BiH“ br. 14/10);
14. Uredba o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda („Službene novine Federacije BiH“ br. 26/09);
15. Uredba o klasifikaciji voda i voda obalnog mora Jugoslavije u granicama SR BiH voda („Službeni list SR BiH“ br. 18/806);
16. Uredba o kategorizaciji vodotoka („Službeni list SR BiH“ br. 42/67);
17. Uredba o štetnim i opasnim materijama u vodama („Službene novine Federacije BiH“ br. 43/07);
18. Pravilnik o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza na osnovu opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada („Službene novine Federacije BiH“ br. 92/07 i 46/09);
19. Odluka o granicama riječnih bazena i vodnih područja na teritoriji FBiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 41/07);
20. Odluka o visini posebnih vodnih naknada („Službene novine Federacije BiH“ br. 46/07);
20. Pravilnik o uvjetima i kriterijima koje mora ispunjavati specijalizirana i ovlaštena pravna osoba za provođenje mjera otklanjanja ili sprečavanja zagađenja voda u slučaju iznenadnog zagađenja ili opasnosti od iznenadnog zagađenja voda i načinu davanja ovlaštenja („Službene novine Federacije BiH“ br. 06/11). Ova Uredba se primjenjuje u prelaznom periodu kao federalni propis na cijeloj teritoriji FBiH, sve dok vlada FBiH ne donese podzakonski akt o klasifikaciji voda na teritoriji FBiH.

U skladu sa odredbama Zakona, nadležni organi uprave za vodosnabdijevanje u saradnji sa organom za vodna područja trebaju osigurati najviši nivo spremnosti i primjene Zakona o uspostavi vodoprivrednog informacijskog sistema u okviru kojeg se vodi katastar:

- objekata za vodosnabdijevanje;
- rezervnih izvorišta za vodosnabdijevanje;
- planiranih prostora za izgradnju hidroakumulacija.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

1) administrativno-stručne mjere:

- razvoj zakonske regulative;
- snimiti stanje svih izvorišta voda i napraviti njihov katastar;
- zaštita izvora za piće od biološkog i hemijskog onečišćenja;
- poboljšanje nadzora nad zdravstvenom ispravnošću vode za piće u objektima vodosnabdijevanja;
- osigurati finansijski poticaj kojim treba dovesti do odgovarajuće spremnosti i odgovora na osiguranje pitke vode.

2) građevinsko-tehničke mjere

- osiguranje područja sanitarnih zona oko vodozahvata i njihova sanacija u skladu sa odgovarajućim propisima;
- u skladu sa katastrom izvorišta voda izgraditi vodo-spremnike, kao i druge mjere za njihovu zaštitu.

b) Pripravnost/spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti su:

- racionalno korištenje vodnih resursa;
- zaštita i korištenje izvorišta pitke vode, podzemnih i otvorenih vodnih tokova;

- planski pristup izradi prostora za akumulacije;
- dispozicija voda i sistema upravljanja vodama, što podrazumijeva izradu studija i projekata za praćenje izvorišta voda za piće;
- reguliranje područja sanitarnih zona oko vodozahvata većih vodovoda i sanacija ovih područja u skladu sa zakonskim propisima;
- opremanje službe za vodosnabdijevanje.

c) Odgovor

Osiguravanje odgovarajućih planova, snaga i sredstava radi dopremanja pitke vode za stanovništvo koristeći postojeći katastar pitke vode, postojeće vodovode i druge alternativne izvore.

d) Oporavak

Oporavak u ovoj oblasti podrazumijeva da se nakon udara prirodne i druge nesreće izvrši ažuriranje katastra izvorišta vode, sagleda njihovo stanje i preduzmu odgovarajuće mjere na zaštitu izvorišta.

4. Provedba

Da bi se osigurao ovaj strateški pravac potrebno je interdisciplinarno izraditi projekt „Izrada katastra izvorišta voda za piće“ na nivou Kantona sa potprojektom za Općinu.

5. Akcijski plan

Akcijski plan za realizaciju inicijative sadrži sljedeće provedbene korake:

- a) izrada projekta pod nazivom „Katastar izvorišta vode za piće“;
- b) opremanje Službe za vodosnabdijevanje.

Nosioci Akcijskog plana su:

- a) općinski organ uprave nadležan za vodoprivredu u saradnji sa nadležnim Kantonalnim organima za oblast vodoprivrede i ispitivanje ispravnosti voda, zdravstva i nadležnim preduzećem za vodno područje;
- b) pravna i fizička lica koja upravljaju vodovodima;
- c) Općinska služba civilne zaštite.

Planski rokovi:

- a) katastar izvorišta voda sa projektom izraditi do kraja 2019. godine;
- b) nabavka savremene opreme za potrebe Službe za vodosnabdijevanje najkasnije do kraja 2019. godine.

Procjena očekivanih učinaka realizacije ovog projekta unaprijed je poznata i sasvim logična.

Finansijski obuhvat za realizaciju izrade projekta pod nazivom „Katastar izvorišta vode za piće“ pretpostavlja osiguranje sredstava iz budžeta svih nosilaca planiranja kao i namjenskih sredstava iz Zakona o zaštiti i spašavanju.

Konkretan finansijski obuhvat ovog projekta i opremanja utvrdit će se u godišnjim planovima organa planiranja.

10) PROJEKT „PROCJENA RESURSA OPĆINE ZA POTREBE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA“

1. Uvod

U sistemu zaštite i spašavanja primarni cilj je stvoriti pretpostavke kojima će se preventivno djelovati kako bi se destruktivna snaga prirodne ili neke druge sile svela na najmanju mjeru ili eventualno onemogućila u izazivanju ljudskih žrtava i materijalnih razaranja.

S toga svaka društvena zajednica nastoji stvoriti uvjete u kojima će planski predvidjeti resurse (snage i sredstva) koji će biti garant uspješnog odupiranja djelovanju prirodnih i drugih nesreća.

2. Postojeće stanje

Na području Općine su organizirane Službe zaštite i spašavanja u okviru pravnih lica od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i to:

- Gorska služba spašavanja;
- Služba za spašavanje iz ruševina;
- Služba za medicinsku pomoć;
- Služba za vodosnabdijevanje;
- Služba za asanaciju terena;
- Služba za zaštitu od požara;
- Služba za zaštitu i spašavanje životinja , namirnica životinjskog porijekla;

U organizirane službe zaštite i spašavanja, od njihovog formiranja do danas, je veoma malo ulagano s aspekta njihovog opremanja, obučavanja i uvježbavanja. Najznačajnija ulaganja su vršena u Službu za zaštitu od požara, Gorsku službu spašavanja (koja je i dalje u razvoju) i djelimično u Službu za asanaciju terena.

Na području Općine nema organiziranih jedinica civilne zaštite opće namjene. Nije izvršeno imenovanje u štabove civilne zaštite mjesnih područja i povjerenika u mjesnim zajednicama.

3. Područja razvoja

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je:

1. Zakonom o zaštiti i spašavanju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 29/03, 22/06 i 43/10);
2. Pravilnik o organiziranju službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada („Službene novine Federacije BiH“, broj: 77/06);
3. Pravilnikom o načinu rada i funkcioniranju štabova i povjerenika civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj: 77/06 i 5/07);
4. Zakonom o Crvenom križu Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 28/06);
5. Odlukom o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja („Službeni glasnik općine Srebrenik“, broj: 06/05, 09/09 i 02/11)

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

1) administrativno-stručne mjere:

- izvršiti analizu svih resursa privrednih društava i nevladinih organizacija čiji bi resursi mogli biti oslonac Općinskog štaba civilne zaštite u donošenju odluka u zaštiti i spašavanju;
- dograditi Odluku o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja;

2) građevinsko – tehničke mjere

Kao dio prevencije i ublažavanja, odabrane i proglašene službe zaštite i spašavanja trebaju ostvariti uvid i kroz građevinsko-tehničke mjere izvršiti vlastite pripreme za provođenje mjera zaštite i spašavanja.

b) Pripravnost/spremnost

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- opremanje, obučavanje i uvježbavanje službi zaštite i spašavanja;
- popuna štabova civilne zaštite mjesnih područja;
- imenovanje i obuka povjerenika civilne zaštite u mjesnim zajednicama;

- izrada tačnih i ažurnih evidencija svih sredstava i opreme koju koriste ili će koristiti službe zaštite i spašavanja i uspostava jedinstvene baze podataka;
- stvaranje namjenske rezerve specifične opreme i sredstava za potrebe službi zaštite i spašavanja, osiguranje njihovog servisiranja i obnove;
- visok nivo koordinacije u opremanju struktura civilne zaštite i njihovoj upotrebi;
- osigurati provjeru planova zaštite i spašavanja kroz vježbe aktiviranja nadležnih za odgovor na prirodnu ili drugu nesreću.

c) Odgovor

Smisao sagledavanja stanja svih resursa, osiguravanje jedinstvene baze podataka, popuna , opremanje i obučavanje struktura civilne zaštite omogućit će da manje, dobro opremljene i spremne snage zaštite i spašavanja budu u što efikasnije i omoguće uspješan odgovor Općinskog štaba civilne zaštite u prirodnoj i drugoj nesreći.

Na osnovu navedenog, glavni vidovi odgovora u ovoj oblasti su:

- realno stanje resursa za zaštitu i spašavanje;
- popuna, opremanje i obučavanje struktura civilne zaštite;
- osiguranje i raspoređivanje odgovarajućih robnih rezervi za potrebe snaga civilne zaštite.

d) Oporavak

U dugoročnoj fazi oporavka nije predviđen angažman struktura civilne zaštite osim pojedinih nevladinih organizacija, jer odgovornost u fazi oporavka pripada redovnim državnim i drugim organima i privrenim subjektima.

4. Provedba

Ažurirati Procjenu ugroženosti općine Srebrenik kao osnov za provjeru realnih potreba za zaštitu i spašavanje s aspekta stanja resursa za zaštitu i spašavanje. Procjena ugroženosti općine Srebrenik treba osigurati:

- težišno djelovanje na pojedinim, procijenjenim opasnostima i u tom pravcu opredjeljenje za jačanje odgovarajućih struktura civilne zaštite;
- omogućiti osnivanje, popunu, opremanje i uvježbavanje snaga civilne zaštite.

5. Akcijski plan

Akcijski plan za realizaciju ovog strateškog pravca sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) ažuriranje procjene ugroženosti Općine;
- b) donošenje odgovarajućih odluka i akata ili ažuriranje postojećih o osnivanju službi zaštite i spašavanja, štabova civilne zaštite u mjesnim područjima, povjerenika civilne zaštite i jedinica civilne zaštite.

Nosioci Akcijskog plana su:

- a) Općinska služba civilne zaštite.

Planski rokovi:

- a) ažuriranje Procjene ugroženosti – prema potrebi (najmanje jednom u dvije godine);
- b) organiziranje i izvođenje obuke Službi zaštite i spašavanja – jednom godišnje;
- c) popuna štabova civilne zaštite mjesnih područja i povjerenika civilne zaštite u naseljima – do kraja 2017. godine;
- d) organiziranje i popuna jedinice civilne zaštite općine – do kraja 2016. godine;
- e) obuka i uvježbavanje štabova civilne zaštite mjesnih područja i povjerenika civilne zaštite u naseljima – prema godišnjim planovima;
- f) opremanje struktura civilne zaštite – prema godišnjim planovima;

Procjena očekivanih učinaka realizacije ovog projekta unaprijed je poznata i sasvim realna.

Procjena potrebnih resursa i očekivani učinci realizacije ovog strateškog cilja mogu biti poznati nakon završetka zadaća predviđenih Programom razvoja.

Finansijski obuhvat za realizaciju ovog strateškog pravca se procjenjuje na oko 130.000,00 KM na petogodišnjem nivou a sredstva će se obezbijediti iz budžeta općine i namjenskih sredstava iz člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju.

11) PROJEKAT „ USPOSTAVLJANJE OPERATIVNOG CENTRA CIVILNE ZAŠTITE“

1. Uvod

Jedna od osnovnih pretpostavki za uspješno suprotstavljanje u vođenju akcija zaštite i spašavanja, za ostvarivanje koordinacije među nosiocima i saradnje sa susjedima u zajedničkom vođenju akcija zaštite i spašavanja, jeste organiziran i uspostavljen sistem komunikacije i veza. U sistemu zaštite i spašavanja u okviru struktura civilne zaštite predviđeno je organiziranje i opremanje operativnih centara civilne zaštite Općine, Kantona, Federacije i BiH.

2. Postojeće stanje

Od 2003. godine, kada je na snagu stupio Zakon o zaštiti i spašavanju, Općina je obezbijedila prostoriju za rad Operativnog centra civilne zaštite, izvršena je nabavka informacijsko-komunikacijskog pulta i nabavljena je najnužnija radio veza. U operativnom centru je zaposlen zakonski minimum radnika. Po završetku radnog vremena poslove operativnog centra preuzimaju dežurni dispečeri u KUCZ-e i PVJ-a općine Srebrenik.

Operativni centar u uslovima prirodne ili druge nesreće radi neprekidno na taj način što se angažira nedostajući broj operativaca.

Još nije uspostavljena funkcionalna radio mreža niti postoji sistem za uzbunjivanje građana. Na nivou Kantona je urađen projekat za Operativne centre sa potprojektima za Općine.

Postojeće stanje u Operativnom centru civilne zaštite je nezadovoljavajuće i ne pruža podršku strukturama civilne zaštite, a prije svega operativno-stručnom organu Općinskom štabu civilne zaštite u rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja.

3. Područja razvoja

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je:

1. Zakonom o zaštiti i spašavanju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
2. Pravilnikom o organizovanju i funkcionisanju operativnih centara civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj: 8/07);

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

1) administrativno-stručne mjere:

- osigurati finansijski poticaj kojim treba stvoriti uvjete za uspostavu i opremanje nedostajućim sredstvima operativnog centra civilne zaštite kroz sredstva iz budžeta i sredstava utvrđenih u Zakonu o zaštiti i spašavanju.

2) građevinsko-tehničke mjere:

- korištenje i preuzimanje relejnih čvorišta od privrednih društava i drugih subjekata koja su ili mogu biti u funkciji zaštite i spašavanja ili izgradnje novih.

b) Pripravnost/spremnost

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- osiguranje uslova da operativni centar civilne zaštite može vršiti prijem, obradu i prenošenje svih informacija vezanih za prirodne i druge nesreće i njihove posljedice i prenos naredbi, mjera i aktivnosti štabova civilne zaštite sa uvezivanjem i osiguranjem materijalno-tehničkih pretpostavki svih imaoaca veza zaduženih po članu 157. Zakona o zaštiti i spašavanju;
- optimalizacija postojećih komunikacijskih resursa i infrastrukture;
- tehničko-tehnološka usklađenost sa normama i standardima Evropske unije;
- smanjenje vremena odaziva svih nosilaca zaštite i spašavanja u hitnim situacijama u pogledu spašavanja ljudskih života i materijalnih dobara;
- donošenje i ažuriranje odgovarajućih planova veza i njihova provjera kroz vježbe simulacije.

c) Odgovor

Cilj jedinstvenog sistema komunikacijske i informacijske podrške operativnog centra civilne zaštite je u činjenici da će ovaj sistem znatno poboljšati ukupnu spremnost svih nosilaca i snaga u sistemu zaštite i spašavanja na cjelokupnom području općine Srebrenik i šire.

Na osnovu navedenog, glavni vid odgovora u ovoj oblasti trebao bi biti:

- izgradnja sistema 112 u operativnim centrima civilne zaštite po modelu zemalja Evropske unije, kojim se omogućuje efikasna integracija različitih podsistema hitne pomoći u integralni, efikasan sistem oslonjen na sofisticiranu komunikacijsku, informatičku i logističku podršku.

d) Oporavak

U fazi oporavka operativni centar civilne zaštite treba ponijeti veliki teret u komunikacijskom i informacijskom povezivanju svih nosilaca planiranja pa faza oporavka, u principu, pripada redovnim državnim i drugim organima i privrednim subjektima.

Isto tako ovaj centar ima značajnu ulogu u informiranju javnosti o svim pitanjima koje nameće oporavak nakon prirodne i druge nesreće.

4. Provedba

Za provedbu ovog strateškog cilja neophodna je nabavka odgovarajuće specifične opreme i sredstava i njihovo stavljanje u funkciju prema donešenom projektu "Uspostavljanje operativnih centara civilne zaštite TK i Općina" sa podprojektima i stvaranje uslova za uvezivanje u Sistem 112 uz koordinaciju sa višim nivoima vlasti, odnosno njegova planska realizacija i organizacija.

5. Akcijski plan

Akcijski plan za realizaciju ovog strateškog cilja programa sadrži konkretne provedbene korake:

- a) stvaranje uslova za uvezivanje u sistem 112;
- b) opremanje Operativnog centra civilne zaštite;

Nosioci Akcijskog plana su:

- a) Općinska služba civilne zaštite u saradnji sa Kantonalnom upravom civilne zaštite
- b) Saradnja sa resornim organima za komunikacije i Državnom regulatornom agencijom za komunikacije (RAK).

Planski rokovi:

- a) nabavka i opremanje nedostajućim sredstvima do kraja 2021. godine;

Procjena očekivanih učinaka realizacije ovog projekta unaprijed je poznata i sasvim logična.

Finansijski obuhvat za realizaciju usvojenog Projekta na petogodišnjem nivou je oko 250.000,00 KM uz osiguranje finansijskih sredstava iz budžeta općine i Kantona te sredstava iz člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju na svim nivoima.

Ukoliko se ta sredstva ne obezbijede na ovaj način onda će i dinamika i način realizacije ovog strateškog cilja biti drugačiji.

12) PROJEKAT „PROTIVPOŽARNA ZAŠTITA I VATROGASTVO U OPĆINI SREBRENİK, DIO SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA“

1. Uvod

Zaštita ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom jedna je od mjera zaštite i spašavanja koja se provodi u okviru civilne zaštite, a koja se organizira u privrednim društvima, objektima pravnih lica, stambenim, javnim i drugim objektima. Pripreme koje se provode u okviru ove mjere obuhvataju: pravne, organizacijske, tehničke, obrazovne i propagandne mjere.

Jedna od osnovnih pretpostavki za uspješnu protivpožarnu akciju zaštite i spašavanja je ostvarivanje koordinacije među nosiocima zaštite od požara i vatrogastva na cjelokupnom prostoru općine Srebrenik i šire.

2. Postojeće stanje

Stanje zaštite od požara u općini Srebrenik nije na zadovoljavajućem nivou, a to je prirodna i druga nesreća u kojoj je stanovništvo nakon rata najviše ugroženo i trpi najveće štete.

Vatrogastvo u posljednjih deset godina bilježi znatan napredak u svom razvoju uprkos činjenici da je veći dio opreme i sredstava još uvijek amortizovan. Vatrogastvo nema dovoljno sredstava za obnovu tehnike, odgovarajućih motornih vozila i prostora. Osnovni oblici organiziranja vatrogastva su profesionalna vatrogasna jedinica općine i Vatrogasno društvo u okviru kojeg je razvijena dobrovoljna vatrogasna jedinica i vatrogasni podmladak. Opremanje nedostajućom opremom, sredstvima i tehnikom je vršeno iz sredstava posebne naknade, donacija i manjim dijelom iz budžeta.

3. Područja razvoja

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u ovoj oblasti osigurana je kroz:

1. Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 64/09);
2. Zakonom o zaštiti i spašavanju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
3. Zakonom o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 45/02 i 85/07);

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

1) Administrativno-stručne mjere:

- obezbijediti kontinuiranu nabavku propisane vatrogasne opreme, sredstava i tehnike u skladu sa petogodišnjim programom opremanja s ciljem ispunjenja zahtjeva iz propisanih ličnih i materijalnih formacija
- stvarati finansijski poticaj u motiviranju jačanja snaga iz ove oblasti u vatrogasnom društvu kako bi pripadnici ovih struktura kao specijalizovane jedinice bili oslonac u provođenju ove mjere i drugih mjera zaštite i spašavanja.

2) građevinsko-tehničke mjere:

- kao dio prevencije i ublažavanja u zaštiti od požara pri gradnji poštiti primjenu svih preventivnih građevinskih, tehnoloških, tehničkih i organizacijskih, te obrazovnih mjera koje smanjuju rizik od požara i doprinose poboljšanju zaštite od požara;
- planirati finansijska sredstva za osiguranje prostora za smještaj i rad vatrogasnih snaga, za opremanje i njihovo obučavanje.

b) Pripravnost/spremnost

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- razvoj i jačanje vatrogasnih snaga koje će biti najvažniji resurs Općinskog štaba civilne zaštite koji može izvoditi intervencije spašavanja ljudi i materijalnih dobara u svim prirodnim i drugim nesrećama;
- razvoj dobrovoljnog vatrogastva po mjesnim područjima kroz formiranje ispostava Vatrogasnog društva Srebrenik a posebno u mjesnim područjima Podorašje, Tinja, Sladna i Špionica te njihovo opremanje i obučavanje te stvaranje materijalnih i prostornih uslova za njihov rad koje će biti okosnica razvoja snaga drugog odgovora u svim prirodnim i drugim nesrećama.
- Proširenje Vatrogasnog doma u kojem će se razvijati smještajni uslovi za rad Službe za civilnu zaštitu i koji će činiti funkcionalnu cjelinu centra za rad snaga civilne zaštite.
- izrada provedbenih propisa na nivou Općine;
- integracija postojećih komunikacijskih resursa i infrastrukture sa operativnim centrom civilne zaštite;
- tehničko-tehnološka usklađenost vatrogasne opreme i tehnike sa normama i standardima Evropske unije;
- razvijanje hidrantske mreže na cijelom području Općine ili obezbjeđenje odgovarajućih rezervi vode;
- donošenje i ažuriranje odgovarajućih procjena i planova i njihova provjera kroz vježbe simulacije kako bi se smanjilo vrijeme odaziva na intervencije zaštite i spašavanja u hitnim situacijama u pogledu spašavanja ljudskih života i materijalnih dobara;
- plansko povezivanje snaga protivpožarne zaštite sa snagama protivpožarne zaštite susjednih općina, privrednih društava, naročito u oblasti gospodarenja šumama.

c) Odgovor

Smisao jedinstvenog sistema organiziranja protivpožarne zaštite, kao i informacijska povezanost sa operativnim centrom civilne zaštite je u činjenici da će ovaj sistem znatno poboljšati ukupnu spremnost svih subjekata i snaga u sistemu zaštite i spašavanja na cjelokupnom području općine Srebrenik.

Na osnovu navedenog, glavni vid odgovora u ovoj oblasti trebao bi biti:

- postojanje organizirane i opremljene višenamjenske profesionalne vatrogasne jedinice kao snage prvog odgovora, prema modelu zemalja Evropske unije;
- postojanje i organizirane i opremljene dobrovoljne vatrogasne jedinice kao snage drugog odgovora;
- integracija u sistem zaštite i spašavanja svih snaga i resursa na području općine Srebrenik u efikasan mješoviti sistem oslonjen na sofisticiranu komunikacijsku, informatičku i logističku potposru.

d) Oporavak

U početnoj fazi oporavka, organizirane i opremljene vatrogasne jedinice (profesionalne i dobrovoljne) bit će u funkciji i ponijet će veliki teret u gotovo svim akcijama spašavanja i pružanja zaštite, te povezivanje drugih subjekata i učesnika zaštite i spašavanja pa je time ova faza jednako važna kao i odgovor.

4. Provedba

Donošenje propisa na osnovu Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu Federacije i Kantona osnovna je pretpostavka za jačanje organizacijskih, tehničkih, prostornih i drugih uvjeta formiranih vatrogasnih snaga.

Za provedbu ovog strateškog cilja nužna je koordinacija na svim nivoima vlasti, a posebno na nivou Kantona u planiranju, organizaciji, a potom i nabavci odgovarajuće specifične opreme i sredstava, njihovo potpuno uključivanje u sistem zaštite i spašavanja.

5. Akcijski plan

Akcijski plan za realizaciju Programa razvoja sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) donošenje i ažuriranje propisa na nivou Općine;
- b) donijeti poseban petogodišnji plan organizacije, opremanja i obučavanja vatrogasnih snaga.

Nosioci Akcijskog plana su:

- a) Služba za civilnu zaštitu
- b) Vatrogasno društvo Srebrenik

Planski rokovi:

- a) ažuriranje Plana zaštite od požara općine Srebrenik – do kraja 2016. godine;
- b) opremanje i obučavanje vatrogasnih snaga – od 2016. godine do kraja 2021. godine prema posebnom petogodišnjem programu i finansijskim planovima svakog od nosioca planiranja.
- c) Proširenje kapaciteta vatrogasnog doma i stvaranje uslova za smještaj i rad snaga zaštite i spašavanja – do kraja 2018. godine.

Procjena očekivanih učinaka realizacije ovog strateškog cilja unaprijed je poznata i sasvim realna.

Finansijski obuhvat utvrdit će svaki nosilac planiranja po donošenju svog plana organizacije, opremanja i obučavanja vatrogasnih snaga i bit će sastavni dio godišnjeg finansijskog plana prema vlastitoj procjeni mogućnosti, s tim da se u ovaj finansijski obuhvat uključuju budžetska sredstva i namjenska sredstva zaštite od požara i vatrogastva i namjenska sredstva iz član 180. i 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

13) PROJEKAT „OBUČAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE“

Jedan od glavnih elemenata ocjene o provođenju preventivnih mjera u zaštiti i spašavanju, spremnosti i odgovoru na prirodnu i drugu nesreću predstavlja nivo obučenosti svih struktura u sistemu zaštite i spašavanja.

Iz tih razloga pored normativno-pravne uredenosti i osnivanja snaga za provođenje akcija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u slučaju prirodnih i drugih nesreća i njihovog opremanja odgovarajućim sredstvima i opremom, obučavanje i osposobljavanje za obavljanje funkcionalnih zadataka predstavlja prvi i osnovni cilj i zadatak Općinske službe civilne zaštite i drugih subjekata u sistemu zaštite i spašavanja (organi uprave, pravna lica).

Jedan od glavnih strateških pravaca Programa razvoja 2016.-2021. godina je obuka i osposobljavanje za potrebe zaštite i spašavanja prema „Planu i programu obučavanja u zaštiti i spašavanju“ na osnovu kojih će se donositi godišnji Planovi obučavanja snaga civilne zaštite.

Relizacija ovog strateškog cilja vršit će se kroz sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) izvršiti opremanje Službe za civilnu zaštitu nastavnim sredstvima, potrebnom stručnom literaturom;
- b) izvršiti popunu Službe za civilnu zaštitu licima koja će voditi poslove popune, planiranja i izvođenja obuka i vježbi snaga civilne zaštite;
- c) pojedinačnim godišnjim planovima obuke i osposobljavanja utvrditi prioritete i rokove za izvođenje obuka i uvježbavanja;
- d) Tokom 2016. i 2017. godine planirati i izvesti veliku zajedničku vježbu kojom bi se provjerio, ocijenio i verifikovao odgovarajući stepen razvoja zaštite i spašavanja, njena ukupna spremnost, odnosno organiziranost, obučenost i na osnovu iskustava sa vježbi i provedbe ovog Programa razvoja i pripremili osnov za donošenje novog programa razvoja.

Finansijska sredstva za provedbu ovog strateškog cilja utvrdit će se godišnjim planom potrošnje sredstava iz člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, koji se donosi na osnovu Odluke Vlade Federacije BiH o uvjetima i načinu korištenja sredstava ostvarenih na osnovu posebne naknade i prema naznačenoj dinamici.

14) PROJEKT „ODNOSI SA JAVNOŠĆU U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU“

1. Uvod

Praksa odnosa sa javnošću je umjetnost i znanje kojim se kroz uzajamno razumijevanje zasnovano na istinitom i potpunom obavještanju postiže harmonija sa okolinom.

Javni servisi informiranja i drugi elektronski i pisani mediji su oni činioci koji bitno mogu pomoći u izgradnji sistema zaštite i spašavanja i svjesnosti o potrebi potpore cijele zajednice Programu razvoja i obavezi države da to efikasno uradi.

U skladu sa principima proisteklim iz Zakona o zaštiti i spašavanju, građanima moraju biti dostupne informacije o opasnostima, zaštiti i mogućnostima njihovog učestvovanja u odlučivanju, o načinu ostvarivanja zaštite od prirodnih i drugih nesreća a informacija o tome jesu li ili nisu sigurni ne može im biti uskraćena.

2. Postojeće stanje

Mediji, medijski sistem i javnost u otvorenim demokratskim društvima stalno su u procesu promjene, oni su time važni činioci za opisivanje i analizu socijalnih i drugih promjena.

Proizvodnja, širenja i recepcija informacija u modernom društvu dobivaju na ekonomskom, kulturnom i političkom značaju.

Danas medijski sistem postaje centralna infrastruktura modernog društva, što je slučaj i kod nas. Naime, javni mediji se kvalitativno i kvantitativno sve više šire, ubrzao se protok informacija putem medija, razvili su se novi tipovi medija i sve dublje prodiru u cjelokupno društvo i zadobijaju sveopću društvenu pažnju, a na kraju mediji su razvili i institucije.

Kako mediji sve više postaju preduvjet za informativnu i komunikacijsku praksu drugih aktera, važnost odnosa sa javnošću nadležnog organa civilne zaštite i javnosti nameće se kao prvorazredna profesionalna zadaća i izazov.

U Općinskom štabu civilne zaštite je imenovan član štaba za odnose sa javnošću čime je kvalitativno načinjen veliki iskorak u oblasti odnosa sa javnošću.

3. Područja razvoja.

a) prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je:

1. Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 28/00, 45/06 i 102/09);
2. Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 32/01);
3. Uputstvom za provođenje Zakona o slobodi pristupa informacija u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 57/01);
4. Zakonom o zaštiti i spašavanju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
5. Pravilnikom o organizovanju i funkcionisanju operativnih centara civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj: 8/07).

Na osnovu odredbi gore navedenih Zakona i propisa organi vlasti moraju omogućiti medijima pristup svim informacijama, osim onih koje imaju najviši rang tajnosti i koje su kao takve precizno klasifikovane.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz donošenje odgovarajućeg akta o odnosima sa javnošću kod Općinskog štaba civilne zaštite.

b) Pripravnost/spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u oblasti odnosa sa javnošću o rizicima od prirodnih i drugih nesreća su:

- donošenje plana odnosa sa javnošću u prirodnoj ili drugoj nesreći koji treba sadržavati:
 - pregled mogućih prirodnih i drugih nesreća prema Procjeni ugroženosti,
 - djelovanje prema javnosti zavisno od nesreće,
 - plan kadrova,
 - vlastiti komunikacijski kapaciteti,
 - pregled medija putem kojih će se davati informacije;
- pravovremeno obavještanje javnosti o mogućnostima nastajanja prirodne i druge nesreće sa mjerama koje se mogu poduzeti u prevenciji;
- obuka;
- provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije.

c) Odgovor

Smisao pravilnog odnosa sa javnošću kao odgovor na nastalu prirodnu i drugu nesreću ogleda se u:

- osiguravanju rada operativnog centra civilne zaštite u svim uvjetima;
- stavljanje u funkciju svih ureda za odnose sa javnošću;
- stavljanje u funkciju zaštite i spašavanja svih radio i TV stanica i drugih medija u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju;
- organiziranje konferencija za novinare u skladu sa planom odnosa sa javnošću u prirodnoj i drugoj nesreći;
- davanje saopćenja za javnost u skladu sa planom odnosa sa javnošću u prirodnoj i drugoj nesreći.

d) Oporavak

Nakon prestanka djelovanja prirodne i druge nesreće u početnoj fazi provedbe oporavka odnosi sa javnošću razvijaju se kako je to predviđeno u fazi odgovora.

U drugoj fazi oporavka, koja može biti dugotrajna, odnose sa javnošću preuzima nadležni državni službenik za odnose sa javnošću pri državnom organu vlasti koji je odgovoran za ukupan oporavak zajednice.

4. Provedba

Donošenje odgovarajućeg plana odnosa sa javnošću Općinskog štaba civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja, uz pretpostavku pune provedbe projekta „Uspostavljanje operativnog centra civilne zaštite“.

5. Akcijski plan

Akcijski plan za realiziranje programa sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- donijeti odgovarajući propis/plan o odnosima sa javnošću kod Općinskog štaba civilne zaštite do kraja 2016. godine.

Nosioci Akcijskog plana su:

- a) Služba za civilnu zaštitu;
- b) Općinski štab civilne zaštite;
- c) Kabinet Općinskog načelnika.

Procjena očekivanih učinaka realizacije ovog strateškog cilja osigurat će lakše provođenje mjera zaštite i spašavanja, smanjenje posljedica prirodne i druge nesreće na ljude i materijalna dobra i omogućit će jedinstven odnos sa javnošću poštivanjem sljedećih pravila:

- trenutno reagiranje na interesovanje medija;
- objavljivanje samo poznatih činjenica i po svaku cijenu izbjegavanje proizvoljnih procjena žrtava ili uzroka nesreće;
- davanje samo potpunih informacija u saopćenjima za javnost ili konferencijama za medije;
- odgovarajući odnos prema žrtvama, odnosno porodicama žrtava ili povrijeđenih i oboljelih.

Finansijski obuhvat za ove aktivnosti je zanemariv, jer će se koristiti sredstva i oprema finansirana kroz druge ciljeve i projekte. Preostala minimalna sredstva će se planirati u budžetu.

V. ZAKLJUČCI

1. Nosioци i učesnici u izradi programa, projekata ili inicijativa iz akcijskih planova dužni su razraditi provedbene korake iz akcijskih planova u svojim redovnim godišnjim programima i planovima, uz konstataciju da planirani priliv iz budžeta i posebne naknade osigurava realizaciju svih strateških pravaca;

2. Općinska služba civilne zaštite i nosioци izrade programa, projekata ili inicijativa dužni su krajem tekuće godine vršiti godišnju reviziju i usaglašavanje strateških pravaca i konkretnih provedbenih koraka iz akcijskih planova sa pregledom troškova;

3. Nosioци planiranja u saradnji sa Općinskom službom civilne zaštite dužni su strateške pravce koje nisu obradili u ovom programu razvoja kroz konkretne programe, projekte i inicijative naknadno donijeti čime će oni postati sastavni dio provedbenog programa i njegovih godišnjih finansijskih planova;

4. Svi nosioци planiranja dužni su obavijestiti Općinskog Načelnika ukoliko dođe do promjene u realizaciji strateških pravaca razvoja zbog finansijskih ili drugih razloga koji zahtijevaju izmjenu akcijskih planova u sredstvima i rokovima;

5. Strateški pravci utvrđeni u ovom dokumentu nisu obuhvatili programe i projekte koji zahtijevaju dugoročniju realizaciju i veća finansijska sredstva nego što su utvrđena u dokumentu ovog programa razvoja „Pregled očekivanih troškova sa izvorima finansiranja“. Ovi strateški pravci bit će predmet razmatranja narednog programa razvoja, zajedno sa drugim započetim projektima iz programa razvoja;

6. O implementaciji programa razvoja, Općinski načelnik će jednom godišnje izvještavati Općinsko vijeće.

V. POSEBNI DOKUMENTI O SADAŠNJEM STANJU RAZVOJA SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA I NAČINU REALIZACIJE ZADATAKA IZ PROGRAMA RAZVOJA U POJEDINIM OBLASTIMA

1. ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI OPĆINE SREBRENİK

I. Uvod

Procjenu ugroženosti zasnovanu na članu 31. stav 2. tačka 2) Zakona o zaštiti i spašavanju, izradila je Služba za civilnu zaštitu u saradnji sa Općinskim organima uprave, preduzećima i ustanovama.

II. Opći zaključci

- Vrste prirodnih i drugih nesreća i područje njihovog djelovanja

Prirodnim nesrećama podrazumjevaju se događaji koji su uzrokovani djelovanjem prirodne sile na koje ljudski faktor ne može uticati, kao što su: poplave, potresi, visoki snijeg i sniježni nanosi, odronjavanje i klizanje zemljišta, suša, prolom oblaka, olujni vjetar, led te masovne pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti.

Tehničko-tehnološke nesreće podrazumjevaju se nesreće kojima je uzrok ljudski faktor, jer nastaju kao posljedica nepravilnog rada ili izmakle kontrole pri radu. Kod ovih nesreća ljudski faktor može uticati na to da se spriječi njihov nastanak ili ublaži njihovo djelovanje. Sprječavanje nastanka takvih nesreća postiže se time što se u obavljanju poslova koji se odnose na proizvodnju, preradu, upotrebu i skladištenje opasnih materija. U ovu grupu nesreća spadaju između ostalih: požari, ekspanzija i eksplozija opasnih materija i sl.

Ostale nesreće podrazumjevaju velike nesreće u cestovnom, željezničkom i zračnom prometu, nesreće na terenima koji su kontaminirani minsko-eksplozivnim i neeksplozivnim ubojnim sredstvima.

Navedene prirodne i druge nesreće mogu zahvatiti, sa manjim ili većim intenzitetom, i to područje svih mjesnih zajednica općine Srebrenik.

- Moguće posljedice po ljude i materijalna dobra

Posljedice djelovanja prirodnih i drugih nesreća po ljude i materijalna dobra mogu biti, zavisno od vrste, intenziteta i vremena trajanja prirodne i druge nesreće, od minimalnih posljedica do posljedica koje ugrožavaju zdravlje i živote ljudi i pričinjavaju velika oštećenja ili potpuno uništavaju materijalna, kulturna i druga dobra.

Posljedice djelovanja prirodnih i drugih nesreća mogu se negativno odraziti i na stanje prirodne okoline, odnosno može doći do znatnog pogoršanja ekološkog stanja prirodne okoline.

Neke prirodne nesreće, kao što su: zemljotresi, poplave, jak olujni vjetar, klizišta, veliki požari, velike tehnološke nesreće, velike saobraćajne nesreće, epidemije i epizotije zaraznih bolesti, mogu izazvati katastrofalne posljedice sa velikim brojem povrijeđenih i poginulih lica, te sa materijalnim štetama ogromnih razmjera.

- Organizacija zaštite i spašavanja u skladu sa procjenom stanja

Faza preventivne zaštite

U zavisnosti od vrste prirodne i druge nesreće, organizacija zaštite i spašavanja, struktura civilne zaštite i drugih subjekata zaštite i spašavanja, u ovoj fazi, treba da bude u skladu sa opasnostima koje treba preduprijeti.

Poseban značaj u preventivnoj fazi zaštite i spašavanja imaju službe organa uprave koje u okviru svoje redovne djelatnosti treba da posebnu pažnju posvete provođenju mjera koje doprinose zaštiti građana i materijalnih dobara (čišćenje i regulacija riječnih korita, sanacija klizišta, suzbijanje bespravne gradnje i sječe šumskih površina, sprječavanje nastanka divljih deponija smeća i sl.).

Također treba imati dobro organizovane i osposobljene službe zaštite i spašavanja, jedinicu opće namjene, povjerenike civilne zaštite kao i povjerenike u preduzećima i drugim privrednim subjektima, naročito onim koji u svom procesu rada rade sa opasnim i lakozapaljivim materijama, za preduzimanje odgovarajućih aktivnosti u cilju provođenja preventivne zaštite od prirodnih i drugih nesreća, a naročito od raznih vrsta tehnoloških nesreća.

U budžetu općine je neophodno, pored namjenskih sredstava zaštite i spašavanja, obezbijediti i rezerve finansijskih sredstava iz redovnih sredstava budžeta koja čuvati na posebnom računu i akumulirati za potrebe pružanja pomoći i plaćanja troškova spasilačkih operacija.

Posebnu pažnju posvetiti u planiranju obezbjeđenja kapaciteta za smještaj evakuisanih građana, prikupljene humanitarne pomoći, centara za prikupljanje i raspodjelu pomoći, centara za evidentiranje šteta, podataka o povrijeđenim, nestalim i poginulim i sl.

Osposobljenost građana za preduzimanje odgovarajućih mjera u cilju preventivne zaštite od prirodnih i drugih nesreća, kao i osposobljenost građana za poslove samozaštite i međusobne zaštite, ima ogroman značaj u zaštiti i spašavanju.

Faza spašavanja

U ovoj fazi je od posebne važnosti postojanje dobro organizovanih, opremljenih i osposobljenih: Općinske službe CZ i Općinskog štaba civilne zaštite koji djeluju za vrijeme proglašenja stanja prirodne i druge nesreće na području općine; maksimalna uključenost svih općinskih službi za upravu, službi zaštite i spašavanja formiranih u privrednim preduzećima i drugim subjektima.

U akcijama spašavanja od posebne važnosti je dobra organizacija evakuacije ljudi, domaćih životinja i najnužnijih materijalnih dobara, sa područja pogođenog prirodnom i drugom nesrećom, te zbrinjavanje evakuisanog stanovništva u privremene stambene prostore i obezbjeđenje neophodnih životnih namirnica i drugih neophodnih sredstava za normalan život evakuisanih lica.

Neophodno je ostvariti maksimalnu efikasnost u angažovanju ljudi i materijalno-tehničkih sredstava od privrednih društava i drugih pravnih subjekata kao i građana koji raspolažu sa odgovarajućim sredstvima i opremom za zaštitu i spašavanje.

Vrlo je važno pravovremeno i potpuno informisanje građana o svim bitnim činjenicama vezanim za prirodnu i drugu nesreću koja se dogodila na određenoj teritoriji, u cilju što boljeg upoznavanja građana o intenzitetu i posljedicama prirodne i druge nesreće, kao i u cilju preduzimanja odgovarajućih mjera samozaštite i međusobne pomoći od strane građana.

Faza otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica djelovanja prirodne i druge nesreće aktivnu ulogu treba da uzmu, osim struktura civilne zaštite, javna preduzeća, privredna društva, drugi pravni subjekti i redovne službe i institucije općinske vlasti i državni organi kantonalne vlasti.

Otklanjanje posljedica prirodne i druge nesreće treba da se realizuje na maksimalno efikasan način i u najkraćem mogućem roku, kako bi se na području pogođenom prirodnom i drugom nesrećom uspostavili minimalni/normalni uslovi za odvijanje života i rada, za šta je od posebne važnosti neophodno, odmah po prestanku prirodne i druge nesreće, angažovati sve raspoložive ljudske i materijalne snage na sanaciji oštećenih i porušenih stambenih, privrednih, infrastrukturnih objekata i najvažnijih javnih objekata (zdravstvo, školstvo, javne institucije i drugo).

Kao posebno važna aktivnost treba da bude povratak privremeno evakuisanog stanovništva u svoje domove i pomoć stanovništvu u normalizaciji života, na čemu treba da se angažuju, pored struktura civilne zaštite i organi općinske i kantonalne vlasti.

Odmah po prestanku djelovanja prirodne i druge nesreće neophodno je angažovati Općinsku komisiju za utvrđivanje i procjenu šteta, i pristupiti procjeni pričinjenih materijalnih i drugih šteta usljed djelovanja prirodne i druge nesreće, u skladu sa odgovarajućim podzakonskim aktom, koji je donesen na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju.

Također je veoma važno na organizovan način vršiti prihvata, smještaj i podjelu dobivene pomoći ugroženom stanovništvu od strane svih društvenih subjekata, humanitarnih međunarodnih i domaćih organizacija.

Da bi se kvalitetno obavila ova aktivnost, neophodno je pronaći odgovarajući skladišni prostor za potrebe smještaja i sortiranja humanitarne robe koja od strane različitih domaćih i međunarodnih organa i organizacija pristiže na područje općine.

Potrebno je u potpunosti iskoordinirati rad svih organizacija koje se bave obezbjeđenjem i podejlom humanitarne pomoći ugroženom stanovništvu.

- Mjere, snage i sredstva zaštite i spašavanja koje će provoditi općinske službe za upravu i snage civilne zaštite

Faza preventivne zaštite

U zavisnosti od vrste prirodne i druge nesreće neophodno je provoditi preventivne mjere, koje se trebaju realizovati na bazi određenih planova i programa i na dugoročnoj osnovi. To je posebno važno kod prevencije prirodnih i drugih nesreća koje mogu izazvati katastrofalne posljedice po zdravlje i živote ljudi kao i na materijalna dobra.

Općina Srebrenik treba, na bazi odgovarajućih planova i programa obezbijediti u budžetu finansirajuća sredstva za realizaciju istih.

U ovoj fazi se provode slijedeće mjere:

- Zaštita životinja i namirnica životinjskog porijekla.
- Zaštita okoliša (plavljenje, klizišta, rušenje, zagađenje okoline)
- Zaštita bilja i biljnih proizvoda,
- i druge mjere po procjeni.

Faza spašavanja

U ovoj fazi se provode slijedeće mjere:

- Evakuacija ljudi i materijalnih dobara
- Zbrinjavanje ugroženih i nastradalih
- Zaštita i spašavanje od radioloških, hemijskih i bioloških sredstava
- Zaštita i spašavanje od rušenja
- Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom
- Zaštita i spašavanje od požara
- Zaštita od neeksplozivnih ubojnih sredstava
- Prva medicinska pomoć
- Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla
- Zaštita okoliša
- Zaštita bilja i biljnih proizvoda
- i druge mjere po procjeni.

Strukture civilne zaštite sve navedene mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, provode u saradnji sa svim općinskim službama, privrednim društvima, javnim preduzećima, i drugim subjektima čija djelatnost je od značaja za zaštitu i spašavanje.

Faza otklanjanja posljedica

U zavisnosti od prirodne i druge nesreće koja je zadesila određeno područje, u fazi otklanjanja posljedica prirodne i druge nesreće preduzimaju se sve mjere koje doprinose što bržoj normalizaciji stanja na ugroženom području, odnosno stvaranja osnovnih uslova za normalan život i rad.

U ovoj fazi zaštite i spašavanja Općina Srebrenik ima važan zadatak da iz budžeta obezbijedi finansijska sredstva za sanaciju šteta nastalih usljed prirodne i druge nesreće, a prije svega za sanaciju stambenih i najvažnijih infrastrukturnih objekata, od kojih zavisi uspostavljanje normalnog života na nastradalom području. S tim u vezi, odmah po proglašenju stanja prirodne ili druge nesreće neophodno je kroz vršenje rebalansa budžeta obezbijediti dostatna sredstva za plaćanje troškova nastalih provođenjem spasilačkih operacija i otklanjanja posljedica.

Angažovanje organa uprave na iniciranju i preduzimanju akcija prikupljanja finansijske i svake druge pomoći od federalnih i kantonalnih organa vlasti, domaćih i stranih organizacija i domaćih i stranih humanitarnih organizacija, radi pružanja pomoći nastradalom stanovništvu, kao i radi sanacije oštećenih i uništenih objekata.

U ovoj fazi se vrši procjena pričinjenih materijalnih šteta od strane Općinske komisije za utvrđivanje i procjenu šteta, koja ove poslove obavlja u skladu sa zakonski propisanom metodologijom.

- Snage civilne zaštite potrebne za realizaciju predviđenih mjera zaštite i spašavanja

Realizaciju predviđenih mjera zaštite i spašavanja obavljaju sve strukture civilne zaštite: Služba za civilnu zaštitu, Općinski štab civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja koje su formirane u pravnim licima i udruženjima građana čija djelatnost je od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara, povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama i pravnim licima, Općinske službe organa uprave Srebrenik, Kantonalna uprava civilne zaštite, privredna društva i drugi pravni subjekti s područja općine, eksterne snage.

- Vrsta i količina MTS-a koja su potrebna za sprovođenje predloženih mjera zaštite i spašavanja

Vrsta i količina MTS-a struktura civilne zaštite, koja su potrebna za sprovođenje predloženih mjera zaštite i spašavanja određeni su utvrđeni u materijalnim formacijama za sve strukture civilne zaštite.

Za predložene mjere zaštite i spašavanja, također, zavisno od intenziteta prirodne i druge nesreće i zavisno od veličine područja koje je zahvaćeno prirodnom i drugom nesrećom, osim MTS-a civilne zaštite koriste se ili angažuju se i odgovarajuća MTS-a privrednih društava, javnih preduzeća i javnih ustanova, kantonalnih organa uprave i građana.

- Zbrinjavanje najosnovijim namirnicama postradalom stanovništvu

Tokom trajanja prirodne nepogode od poplave i klizišta 2014 godine, uviđen je niz slabosti i to:

- neorganizirano i stihijsko prikupljanje pomoći postradalim,
- neažurni spiskovi evakuisanih i ugroženih,
- neažurni spiskovi u potrebama po domaćinstvima,
- nedostatak prostora za smještaj pomoći,
- nedefinisana dužina trajanja privremenog smještaja,

Bez otklanjanja navedenih slabosti moguće su:

- Zloupotrebe od strane pojedinaca i grupa pri manipulaciji sa humanitarnom pomoći,
- ispoljavanje nezadovoljstva unesrećenih sa dodijeljenom ili nedodijeljenom pomoći,
- Dodjeljivanja neadekvatne pomoći,

Potrebno je:

- Unificirati obrazac/karton za pojedinačne i zbirne podatke o potrebama unesrećenih u vrstama pomoći,
- Uspostaviti bazu podataka o dodijeljenoj pomoći,
- Uspostaviti centar za koordinaciju prikupljanja i raspodjele pomoći,
- Ažurirati spiskove prostora za skladištenje humanitarne pomoći,
- Poboljšati saradnju sa medijima,

- Mjere zaštite i spašavanja koje provode privredna društva i druga pravna lica

U obavljanju poslova zaštite i spašavanja privredna i dr. društva provode odgovarajuće pripreme, donose i razrađuju svoje planove za djelovanje u zaštiti i spašavanju, planiraju i osiguravaju materijalno-tehnička sredstva za provođenje mjera zaštite i spašavanja i organizuju jedinice i povjerenike civilne zaštite, opremaju te jedinice i povjerenike MTS-om i osposobljavaju ih za njihovo učešće u zaštiti i spašavanju.

U slučaju postojanja prirodnih i drugih nesreća i tehnoloških nesreća pravna lica dužna su provoditi odluke nadležnog općinskog štaba CZ-e koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja na području na kojem se nalaze objekti tih pravnih lica. Sva pravna lica su dužna da odrede tijelo koje će upravljati akcijama zaštite i spašavanja u slučaju nesreća koja može ugroziti život i zdravlje ljudi i materijalnih dobara pravnog lica.

- Potrebna finansijska sredstva i mogući izvori finansiranja

Sva preduzeća i druge organizacije i ustanove dužne su da planiraju finansijska sredstva za zaštitu i spašavanje prije svega svoje imovine.

Takođe su dužne da se na zahtjev Općinskog štaba CZ odazovu i stave na raspolaganje svoje ljudske i materijalne potencijale u svrhu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Što se tiče civilne zaštite, Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i dr. nesreća /"Sl.novine F BiH" br. 39/03; 22/06 i 43/10/ u čl.179. navedeno je da se civilna zaštita finansira iz: Budžeta Federacije, kantona i općina, sredstva pravnih lica, osiguranja, dobrovoljnih priloga, međunarodne pomoći, i drugih izvora utvrđenih ovim i drugim zakonom.

Prioriteti u finansiranju od navedenih sredstava bit će usmjereni na: pripremanje, opremanje i obuku općinskog štaba civilne zaštite, pripremanje, opremanje i obuku službi zaštite i spašavanja, opremanje pravnih lica u dijelu kada postavljeni zadaci tim licima nadilaze njihove materijalne mogućnosti, nabavka i održavanje sistema za uzbunjivanje stanovništva, prilagođavanje i održavanje zaštitnih objekata za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, saniranje dijela šteta nastalim prirodnim i drugim nesrećama kao i troškove koji nastanu tokom učešća u provođenju mjera zaštite i spašavanja i to u skladu sa propisom koji reguliše ovu oblast.

- Rokovi za obezbjeđenje nabavke planiranih sredstava i opreme

Općina Srebrenik odnsono Općinski štab civilne zaštite svake godine u skladu sa Planom korištenja posebnih sredstava za zaštitu i spašavanje odnosno finansijskim mogućnostima planira određena finansijska sredstva za ove namjene.

Imajući u vidu sadašnju finansijsku situaciju, rokovi za nabavku navedenih MTS-a i opreme za potrebe opremanja svih struktura civilne zaštite, kao i za edukaciju pripadnika tih struktura, trebaju biti postavljeni u realne vremenske okvire, kada se radi o nabavci optimalnih količina MTS-a i opreme.

Međutim, treba voditi računa da se najneophodnija MTS-a i oprema trebaju nabaviti u što kraćem mogućem roku i obezbijediti sredstva za edukaciju i obuku pripadnika struktura civilne zaštite i građana za preduzimanje mjera zaštite i spašavanja.

Programom razvoja zaštite i spašavanja preciznije će se utvrditi vrste, količine i rokovi za nabavku određenih sredstava i opreme za potrebe zaštite i spašavanja.

- Planiranje angažovanja nevladinih organizacija i udruženja građana čija je djelatnost u funkciju zaštite i spašavanja, na pružanju pomoći u zaštiti i spašavanju

U dosadašnjem periodu bila je zadovoljavajuća saradnja struktura civilne zaštite sa nevladinim organizacijama i udruženjima građana na poslovima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, što u narednom periodu treba, poboljšati i uspostaviti još bolju saradnju sa navedenim organizacijama, na poslovima zaštite i spašavanja.

U narednom periodu potrebno je otkloniti uočene slabosti kod forme „zbrinjavanja“ ugroženih ljudi i to u smislu:

- organizovanja i osnaživanja koordinacije između raznih humanitarnih organizacija u prikupljanju i raspodjeli pomoći postradalom stanovništvu,
- ostvarivanje konkretnije saradnje sa humanitarnim i drugim organizacijama u smislu utvrđivanja prioriteta za dodjelu pomoći, a u skladu sa ažurnim spiskovima o potrebama pomoći.

- Planiranje angažovanja sredstava i opreme privrednih društava i drugih pravnih lica i građana na pružanju pomoći u zaštiti i spašavanju

Odgovarajuća MTS-a i oprema privrednih društava i drugih pravnih subjekata, kao i građana, koji raspolažu sa odgovarajućim sredstvima i opremom za potrebe zaštite i spašavanja, po potrebi se angažuju, zavisno od intenziteta prirodne i druge nesreće, a naročito za vrijeme proglašenja stanja prirodne i druge nesreće na području općine.

Međutim, prisutan je problem obezbjeđenja finansijske nadoknade, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim provedbenim aktima iz oblasti zaštite i spašavanja, za korištena MTS-a i opreme.

- Skloništa

U cilju planske izgradnje skloništa i drugih zaštitnih objekata, u skladu sa potrebama svakog grada i drugih većih naseljenih mjesta u kojima se moraju izgrađivati ti objekti, u odredbi člana 50. stav 6. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, utvrđena je obaveza da se potrebe za skloništima i drugim zaštitnim objektima planiraju u dokumentima prostornog uređenja.

To znači da se u tim dokumentima vrši sljedeće planiranje:

Za skloništa se određuju stambeni i drugi objekti (poslovni objekti) i kojima se trebaju graditi skloništa i određuju mjesta za izgradnju javnih skloništa. Te potrebe planiraju se prema razmještaju stanovništva, industrijskih i drugih objekata i procjenjuje se prostor sa kojeg bi ljudi mogli koristiti pojedina skloništa, određuju se i kapaciteti pojedinih javnih skloništa, kao i kapaciteti za skloništa u industrijskim i drugim objektima (u objektima pravnih lica),

Kada se radi o zaštitnim objektima, u dokumentima prostornog uređenja određuju se stambene i druge zgrade, čiji se podrumi i drugi prostori mogu prilagoditi sklanjanju ljudi i materijalnih dobara, kao zaštitni objekti. Ovdje se u obzir uzimaju već izgrađene stambene i druge zgrade, a i zgrade koje će se graditi.

Ovo planiranje predstavlja uslov za izgradnju skloništa i zaštitnih objekata, pa je nužno da se te potrebe iskažu u dokumentima prostornog uređenja, jer tada nastaje obaveza izgradnje skloništa i zaštitnih objekata.

Tokom planiranja i izgradnje potrebno je voditi računa da skloništa omogućavaju zaštitu ljudi i materijalnih dobara od zračnih, raketnih, topovskih, minobacačkih i drugih napada, kao i upotrebe radijacijskih, hemijskih i biloških sredstava, te opasnosti od tehničko – tehnoloških nesreća.

Određena pitanja planiranja izgradnje skloništa regulisana su u odredbama Uredbe o mjerilima, kriterijima i načinu izgradnje skloništa i tehničkih normativa za kontrolu ispravnosti skloništa („Službene novine Federacije BiH“ broj:21/05), kojom se uređuju:

- planiranje i izgradnja skloništa;
- mjerila i kriteriji za izgradnju skloništa;
- tehnički uvjeti za izgradnju skloništa, zaklona i drugih zaštitnih objekata;
- uvjeti izgradnje, opremanja, održavanja i korištenja skloništa njihovoj namjeni i dr.

Općina Srebrenik ima obavezu, potrebu i interes da se u oblasti planiranja, izgradnje, održavanja i korištenja skloništa posveti dužna pažnja i da se Zakonom propisane obaveze poštuju u potpunosti.

Procjenu pričinjenih šteta usljed prirodnih i drugih nesreća vrši Općinska komisija za utvrđivanje i procjenu šteta koju je formirao svojim rješenjem Općinski načelnik, a rad Komisije se bazira na podzakonskom aktu kojim je definisana metodologija za procjenu pričinjenih šteta.

Potrebno je od strane Općinskog vijeća donijeti Odluku koja prije svega treba da precizira i definiše: materijalne i organizacione uslove za održavanje uređenih korita i obala vodotoka u naseljenim mjestima u funkcionalnom stanju i da se ona koriste u skladu sa njihovom prirodom i namjenom, kao i čuvanje uređenih korita i obala od uništenja ili oštećenja odnosno nenamjenskog korištenja (odlaganje otpada, ispaša stoke i sl.).

Jedini efikasni način zaštite od leda je planiranje i postavljanje sistema protivgradne odbrane, koji na području Općine do sada nije postavljen. S obzirom na cijenu sistema i način upravljanja sa sistemom protivgradne zaštite, rješenje je potrebno tražiti regionano odnosno na nivou kantona ili sjeveroistočne Bosne ili uvezivanjem u već razvijene postojeće protiv gradne sisteme u Bosni i Hercegovini.

Nedisciplinovanost stanovništva u pogledu bespravne izgradnje stambenih objekata (najčešće van urbanizovane zone), objekata infrastrukture, nekontrolisana sječa šuma, neizgrađen sistem za prikupljanje i odvodnju površinskih voda (kanali, propusti i sl), su najčešći uzročnici pojave klizanja zemljišta.

Obzirom da nije jasno definisana nadležnost određene Općinske službe da u svom djelokrugu rada vrši slijed i finalizaciju postupaka i poslova u pogledu projektovanja i sanacije klizišta, neophodno je općinskim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji jasno delegirati ovu problematiku na određenu Općinsku službu.

Preventivne mjere na sprječavanju pojave zarazne bolesti su mnogobrojne i u njihovom sprovođenju mora učestvovati cjelokupno stanovništvo.

J.Z.U. „Dom zdravlja“ Srebrenik sa svojom HES i J.U. Veterinarska stanica - Srebrenik kao nosioci aktivnosti na preduzimanju preventivnih mjera zaštite, najveći problem imaju u iznalaženju finansijskih sredstava koja moraju pratiti preventivne mjere.

I pored navedenih problema u posljednjih deset godina nije došlo do pojave i širenja zaraznih bolesti koje bi poprimile karakteristike epidemije i prirodne nesreće.

Sistem zaštite vodovoda na području Općine nije adekvatno riješen i postoji nekoliko potencijalnih zagađivača među kojima su najznačajnije divlje deponije/smetlišta u aluvionu rijeke Tinje i gradska deponija.

Pod uslovom da se redovno sprovode preventivne mjere zaštite, opasnost od nastanka prirodnih nesreća na području Općine se može svesti na minimum.

2. PODACI O STANJU ORGANIZIRANOSTI CIVILNE ZAŠTITE I DOSTIGNUTI STEPEN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD POJEDINIH PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

I. Uvod

Politika razvoja i Startegija razvoja definiraju da su ranjivost prema prirodnim ili drugim nesrećama sa sve kompleksnijom infrastrukturom obilježje općine Srebrenik.

Pored toga, poznato je da je civilne zaštita bila u sastavu odbrambenog sistema i zbog toga često poistovjećivana sa spašavanjem žrtava rata zbog čega, nažalost, i dalje nije prepoznata kao nužnost u svojoj nadasve humanoj misiji brige i zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

II. Stanje organiziranosti civilne zaštite

Prirodne i druge nesreće utvrđene u Procjeni ugroženosti ukazuju na mogućnost izazivanja posljedica većih razmjera na cijelom području općine Srebrenik. Imajući to u vidu, općina Srebrenik je opredjeljena za izgradnju jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja.

Zakon o zaštiti i spašavanju uređuje strukturu civilne zaštite kao osnovnog, organiziranog, stručno-operativnog segmenta u sistemu zaštite i spašavanja za provedbu mjera zaštite i spašavanja kroz:

- a) uprave civilne zaštite Federacije BiH i kantona, te Službe civilne zaštite na nivou Općina,
- b) štabove civilne zaštite,
- c) službe zaštite i spašavanja,
- d) jedinice civilne zaštite:
 - opće namjene,
 - specijalizovane namjene,
- e) povjerenici civilne zaštite,
- f) komisije za procjenu štete.

Pored predhodno navedenih struktura civilne zaštite Zakonom o zaštiti i spašavanju u sistemu zaštite i spašavanja utvrđene su obaveze i potrebe organiziranja, pripremanja i provođenja mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara za sve organe vlasti te pravna druga lica.

a) Služba za civilnu zaštitu

Služba za civilnu zaštitu je organizirana u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju za vršenje upravnih, stručnih i drugih poslova zaštite i spašavanja iz nadležnosti Općine i ima status Općinske službe za upravu. Kadrovskim jačanjem službe se moraju stvoriti uvjeti za njen rad u punom zakonom propisanom kapacitetu.

Operativni centar civilne zaštite je sastavni dio organa civilne zaštite. Cijeneći njegov izuzetan značaj i ulogu u odgovoru na prirodne i druge nesreće, na ovom mjestu naglašava se Zakonska obaveza njegovog organiziranja iz razloga neshvaćanja značaja ovog centra od strane nosilaca upravljanja sistemom zaštite i spašavanja općine Srebrenik.

Operativni centar civilne zaštite je potrebno što prije osposobiti i obučiti, kao i opremiti kvalitetnom i sofisticiranom opremom i sredstvima za rad u uvjetima prirodne ili druge nesreće.

b) Štabovi civilne zaštite

Važan element sistema zaštite i spašavanja su štabovi civilne zaštite Općine, Mjesnih zajednica / Mjesnih područja, privrednim društvima i drugim pravnim licima.

Prema Zakonu o zaštiti i spašavanju u rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja štabovi civilne zaštite obavljaju sljedeće poslove:

- 1) odlučuje o upotrebi snaga i sredstava Civilne zaštite na zaštiti i spašavanju ugroženih i stradalih ljudi i materijalnih dobara i te snage raspoređuje na ugrožena područja;
- 2) nalažu provedbu odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja i određuju snage i sredstva koje će provoditi te mjere;
- 3) usmjeravaju, koordiniraju i rukovode akcijama zaštite i spašavanja svih nosilaca angažiranih na zaštiti i spašavanju na svom području;
- 4) rješavaju sva pitanja koja se tokom provedbe aktivnosti na zaštiti i spašavanju pojave u vezi sa angažovanjem snaga i sredstava civilne zaštite i provedbom mjera zaštite i spašavanja i samozaštite građana.

Općinski štab civilne zaštite je osnovan na osnovu Odluke o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja („Službeni glasnik općine Srebrenik“, broj: 06/05, 09/09 i 02/11) kao stručno-operativni i jedino ovlašten organ za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja, kadrovski je i stručno osposobljen za izvršavanje Zakonom utvrđenih zadataka. Materijalno-tehnička opremljenost Općinskog štaba civilne zaštite je nezadovoljavajuća.

Štabovi civilne zaštite u Mjesnim područjima su planirani da se osnuju Odlukom o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja („Službeni glasnik općine Srebrenik“, broj: 06/05, 09/09 i 02/11). Na ovom nivou, unatoč zakonskoj obavezi, nisu popunjeni odgovarajućim kadrom niti materijalno – tehničkim sredstvima što otežava djelovanje struktura civilne zaštite i spašavanja na području Općine.

Prema podacima, još nijedno pravno lice iz člana 32. Zakona o zaštiti i spašavanju nije osnovalo štab civilne zaštite i može se konstatovati da je stanje na ovom nivou nezadovoljavajuće.

c) Službe zaštite i spašavanja

Dosadašnji stepen razvoja ukazuje da nismo u mogućnosti, a nije ni racionalno, razvijati masovno jedinice civilne zaštite različitih struktura, namjena i broja, pa se zakonodavac opredijelio da za potrebe sistema zaštite i spašavanja treba uključiti sve resurse i snage u organima uprave, privrednim društvima i pravnim licima.

U skladu sa članom 123. stav 2. zakona o zaštiti i spašavanju Općinski načelnik, na prijedlog Općinske službe civilne zaštite, određuje pravna lica i udruženja od kojih će se organizirati službe zaštite i spašavanja. Prema Odluci Općinskog načelnika organizirane su službe zaštite i spašavanja i to:

- Gorska služba spašavanja - organizirana pri klubu spasilaca „Gradina“ Srebrenik;
- Služba za spašavanje iz ruševina - organizirana pri d.o.o. „ITK-Musić“ Srebrenik;
- Služba za medicinsku pomoć – organizirana pri J.Z.U. „Dom zdravlja“ Srebrenik;
- Služba za vodosnabdijevanje- organizirana pri J.V.P. „Vodovod i kanalizacija“ D.D. Srebrenik;
- Služba za čistoću i asanaciju terena – organizirana pri K.P: „9.Septembar“ D.D. Srebrenik;
- Služba za zaštitu od požara – organizirana pri Vatrogasnom društvu Srebrenik;
- Služba za zaštitu i spašavanje životinja , namirnica životinjskog porijekla – organizirana pri J.P. „Veterinarska stanica“ Srebrenik;
- Služba za logistiku je formirana pri „Crvenom križu“ općine Srebrenik.

Pored snaga i sredstava organiziranih službi zaštite i spašavanja, ukoliko to procijeni nadležni štab civilne zaštite, mogu se angažirati na poslovima zaštite i spašavanja i sva sredstva i oprema od pravnih lica sa područja općine.

d) Jedinice civilne zaštite

U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, jedinice civilne zaštite osnivaju se, opremaju i osposobljavaju kao operativne snage Civilne zaštite radi neposrednog angažiranja na izvršavanju zadataka zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, te otklanjanja posljedica nastalih djelovanjem tih nesreća.

Jedinice opće namjene još nisu organizirane u skladu sa važećim zakonom o zaštiti i spašavanju. U toku je procedura na organiziranju jedne općinske jedinice opće namjene. Organiziranje specijalizovanih jedinica nije predviđeno.

e) Povjerenici civilne zaštite

Programom razvoja zaštite i spašavanja općine Srebrenik za period 2010.-2015.godina je bilo određeno da se poslovi na imenovanju povjerenika i njihovih zamjenika u naseljenim mjestima ili dijelovima naselja okončaju do kraja 2014. godine. Ovaj posao na njihovom imenovanju je još uvijek u fazi mirovanja.

Povjerenici u naseljima vrše poslove koji se odnose na organiziranje i poduzimanje neposrednih mjera na učešću građana u provođenju samozaštite, kao i mjera zaštite i spašavanja koje su od značaja za samozaštitu i učestvuju u svim aktivnostima civilne zaštite koje se provode u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na određenom području, odnosno u objektima za koje su zaduženi.

Obrazovne ustanove na području Općine, osnovne i srednja škola su izvršile imenovanje povjerenika civilne zaštite čime su ispunile svoju zakonom utvrđenu obavezu

f) Komisija za utvrđivanje i procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća

U skladu sa odredbama Uredbe o jedinstvenoj metodologiji za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/04, 38/06 i 52/09), na nivou općine Srebrenik osnovana je Komisija za utvrđivanje i procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća.

Pored konkretnih zadataka utvrđenih u Uredbi, komisija se formira i radi praćenja zakonitog, racionalnog i ekonomičnog, odnosno transparentnog korištenja budžetskih sredstava u saniranju i ublažavanju posljedica nastalih djelovanjem prirodne ili druge nesreće.

g) Izvori finansiranja

Izvori finansiranja zaštite i spašavanja utvrđeni su u članu 179. Zakona o zaštiti i spašavanju i osiguravaju se u budžetu općine Srebrenik, koja su uglavnom nedovoljna za finansiranje svih potreba zaštite i spašavanja.

U budžetu se uglavnom obezbjeđuju sredstva za finansiranje rada Službe za civilnu zaštitu i njenog programa rada, dok je nedovoljno sredstava koja se planiraju za potrebe opremanja, obučavanja i uvježbavanja štabova, povjerenika, službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite.

h) Civilno društvo i nevladine organizacije

Nevladine i organizacije civilnog društva imaju posebnu ulogu u podizanju svjesnosti o značaju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i opasnosti, upotpunjavanju i u ostvarivanju sadržaja svih mjera zaštite i spašavanja.

U općini Srebrenik postoji i djeluje više nevladinih organizacija i udruženja građana čija djelatnost ima izuzetan značaj u sistemu zaštite i spašavanja.

Posebno izdvajamo značaj:

- Crveni križ općine Srebrenik;
- Merhamet općine Srebrenik - humanitarna i nevladina organizacija koja u svojoj misiji ima zaštitu i spašavanje, odnosno pomaganje ljudima;
- Radioamateri su udruženje građana koje se uključuje u osiguranje sistema veza za sve strukture koje učestvuju u prevenciji i sprečavanju nesreća, naročito sa katastrofalnim posljedicama i predstavljaju značajnu alternativu za uspostavu i održavanje veza kada redovne veze ne mogu uspostaviti funkciju;
- Dobrovoljno vatrogasno društvo je značajan kapacitet koji treba uvezati i održati u sistemu zaštite i spašavanja;
- Udruženja od značaja za zaštitu i spašavanje su i: planinari, Gorska služba spašavanja, lovci, ribolovci i druge društvene organizacije.

Pored navedenih nevladinih organizacija posebno značajne za vršenje poslova civilne zaštite su sportske organizacije. Fudbalski, košarkaški, odbojkaški, karate i slični klubovi posjeduju organizaciju i ljudske resurse s kojima mogu da se uključe u akcije zaštite i spašavanja.

Raznovrsni sadržaji djelovanja nevladinih organizacija u pružanju pomoći prilikom pronalaženja, spašavanja i zbrinjavanja ugroženog i nastradalog stanovništva, osiguranju raznovrsne humanitarne pomoći u slučaju prirodnih i drugih nesreća, u provođenju mjera zaštite i spašavanja ukazuju na potrebu njihovog uvezivanja u sistem zaštite i spašavanja i potrebu afirmiranja njihovog društvenog značaja i pružanje potpore za njihov rad.

III. Dostignuti stepen zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća

a) Procjena ugroženosti/mapiranje rizika

Na bazi izvršene analize i stečenih iskustava tokom 2014. godine urađena je nova Procjena ugroženosti općine Srebrenik od prirodnih i drugih nesreća koja je 2015. godine i usvojena. Procjena rizika od požara je urađena u skladu sa novom Metodologijom za izradu procjene ugroženosti. Na osnovu urađene Procjene ugroženosti urađen je i Program razvoja zaštite i spašavanja općine Srebrenik za period od 2016. godina do 2021. godina.

b) Mehanizmi za praćenje rizika i pravljenje mape rizika

Sadašnja organiziranost i međusobna koordinacija subjekata u sistemu zaštite i spašavanja nije osigurala mehanizme za praćenje rizika i pravljenje mape rizika.

Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonskim propisima, za praćenje rizika i mapiranje rizika zadužena su resorni organi uprave, institucije i pravna lica koji su dužni o svim situacijama redovno obavještavati Operativni centar civilne zaštite o preduzetim mjerama i aktivnostima na sprečavanju, odnosno ublažavanju posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća.

c) Osvrt na naučene lekcije

Na osnovu dosadašnjih iskustava i analiza prirodnih i drugih nesreća koje su ugrozile područje općine Srebrenik, odnosno dobijena saznanja kroz učešće na seminarima, stečena su značajna iskustva koja je nužno, kao naučene lekcije, ugraditi u sva planska dokumenta.

Tokom svake akcije u fazi odgovora i oporavka, naročito nakon nesreće, analiziraju se posljedice u kojima se posvećuje naročita pažnja ugroženosti siromašnijih slojeva stanovništva koji nisu u mogućnosti sami izvršiti sanaciju svojih objekata i slično. U takvim situacijama, općina Srebrenik će kroz svoj budžet ili budžetske rezerve, ali i iz posebne naknade za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća, osigurati minimalna sredstva za zbrinjavanje najugroženijih kategorija stanovnika.

Prikazano stanje organiziranosti civilne zaštite i dostignuti stepen zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća u općini Srebrenik na području općine Srebrenik, ukazuje na potrebu za njenom nadogradnjom, osposobljavanju i opremanju.

Više se nije postiglo iz razloga što nije bilo, s jedne strane dovoljno političke volje na nivou Općine da se ova oblast oslobodi svih vrsta pritisaka i uticaja i prepusti struci, a s druge strane prisutan je akutni problem nedostatka finansijskih sredstava po principu „uvijek ima nešto preče“.

Postoje problemi i kadrovske prirode zato što nije izvršena kadrovska popuna stručnjacima kako u Službi za civilnu zaštitu tako i u drugim strukturama civilne zaštite.

3. PLANSKE PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

I. Uvod

Ukazujući na potrebu utvrđivanja planskih preventivnih mjera zaštite i spašavanja polazimo od činjenice da preventivne mjere za zaštitu i spašavanje moraju imati prednost nad svim drugim oblicima organizirane i planirane zaštite od prirodnih i drugih nesreća, kao i činjenice da građani općine Srebrenik moraju biti pravovremeno i pravilno informirani o svim opasnostima i rizicima i o mogućnostima zaštite, kao i o nužnosti njihovog učestvovanja u odlučivanju o načinu ostvarivanja zaštite od prirodnih i drugih nesreća.

Podaci o opasnostima i rizicima, planovima, mjerama i aktivnostima na zaštiti i spašavanju su javni, pa nosioci planiranja moraju upoznati stanovništvo sa opasnostima i rizicima, načinom zaštite i sa planovima zaštite i spašavanja kao i sa pravilima ponašanja u slučaju prirodne i druge nesreće kao i dio prevencije za smanjenje rizika.

II. Opće naznake prevencije

Prema naznakama u „Politici razvoja“, prevencija obuhvata planiranje mjera koje su kao redovne planske aktivnosti usmjerene na umanjeње mogućnosti nastanka prirodne i druge nesreće i njenih posljedica, a ako se nesreća ipak desi, determinira se kao skup mjera koje će umanjiti štetne učinke po ljude i materijalna dobra.

Vrlo važan segment mjera prevencije je faza smanjenja rizika koji prethodi prirodnoj ili drugoj nesreći, odnosno vrijeme prije nastanka prirodne ili druge nesreće. U vremenu prije nastanka prirodne ili druge nesreće podrazumijeva se provođenje određenih mjera zaštite i spašavanja kojima se može uticati na sprečavanje nastanka prirodne ili druge nesreće, odnosno kojima se može uticati na smanjenje djelovanja prirodne ili druge nesreće za što su posebno odgovorni organi vlasti i pravna lica.

Potrebno je podvući obavezu svih nosilaca planiranja da u planirane preventivne mjere zaštite i spašavanja ugrade strateške pravce sa akcijskim planovima u kojima su sadržani konkretni programi, projekti i inicijative za provođenje tih mjera, s utvrđenim nosiocima, saradnicima, rokovima i izvorima finansiranja. To znači da se moraju izabrati ostvarivi ciljevi za predviđeno vrijeme realizacije Programa razvoja, odnosno moraju u potpunosti biti realni.

III. Prevencija kroz mjere i aktivnosti

Na osnovu Zaključaka iz Procjene ugroženosti i Politike razvoja prioritetno se nameću određene preventivne mjere i aktivnosti zaštite i spašavanja od ključnih opasnosti, koje definiramo kao programske prioritete kroz strateške pravce sa akcijskim planovima u ovom i budućem programu razvoja.

1) Zemljotres

Procjenom ugroženosti već su utvrđene moguće posljedice po ljude i materijalna dobra u slučaju zemljotresa na teritoriji općine Srebrenik. Na osnovu Procjene ugroženosti može se zaključiti da postojeća struktura stambenog fonda i koncentracija građevina na određenim područjima, bespravna gradnja i klizišta, ne pružaju mogućnost primjene efikasne zaštite od zemljotresa, osim građevina građenih savremenim otpornim konstruktivnim sistemima u većim gradovima.

a) mjere:

- Da bi se posljedice po ljude i materijalna dobra od pojave zemljotresa umanjile potrebno je poduzimati preventivne mjere koje će se provoditi kroz izradu novih i izmjenu postojećih prostornih i urbanističkih planova.
- Striktno primjenjivati odgovarajuće zakone i odredbene propise o načinu gradnje stambenih, poslovnih, industrijskih i infrastrukturnih objekata.
- Prilikom novih projektiranja moraju se uzimati u obzir konkretni seizmički uslovi našeg područja, lokacije na kojima se grade objekti i primjena osnovnih principa zemljotresnog inženjstva, što će direktno uticati na smanjenje posljedica od zemljotresa.

b) aktivnosti:

- S ciljem preventivne zaštite ljudi i materijalnih dobara od ove prirodne nesreće potrebno je izraditi karte (seizmičkog rizika, maksimalnih intenziteta), seizmičkih, seizmo-tektonskih i drugih, potrebnih za prostorno planiranje i seizmičko projektiranje i građenje.
- Započeti proces naučnog pristupa sagledavanju ugroženosti na mikrolokalitetima, posebno urbanim sredinama sa starim objektima ili objekata koji su građeni starom tehnologijom, a istovremeno ugroženi bespravnom gradnjom ili klizištima.

2) Klizanje i slijeganje tla

Procjenom ugroženosti posebno je evidentirana opasnost klizanja i slijeganja tla, jer je na području općine Srebrenik registrovan veliki broj klizišta, čiji je broj posebno povećan u posljednjih pet godina. Mnoga klizišta uzrokovana su ili aktivirana usljed izražene nezakonite i neplanske gradnje posebno individualne stambene izgradnje.

a) mjere i aktivnosti:

- Obavezno je kontinuirano praćenje i dokumentovanje nezakonite i neplanske gradnje stambenih i drugih objekata, posebno u zahvatu područja ugroženih klizanjem i slijeganjem tla i saobraćajnica.
- Naučni i stručni pristup sagledavanja ugroženosti na mikrolokalitetima, posebno urbanim sredinama i lokaliteta ugroženih bespravnom gradnjom i klizištima izradom odgovarajućih karata, sanacijom klizišta po prioritetima.
- Pooštriti mjere nadzora i sankcionisanja nezakonite i neplanske gradnje stambenih i drugih objekata u okviru dosljedne provedbe propisa koji reguliraju uvjete nisko i visoko gradnje.

3. Visoki snijeg i sniježni nanosi

Procjenom ugroženosti od visokog snijega i sniježnih nanosa nametnula se potreba poduzimanja organiziranih i efikasnih mjera zaštite i spašavanja u uslovima nastanka sniježnih neprilika kao što su zametenost i neprohodnost putnih pravaca, zatim izoliranost ruralnih sredina, nedostatak energenata u urbanim sredinama, paralizovanje gradskog saobraćaja i snabdijevanje stanovništva životnim namirnicama u takvim uslovima.

a) mjere i aktivnosti:

- Za ovakve aktivnosti, odnosno spašavanje nastradalih u sniježnim nanosima i lavinama, potrebno je osposobiti i tehnički opremiti odgovarajuća udruženja građana (Gorska služba spašavanja, Planinarsko društvo i drugi).
- Plansko osiguravanje robnih rezervi za ovakve namjene.

4) Poplave i spašavanje na vodi i pod vodom

Područje općine Srebrenik je ugroženo od poplava manjeg i velikog intenziteta, većih ili manjih vodotoka i što je posebno izraženo ciklično pojavljivanje u kratkim vremenskim razmacima. Uz ovu pojavu uglavnom se uvijek izražava potreba evakuacije stanovništva i provođenje mjere spašavanje na vodi i pod vodom. To zahtijeva ostvarivanje neprekidne saradnje i uvezivanja redovnih djelatnosti svih nadležnih nosilaca zaštite i spašavanja u ovoj oblasti.

a) mjere:

- Osigurati sredstva (finansijska i materijalna) i provođenje redovnog održavanja izgrađenih objekata za zaštitu od poplava, te jasno utvrditi stepen zaštite koji oni osiguravaju.
- Administrativnim mjerama osigurati poštivanje propisanog upravljanja i korištenja objekata i prostora u cjelini, a koji imaju uticaj na nastanak poplava, a pritom posebno voditi računa o stanju u širem slivnom području rijeke Tinje.

b) Aktivnosti:

- Istraživačkim aktivnostima izraditi projekte zaštite od poplava na vodotocima radi uređenja glavnih tokova pritoka rijeke Tinje s ciljem jedinstvene zaštite od poplava,
- Stalnim i rigoroznim kontrolama provjeravati stanje i korištenje vode i vodoprivrednih objekata,
- Osposobiti, opremiti i obučiti pripadnike spasilačkih službi a posebno pripadnike Profesionalne vatrogasne jedinice i Gorske službe spašavanja za izvođenje akcija spašavanja na vodi.

5. Suša

Procjenom ugroženosti od suše koje nisu česte naročito sa katastrofalnim posljedicama, ali koje u manjem ili većem intenzitetu nanose štete u materijalnim dobrima, nametnula se potreba prevencije od nastanka i šteta od suše velikih razmjera. Pored toga, suša može ugroziti i ljude, smanjenjem dotoka vode u vodovodnim sistemima ili mehaničkim prekidom u snabdijevanju vodom, a posebno u pogoduje izazivanju požara većih ili manjih razmjera.

a) mjere i aktivnosti:

Prioritetno uspostaviti jedinstven katastar postojećih i novih izvorišta i objekata za vodosnabdijevanje na području općine Srebrenik.

Dodatno osposobiti i ojačati laboratorije za ispitivanje higijenske ispravnosti vode.

Zahvatanjem dodatnih količina voda iz raspoloživih ili pripremljenih novih izvorišta poboljšati snabdjevenost stanovništva kroz već obuhvaćene javne vodovode ili njihovo proširivanje na veći broj naselja u kojima je došlo do smanjenja dotoka vode u rezervoare.

Planirati i osigurati cisterne i druga sredstva za transport vode radi snabdijevanja najugroženijih kategorija stanovništva.

6. Masovne pojave ljudskih i životinjskih bolesti

6.1. Epidemije

Prema Procjeni ugroženosti, epidemije zaraznih bolesti predstavljaju nagle pojave više slučajeva nekog zaraznog oboljenja ljudi koje je rezultat uvjeta za njeno nastajanje. Prema epidemiološkim procjenama, za vrijeme trajanja prirodnih ili drugih nesreća, epidemije zaraznih bolesti ljudi javljaju se deset puta češće nego u normalnim okolnostima.

a) mjere i aktivnosti:

Pored općih mjera utvrđenih u Procjeni ugroženosti, u slučaju većih epidemija kao i u slučaju prirodnih i drugih nesreća koje mogu dovesti do epidemije, potrebno je poduzeti i dodatne preventivne mjere ublažavanja opasnosti po ljude i to:

- rano otkrivanje izvora zaraze i puteva prenošenja zaraze,
- laboratorijsko ispitivanje uzroka,
- prijavljivanje zaraznih bolesti,
- izolacija oboljelih,
- prevoz i liječenje oboljelih lica,
- zdravstveni odgoj,
- dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija,
- imunizacija, seroprofilaksa i kemoprofilaksa,
- karantena, zdravstveni nadzor.

6.2. Epizootije

Epizootije predstavljaju bolesti životinja koje, s obzirom na učestalost u Bosni i Hercegovini, direktno ugrožavaju živote ljudi te pojava novih oboljenja kao što je, trenutno, avijarna influenza (Ptičija gripa) zahtijevaju posebnu pažnju i planiranje preventivnih mjera u ovom programskom periodu.

a) mjere i aktivnosti:

Pored općih mjera utvrđenih u Procjeni ugroženosti, kao dio preventivnih mjera zaštite u ovoj oblasti potrebno je naročito:

- rano otkrivanje i sprečavanje pojava širenja zaraznih oboljenja životinja,
- opremanje veterinarske laboratorije u Veterinarskoj stanici radi ispitivanja uzročnika zaraznih bolesti i drugom opremom,
- dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija,
- pravovremeno osiguranje zaštitnih cjepiva za životinje,
- mjere ograničenja i zabrane prevoza životinja i namirnica životinjskog porijekla.

7. Požari

Veliki požari na području općine Srebrenik do sada su se uglavnom pojavljivali kao posljedice tehničko-tehnološke ili prirodne nesreće (suše), veći šumski požari i drugi požari nastali prirodnim djelovanjem i ljudskom nepažnjom. Gašenje požara, spašavanje ljudi ugroženih požarom uz provođenje prevencije glavni je zadatak snaga protivpožarne zaštite (profesionalna i dobrovoljna vatrogasna jedinica i javna preduzeća koja gazduju šumama). Procjenom ugroženosti konstatovano je otežano provođenje preventivnih mjera zaštite od požara i eksplozija, gašenja požara, spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i eksplozijom, te ostvarivanje svih drugih pitanja od značaja za funkcioniranje i razvoj u ovoj oblasti.

Da bi se ovakvo stanje prevazišlo potrebno je provesti sljedeće mjere i aktivnosti kao dio prevencije u ovoj oblasti:

a) mjere i aktivnosti:

- U skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu FBiH i Procjenom ugroženosti od požara općine Srebrenik, opremiti, obučiti, organizirati i popuniti snage za uspješne intervencije gašenja požara (profesionalne i dobrovoljne vatrogasne jedinice).
- Preduzeće koje gazduje šumama na području općine Srebrenik je dužno vršiti organizirano osmatranje šuma, redovno praćenje i pravovremeno javljanje o nastanku požara u cilju što hitnijeg otklanjanja, odnosno gašenja požara.

8. Grad (led, tuča)

Grad (led, tuča) kao prirodna pojava sa čestim karakteristikama prirodne nepogode se javlja u vrijeme bujanja vegetacije i čini značajne materijalne štete na poljoprivrednim i voćarskim kulturama, zahvatajući uglavnom pojaseve širine oko 500 metara i dužine 2-5 kilometara na cijelom području Općine.

Da bi se stanje smanjile posljedice ovakve pojave potrebno je preduzeti sljedeće mjere i aktivnosti:

- stvarati naviku kod poljoprivrednih proizvođača da osiguravaju svoja dobra,
- zaštita dobara sa protugradnim mrežama,
- organizirati i osposobiti protugradni sistem za područje općine.

Planiranje i provođenje mjera prevencije važno je sa aspekta ekonomskog stanja na području općine Srebrenik i potrebe da postojeći resursi (organizacija, kadrovi i materijalna sredstva) budu u funkciji. Općina nema sredstava niti mogućnosti da bez punog angažovanja organa vlasti, pravnih lica iz člana 32. Zakona o zaštiti i spašavanju i drugih pravnih lica, te vladinih i nevladinih organizacija i udruženja ima pravi odgovor na izazove prirodnih i drugih nesreća kao osnovni preduslov za održivi razvoj društva.

Važnost planiranja i provođenja preventivnih mjera kao početni korak treba biti u nadilaženju improvizacija u primjeni Zakona o zaštiti i spašavanju. Treba hitno nadići i pristupiti implementaciji obaveza utvrđenih u narednom elementu „osnovni ciljevi, zadaci i načini ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organiziranje snaga i sredstava zaštite i spašavanja“.

4. OSNOVNI CILJEVI, ZADACI I NAČINI OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA SA SMJERNICAMA ZA ORGANIZIRANJE SNAGA I SREDSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

I. Uvod

S obzirom na procijenjeno stanje ugroženosti područja općine Srebrenik od prirodnih i drugih nesreća, pri čemu su definisane ključne opasnosti i rizici kao stalna prijetnja životu i zdravlju ljudi i materijalnim dobrima nameće se potreba hitnog pristupanja realizaciji postavljenih ciljeva i zadataka.

Političko i strateško definisanje ciljeva i zadataka ima presudnu ulogu u stvaranju povoljnog okruženja i ozračja zadovoljstva uslovima i stepenom zaštite i spašavanja od svih determiniranih opasnosti i rizika za područje općine Srebrenik.

II. Osnovni ciljevi

Uvažavajući sva dosadašnja iskustva Procjene ugroženosti općine Srebrenik, koju je donijelo Općinsko vijeće, događaje i trendove koji imaju uticaj na organizaciju i funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, a uvažavajući ciljeve utvrđene u Politici razvoja, utvrđuju se osnovni ciljevi zaštite i spašavanja u općini Srebrenik i to:

- 1) uspostavljanje sistema zaštite i spašavanja koji će biti u mogućnosti odgovoriti na sve potencionalne opasnosti na način da cjelovito, dugoročno i u najvećoj mjeri zadovolje potrebe općine Srebrenik i njenih građana, na smanjenju uticaja prirodnih i drugih nesreća na život i zdravlje ljudi, materijalna dobra i okoliš, a ako se dogode nesreće da bude što manje posljedica i efikasnije otklanjanje posljedica tih nesreća;
- 2) povećanje saradnje među nosiocima planiranja, stručno usmjeravanje aktivnosti i resursa, usklađivanje i koordinaciju u provođenju akcija zaštite i spašavanja u općini Srebrenik primjenom svih raspoloživih mehanizama ozakonjene upravne nadležnosti;
- 3) organiziranje i izgradnja djelotvornog i prilagodljivog sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara usmjerenog na ostvarivanje vizije i ciljeva po svakom elementu, naročito na povećanju nivoa prevencije u okviru koncepta održivog razvoja prilagođenog interesima i potrebama zaštite i spašavanja;
- 4) definisanje i izgradnju odgovarajućih struktura za zaštitu i spašavanje (službe zaštite i spašavanja, štabovi i povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama i naseljima) čija će okosnica biti pravna lica koja se u okviru redovne djelatnosti bave nekim od poslova zaštite i spašavanja i imaju visok nivo spremnosti;

III. Konkretna zadaća

I. Služba za civilnu zaštitu

U općini Srebrenik, iako je osnovana Služba za civilnu zaštitu u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, ista nije popunjena nedostajućim stručnim kadrovima koji mogu odgovoriti postavljenim zadacima utvrđenim Zakonom o zaštiti i spašavanju.

Popunjavanje Općinske službe civilne zaštite stručnim kadrom u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju završiti najkasnije do početka 2017. godine.

2. Operativni centar civilne zaštite

S obzirom na to da je Općina Srebrenik minimalnim sredstvima opremila Operativni centar civilne zaštite, ovaj centar je u narednom periodu potrebno što prije opremiti i osposobiti za rad, odnosno kako bi mogao u punom kapacitetu vršiti svoje Zakonom utvrđene obaveze i poslove. Posebnu pažnju prilikom organizovanja i popunjavanja ovog Centra treba obratiti na njegovu „mirnodopsku ulogu“ odnosno ulogu u uslovima prirodne ili druge nesreće, kada se centar popunjava do punog broja i kada radi neprekidno 24 sata.

Operativni centar civilne zaštite općine se mora opremiti nedostajućom opremom najkasnije do kraja 2018. godine.

3. Štabovi i povjerenici civilne zaštite

Općinski štab civilne zaštite je organiziran i popunjen stručnim kadrovima u skladu sa zakonom o zaštiti i spašavanju i osposobljen je za izvršavanje svoje misije rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja.

Štabovi i povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama, mjesnim područjima, pravnim licima i drugim institucijama nisu organizirani niti popunjeni. U narednom periodu je potrebno izvršiti njihovo popunjavanje i stručno osposobljavanje za vršenje zadataka iz njihove nadležnosti.

Organiziranje, popuna i obučavanje članova štabova civilne zaštite u mjesnim područjima i povjerenika civilne zaštite u naseljima mora se završiti najkasnije do kraja 2017. godine.

4. Službe zaštite i spašavanja

Prema odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju, a u skladu sa članom 32., u privrednim društvima i drugim pravnim licima koja obavljaju djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje osnivaju se Službe zaštite i spašavanja, odnosno ako nije moguće u tim privrednim društvima i drugim pravnim licima organizirati službu zaštite i spašavanja u skladu sa prosjenom ugroženosti, organiziraju se samostalne službe zaštite i spašavanja koje djeluju na području općine Srebrenik. U vezi s tim su i osnovane odgovarajuće službe zaštite i spašavanja.

U narednom periodu treba raditi na stručnom osposobljavanju, odnosno obuci rukovodilaca ovih Službi te u skladu sa mogućnostima budžeta, pomagati u njihovom dodatnom opremanju.

Služba za civilnu zaštitu će osigurati izvršenje obuke rukovodilaca Službi a Općinski načelnik u budžetu obezbijediti neophodna sredstva za njihovo opremanje u budžetu općine u narednom periodu kontinuirano 2016.-2021.godina.

5. Jedinice civilne zaštite

Posebno je važno napomenuti da se Procjenom ugroženosti i Programom razvoja akcentat daje na osnivanje službi zaštite i spašavanja, a da se u slučaju nemogućnosti njihovog osnivanja formiraju specijalizovane jedinice civilne zaštite. Jedinice opće namjene su planirane na nivou mjesnih zajednica, odnosno naselja i tri voda na nivou općine. Njihovo formiranje i popuna nije realizirana zbog sporosti formiranja i popune štabova civilne zaštite u mjesnim područjima i imenovanja povjerenika civilne zaštite u naseljima.

Formiranje i popunu jedinica civilne zaštite opće namjene općine izvršiti najkasnije do kraja 2016. godine.

6. Komisija za utvrđivanje i procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća

Praksa je pokazala da na terenu vlada velika nejasnoća u vezi sa metodama i postupcima u radu na procjenjivanju i evidentiranju nastalih šteta i provedbi postupka oko traženja i odobravanja finansijske ili materijalne pomoći. Iz tih razloga, da bi komisija za utvrđivanje i procjenu štete vršila što efikasnije svoj rad, potrebno je putem medija izvršiti edukaciju građana o postupcima i načinima prijavljivanja šteta nastalih kao posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Da bi komisija za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća mogla kvalitetno ispunjavati svoje obaveze, utvrđene i u mjerama prevencije, potrebno je kontinuirano svake godine vršiti organiziranje i provođenje njihove obuke u provođenju Uredbe.

7. Opremanje

Uvažavajući ekonomski razvoj općine Srebrenik, intencije i zadaci iz Programa razvoja upućuju na potrebu uključivanja u sistem zaštite i spašavanja resursa koji se nalaze u privrednim društvima i drugim pravnim licima.

Ostale strukture civilne zaštite (štabovi, povjerenici, jedinice, te komisija za utvrđivanje i procjenu šteta) opremaju se i finansiraju iz budžeta Općine ili drugim Zakonom predviđenih izvora.

U narednom periodu svi nosioci planiranja zaštite i spašavanja dužni su pravovremeno planirati odgovarajuća finansijska sredstva za nabavku i opremanje te obučavanje svih struktura civilne zaštite u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju.

8. Saradnja sa nevladinim organizacijama i udruženjima

Zbog raznolikosti sadržaja djelovanja (pri pružanju pomoći u pronalaženju, spašavanju i zbrinjavanju ugroženog i nastradalog stanovništva, osiguranju raznovrsne humanitarne pomoći u slučaju masovnih prirodnih i drugih nesreća, gašenju požara, uspostavi pokidanih veza i dr.)

potrebno je afirmisati društveni značaj nevladinog humanitarnog sektora i organizacija civilnog društva.

Uključivanjem nevladinih organizacija i udruženja u sistem zaštite i spašavanja, kao službe zaštite i spašavanja ili subjekti utvrđeni u planovima po mjerama zaštite i spašavanja, osiguravala bi se i njihova finansijska podrška kroz provođenje programa razvoja i planova zaštite i spašavanja.

IV. Načini ostvarivanja zaštite i spašavanja

Zaštita i spašavanje ostvaruje se prije svega dosljednim provođenjem Zakona o zaštiti i spašavanju i provedbenih propisa koji proizilaze iz Zakona, te interesornih zakonskih i provedbenih propisa kojima je regulisana ova oblast.

Da bi se ovo ostvarilo potrebno je u što kraćem roku:

- 1) izvršiti interesorno usklađivanje svih provedbenih propisa u dijelu koji se odnosi na zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara;
- 2) donijeti novi Plan zaštite i spašavanja općine Srebrenik;
- 3) osigurati punu transparentnost i odgovornost u trošenju finansijskih sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje.

V. Smjernice za organiziranje snaga i sredstava civilne zaštite, odnosno snaga zaštite i spašavanja

a) Opće smjernice

Na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju smjernice o organiziranju strukture civilne zaštite sadržane su u propisima kako slijedi:

- Odlukom o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja općine Srebrenik utvrđene su nadležnosti organa vlasti u obavljanju poslova iz člana 29.,
- Federalna uprava civilne zaštite je propisala način rada i upravljanja štabova i organa iz člana 111.,
- Federalna uprava civilne zaštite propisala je poslove i zadatke i način rada povjerenika civilne zaštite iz člana 118.stav 1.,
- Federalna uprava civilne zaštite je svojim propisom bliže utvrdila uvjete za organiziranje, poslove i zadatke i način rada službi zaštite i spašavanja iz člana 122. i 124.,
- Federalna uprava civilne zaštite je svojim propisom bliže utvrdila uvjete za organiziranje, poslove i zadatke i način rada jedinica civilne zaštite iz člana 127.,
- Propisom federalnog ministarstva finansija utvrđen je način prikupljanja, evidentiranja i namjenskog trošenja posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća na osnovu člana 180.

Procjena ugroženosti ukazuje na potrebu da se obavezno planira i organiziranje:

- Štabova civilne zaštite u mjesnim područjima,
- Imenovanje povjerenika u mjesnim zajednicama,
- Formiranje službi zaštite i spašavanja,
- Formiranje jedne jedinice civilne zaštite opće namjene u formaciji voda.

Organizacija i uspostavljanje struktura civilne zaštite koje u protekolom petogodišnjem planskom periodu nije urađeno treba biti izvršeno do kraja 2017. godine.

b) dodatne smjernice

U cilju ublažavanja prirodnih i drugih nesreća i osposobljavanja u sistemu zaštite od prirodnih i drugih nesreća potrebno je pažnju usmjeriti na:

- osmatranje i praćenje, prognoziranje i predviđanje mogućih opasnosti i prirodnih i drugih nesreća,

- planiranje zajedničkih mjera prevencije,
- edukaciju građana, pravnih i fizičkih lica o njihovim pravima i obavezama u planiranju i provođenju zaštite i spašavanja,
- informacijsko-komunikacijski sistem kao podršku u rukovođenju u prirodnim i drugim nesrećama,
- povećanje lične zaštite građana.

c) Programi i planovi za smanjenje rizika

U planovima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara predviđeno je da se kroz provođenje ovih planova moraju smanjiti veliki rizici koji mogu pruzrokovati prirodne i druge nesreće većih (katastrofalnih) razmjera, a odnose se na velike zemljotrese, poplave, slijeganje tla, klizišta, požare i sl.

Programom razvoja utvrdit će se preventivne i operativne mjere koje treba provoditi prije nastanka, u toku i nakon prirodne nesreće, što će biti osnov za izradu i ažuriranje planova zaštite i spašavanja.

5. OSNOVE ZA OBUČAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

I. Uvod

Ovim dokumentom uređuju se: ciljevi i namjena, planiranje, organiziranje, izvođenje i provjeravanje stepena obučenosti i osposobljenosti za zaštitu i spašavanje, kao i materijalno-tehničko i finansijsko osiguravanje procesa izvođenja obuke.

Obuka i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje obuhvata prezentiranje osnovnih i posebnih znanja o prirodnim i drugim nesrećama, obuka i osposobljavanje kadrova iz organa uprave nadležnih za prevenciju i saniranje posljedica prirodnih i drugih nesreća, pripadnika i jedinica civilne zaštite, pripadnika službi zaštite i spašavanja, stanovništva, nevladinih organizacija i privrednih društava čija djelatnost može koristiti u zaštiti i spašavanju.

Trenutno stanje u oblasti planiranja i izvođenja obuke prema Planu i programu obučavanja je u zastoju, odnosno vrši se djelimično za pojedine strukture i to: Gorska služba spašavanja i Služba za zaštitu od požara.

II. Cilj i namjena

Osnovni cilj obučavanja i osposobljavanja je prenošenje znanja i osposobljavanje za kvalitetno izvršavanje zadataka zaštite i spašavanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća, a posebno mjera prevencije u zaštiti i spašavanju i provođenju mjera zaštite i spašavanja.

III. Programiranje i planiranje

Na osnovu donešenog Plana i programa obučavanja vrši se godišnje planiranje i izvođenje obuke.

Na osnovu njih organizirana je:

- obuka za članove Općinskog štaba civilne zaštite,
- obuka za gorsku službu spašavanja,
- obuka za službu za zaštitu od požara.

Obučavanje ostalih Službi zaštite i spašavanja, štabova, povjerenika i jedinica nije planirano niti vršeno zbog činjenice da one još nisu u cijelosti osnovane (osim Službi zaštite i spašavanja) što u narednom periodu treba biti prioritet.

Programi osposobljavanja

Prema Planu i programu osposobljavanja, osposobljavanjem za zaštitu i spašavanje u općini Srebrenik obuhvaćeni su:

1. rukovodioci službi za upravu, državni službenici i namještenici, koji po važećim propisima imaju zadatke na prevenciji i saniranju posljedica od prirodnih i drugih nesreća;
2. članovi Općinskog štaba civilne zaštite i štabova civilne zaštite mjesnih područja;
3. lica koja profesionalno rade na poslovima civilne zaštite;
4. komandiri jedinice/a opće namjene,
5. rukovodioci službi zaštite i spašavanja;
6. pripadnici jedinica opće namjene;
7. povjerenici civilne zaštite i njihovi zamjenici;
8. pripadnici nevladinih organizacija i udruženja koja po prirodi svog djelovanja imaju značaj za zaštitu i spašavanje;
9. stanovništvo (građani);
10. učenici osnovnih i srednjih škola i studenti.

Navedeni programi razlikuju se prema namjeni svake od struktura za zaštitu i spašavanje za koju se planiraju i realizuju i to:

- pripadnici jedinica civilne zaštite moraju proći kroz uvodno, osnovno i dopunsko osposobljavanje najmanje jednom u roku od pet godina;
- pripadnici službi zaštite i spašavanja uvodno i dopunsko osposobljavanje, jer im osnovna znanja osigurava njihova osnovna djelatnost;
- komandanti i komandiri jedinica civilne zaštite i rukovodioci službi zaštite i spašavanja za obavljanje komandnih odnosno rukovodnih dužnosti najmanje jednom u dvije godine;
- rukovodioci službi za upravu, državni službenici i namještenici za izvršavanje preventivnih mjera i upravljanja akcijama zaštite i spašavanja iz svoje nadležnosti najmanje jednom u tri godine;
- štabovi civilne zaštite za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja najmanje jednom godišnje;
- nevladine organizacije i udruženja (crveni križ, radioamateri, planinari i dr.) obučavati tako da uz svoju osnovnu djelatnost osiguraju i potrebnu osposobljenost u zadacima zaštite i spašavanja;
- planirati obuku stanovništva za provođenje mjera samopomoći i prve pomoći u zaštiti i spašavanju u saradnji sa sredstvima masovnog komuniciranja, prije svega lokalnih radio i TV stanica (saopćenja, tematske rasprave, kvizovi znanja, spotovi i sl.) kontinuirano tokom godine a najmanje jednom u tri mjeseca;

Sadržaj programa osposobljavanja

Program za svaku strukturu zaštite i spašavanja mora polaziti od konkretnih zadataka i namjene u slučaju angažiranja u zaštiti i spašavanju i mora sadržavati:

- uvodni dio sa težištem na normativnom uređenju određenih pitanja;
- opservacija, predstavljanje i rješavanje konkretnih zadataka u zaštiti i spašavanju iz domena svake strukture ponaosob, u skladu sa planom upotrebe i naučenim lekcijama, s težištem na praktičnoj simulaciji i
- analizu svake tematske oblasti iz koje trebaju proizaći smjernice i zaključci za dalji rad.

2.1. Provjeravanje uspješnosti obuke (evaluacija)

Provjeravanje uspješnosti obuke je složen proces koji podrazumijeva procjenu cjelokupnog andragoškog ciklusa i u našim uslovima podrazumijeva sljedeće:

- uvodna testiranja svih polaznika prije početka nekog od oblika obučavanja i osposobljavanja, sa ciljem sagledavanja nivoa znanja sa kojeg treba otpočeti obuku,
- testiranje i praktičnu provjeru usvajanja znanja u toku obuke i prikupljanje mišljenja i sugestija polaznika obuke,
- završna testiranja i prekično rješavanje konkretnih zadataka i
- vježbe.

Osposobljenost se utvrđuje provjerom znanja koje priprema predavač kroz odgovarajuće testove i druge oblike praktične provjere u izvršavanju konkretnih zadataka.

Mišljenje polaznika obuke i drugih lica uključenih u ovaj proces obuke, dobijaju se na osnovu anketnih pitanja.

Sposobnost praktičnog rješavanja problema utvrđuju se vježbama i analizama u toku demonstracija u izvršavanju određenih konkretnih zadataka u zaštiti i spašavanju. Nosioци i organizatori vježbi obavezni su pripremiti cjelovitu analizu sa prijedlozima i sugestijama za buduće vježbe iz određenih oblasti zaštite i spašavanja.

Zbog složenosti i težine kvalitetne provjere znanja polaznika obuke, potrebno je timsko sastavljanje testova i elaborata za vježbe, uz uključivanje naj eminentnijih stručnjaka iz određenih oblasti zaštite i spašavanja i naučnih radnika sa fakulteta i drugih naučno-obrazovnih ustanova.

3.1. Stimulativne mjere

Radi dodatnog interesovanja i razvijanja takmičarskog duha u izvršavanju zadataka zaštite i spašavanja, a na osnovu Uredbe Vlade Federacije BiH o vrsti, kriterijima i postupku za dodjelu priznanja i nagrada civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj: 23/04) potrebno je, nakon svake značajnije obuke ili vježbe izabrati najistaknutije pojedince ili grupe kojima se na prigodan način uručuju odgovarajuća priznanja i nagrade.

4. Planiranje

Na osnovu Plana obuke koji donosi Federalna uprava civilne zaštite, sačinjavat će se godišnji operativni plan izvođenja obuke i osposobljavanja po mjerama zaštite i spašavanja, uvažavajući elemente navedene u Programu razvoja, utvrđene kao obaveza provođenja u Politici razvoja, Strateškim pravcima sa akcijskim planovima i zaključcima iz Procjene ugroženosti.

5. Nastavna sredstva

Prilikom priprema za izvođenje obuke i osposobljavanja planira se nabavka potrebnih očiglednih nastavnih sredstava. Služba civilne zaštite će, prema vlastitoj procjeni, pripremiti i štampati potrebne količine priručnika, skripti, publikacija i sl. prema određenim mjerama zaštite i spašavanja i iznaći najpovoljnije mogućnosti u ovom planskom periodu za realizaciju kvalitetne obuke po svim mjerama zaštite i spašavanja.

IV. Organiziranje i izvođenje obuke

1. Organizacija

Obuku i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje organizira Federalna uprava civilne zaštite, Kantonalna uprava civilne zaštite i Općinska služba civilne zaštite, udruženja i druge nevladine organizacije, privredna društva i druge organizacije a svako iz svoje nadležnosti.

Uvodno i osnovno obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje prema nadležnosti organiziraju Federalna i Kantonalna uprava civilne zaštite i Služba civilne zaštite prema vlastitim operativnim planovima i programima.

Dopunsko i specijalističko obučavanje i osposobljavanje, posebno kadrova koji rukovode akcijama zaštite i spašavanja, vrši Federalni centar.

Za osposobljavanje pripadnika jedinica civilne zaštite opće namjene odgovorna je Služba civilne zaštite općine.

2. Izvođenje

Programi obuke i osposobljavanja izvode se u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim propisima iz djelokruga resornih službi za upravu Općine koje su nadležne za određene poslove zaštite i spašavanja.

Služba civilne zaštite je od Kantonalne uprave civilne zaštite dobila opremu za izvođenje nastave koja se sastoji od: prenosnog računala, projektora i platna za projekcije.

V. Oblici osposobljavanja

Oblici osposobljavanja za zaštitu i spašavanje bit će: uvodno, osnovno, dopunsko osposobljavanje i vježbe (samostalne, komandno-štabne, pokazne i zajedničke).

1. Uvodno osposobljavanje je obavezno za sve organizirane strukture zaštite i spašavanja i obuhvata opća znanja iz oblasti zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća sa težištem na organiziranje i djelovanje svih struktura zaštite i spašavanja, prava i obaveze pripadnika civilne zaštite i njihovih zadataka na svim nivoima organiziranja.

2. Kroz osnovno obučavanje i osposobljavanje stiču se stručno-teorijska i praktična znanja koja osiguravaju stručno izvršavanje zadataka svakog pojedinca, djelovanje štabova civilne zaštite, povjerenika, jedinica, službi ili drugog operativnog sastava, pravilnu i racionalnu upotrebu tehničkih i drugih sredstava za zaštitu i spašavanje. Osnovno osposobljavanje se planira i provodi sa svim strukturama zaštite i spašavanja prema planovima upotrebe najmanje jednom u pet godina u trajanju od osam do dvanaest sati.

3. Dopunsko obučavanje i osposobljavanje ima zadatak dopunjavanja, obnavljanja i modernizacije već postojećih znanja stečenih kroz uvodno i osnovno obučavanje i osposobljavanje, uz poštivanje principa kontinuiteta. Za pripadnike iste jedinice, službe ili drugog operativnog sastava, dopunsko osposobljavanje se izvodi u određenim vremenskim intervalima. Razlozi za dopunsko osposobljavanje su: procjena na osnovu konkretnih djelovanja jedinica ili pojedinaca u zaštiti i spašavanju, nabavka nove opreme i drugih tehničkih sredstava, naučene lekcije (vlastite i tuđe) u zaštiti i spašavanju, te novi zadaci i obaveze jedinice, službe ili drugog operativnog sastava.

4. Vježbe su jedan od oblika dopunskog osposobljavanja i namijenjene su kako za osposobljavanje tako i za provjere stepena obučenosti i osposobljenosti u organiziranju i izvršavanju konkretnih zadataka u zaštiti i spašavanju. Uvježbavanjem se pripadnici osposobljavaju za komunikacije i saradnju sa različitim skupinama stručnjaka po mjerama zaštite i spašavanja, što nije slučaj sa ostalim oblicima osposobljavanja.

Predavači – instruktori zaštite i spašavanja

Za predavače-instruktoze zaštite i spašavanja angažovati certifikovane instruktore civilne zaštite, istaknute stručnjake iz određenih oblasti koji pored stručnog znanja iz oblasti zaštite i spašavanja posjeduju osnovna znanja iz andragogije i andragoške didaktike.

Pored toga, za predavače angažovati i vanjske saradnike sa fakulteta, a posebno one koji su angažovani na izradi naučno-istraživačkih projekata iz zaštite i spašavanja.

VI. Finansiranje

Finansijska sredstva za obučavanje i osposobljavanje struktura civilne zaštite, čiji je osnivač Općina, osiguravaju se iz budžeta općine Srebrenik i u skladu sa članom 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

6. SMJERNICE ZA ISTRAŽIVAČKU I RAZVOJNU DJELATNOST OD ZNAČAJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

I. Uvod

Ubrzani razvoj naučnih istraživanja i dostignuća, tehnoloških unapređenja i komunikoloških globalizacijskih procesa, s jedne strane i kontinuiranog porasta opasnosti po živote ljudi, materijalna i kulturna dobra s druge strane, nameću potrebu planiranja, provođenja i primjene naučnih i stručnih istraživanja u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, a posebno radi preduzimanja preventivnih mjera zaštite i spašavanja.

II. Osnove donošenja smjernica

Sistem zaštite i spašavanja je interdisciplinaran i zahtijeva vrlo stručan i naučan pristup, korištenje dosadašnjih naučno-istraživačkih projekata u zemlji i van nje u sistemu zaštite i spašavanja, kao i primjenu dosadašnjih iskustava u borbi protiv prirodnih i drugih nesreća u zemlji i svijetu.

Osnove za donošenje ovih smjernica sadržane su u:

1. Zakonu o zaštiti i spašavanju;
2. Procjeni ugroženosti:
 - a) opći zaključci iz Procjene ugroženosti,
 - b) posebni zaključci po obrađenim opasnostima;
3. Politici razvoja:
 - a) vizija i ciljevi Politike razvoja,
 - b) osnovni ciljevi i opredjeljenja Politike razvoja;
4. Strategiji razvoja.

III. Pristup rezultatima istraživanja

a) Pristup rezultatima istraživanja

Opredjeljenje za potrebe planiranja, provođenja i primjene naučnih i stručnih istraživanja u zaštiti i spašavanju nameće sveobuhvatan pristup rezultatima istraživanja i podrazumijeva:

- naučnu analizu svjetskih dostignuća i iskustava u pogledu dogradnje sistema zaštite i spašavanja, a posebno prevencije;
- planiranje i provođenje vlastitih istraživanja u zaštiti i spašavanju;
- primjenu vlastitih iskustava i saznanja u zaštiti i spašavanju;
- naučni, stručni, inspekcijski i drugi nadzor nad građevinskim objektima u toku i poslije njihove gradnje, čije rušenje i druga vrsta njihove dis-funkcionalnosti može dovesti do značajnog ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara;
- naučne i ekološke standarde prihvaćene od regionalnih i drugih međunarodnih institucija koje nas politički, pravno i na druge načine obavezuju;
- obučavanje za zaštitu i spašavanje, koje je zasnovano na naučnim i drugim istraživanjima i dostignućima.

b) Obaveza nosioca planiranja

Obaveza je svih državnih organa, pravnih lica i nevladinih organizacija i udruženja da istraživanja za svoje potrebe, djelatnosti i gradnju za opće dobro prilagode tako da uvažavaju naučne nalaze koji upućuju na zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od svih oblika ugrožavanja.

Tehnološki i materijalni napredak po svaku cijenu, posebno onaj koji do krajnjih granica ne računa na živote i zdravlje ljudi, poguban je.

Svi nosioci naučnih i drugih istraživanja imaju zadaću uvažiti kriterije i potrebe zaštite i spašavanja. Općinski resorni organi mogu, u skladu sa potrebama i mogućnostima, naručiti određena istraživanja kojima će osnovni cilj biti: povećanje stepena prevencije u zaštiti i spašavanju od pojedinih oblika ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara, povećan stepen spremnosti na izazove i odgovor na prirodnu i drugu nesreću, kao i naznake osnovnih smjernica za postupke u provođenju mjera obnove nakon prestanka djelovanja prirodne i druge nesreće.

c) Metodologija

Pored zakonskih i drugih normi po kojima će se istraživanja za potrebe zaštite i spašavanja provoditi, ta istraživanja moraju, od osnovne ideje do konačnih rezultata, uvažiti općevažecu rigorozu iproceduru. Ukratko, jedinstvena metodologija podrazumijeva:

- izradu idejne skice istraživanja;
- projekt sa svim elementima za potrebe naučnog istraživanja;
- ciljeve;
- prostor, objekt i pojavu koja se istražuje;
- hipoteze, varijable i indikatore;
- naučne metode i postupke;
- kadrovske istraživačke potencijale i njihove reference;
- vremensko određenje istraživanja;
- prezentaciju i naučnu verifikaciju rezultata istraživanja i mogućnosti njihovog provođenja.

Projekte i naučna istraživanja jednodimenzionalnog i multidisciplinarnog karaktera, za potrebe zaštite i spašavanja, moći će izvoditi verifikovane naučne institucije samostalno ili više njih, što će zavisiti od obostranog sporazuma o tim istraživanjima u skladu sa zakonskim propisima o transparentnosti i normama preuzimanja pravnih i naučnih obaveza.

IV. Projekti istraživačke i razvojne djelatnosti

Izabrani projekti istraživanja predstavljaju prioritet za vremenski period do kraja 2021. godine, u skladu sa Programom razvoja. Nazivi projekata mogu doživjeti prilagođavanje naučnoj i drugoj formulaciji, ali one u suštini moraju pokrivati utvrđene oblasti koje su od šireg značaja za razvoj zaštite i spašavanja.

Vremenski okviri istraživanja sa potrebnim finansijskim sredstvima sadržani su u Strategiji razvoja sa akcijskim planovima nosilaca planiranja, godišnjim finansijskim planovima, kao i opredjeljenjima datim u dokumentu Programa razvoja pod nazivom „Osnovni ciljevi, zadaci, način ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organizovanje snaga i sredstava zaštite i spašavanja“.

a) Projekti prema općim zaključcima Procjene ugroženosti

1) Stručna procjena resursa u vlasništvu pravnih lica, udruženja, vladinih i nevladinih organizacija, posebno proglašanih službi zaštite i spašavanja u općini Srebrenik koji mogu biti korišteni u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara.

2) Stručna primjena istraživanja u zaštiti šuma od požara, potreba pošumljavanja, izgradnje i redovnog održavanja protupožarnih projsjeka i druge mjere.

3) Operacionalizacija naučnih saznanja za hitnu potrebu uspostavljanja operativnog centra civilne zaštite, te osposobljavanje redovnih i alternativnih komunikacija putem operativnih centara.

4) Iniciranje kod Federalnih organa istraživanja o ugroženosti od zemljotresa na mikrolokalitetima, prije svega u urbanim sredinama. Sagledati aspekt donošenja urbanističkih i prostornih planova, te izgradnje po tim planovima, stepena otpornosti već izgrađenih objekata (prema starosti objekata, primjene tehničkih standarda i dr.) sa prijedlozima mjera osiguranja od rušenja.

5) Istraživački projekt zaštite od poplava sa zadacima adekvatnog uređenja vodotoka u vlasništvu Federacije BiH i iniciranje Federalnih organa za realizaciju tih projekata. Potrebna puna koordinacija u planiranju i provođenju mjera.

6) Operacionalizacija procedura u postupku angažiranja vojnih i civilnih resursa u zaštiti i spašavanju.

7) Izrada i operacionalizacija programa osiguranja minimuma robnih i drugih rezervi za potrebe zaštite i spašavanja ljudi kao dio spremnosti i odgovora na nastanak prirodne i druge nesreće.

8) Istraživanje i procjena mogućnosti nevladinih organizacija, udruženja i fondacija koje mogu doprinijeti zaštiti i spašavanju u različitim prirodnim i drugim nesrećama.

b) Projekti po posebnim zaključcima iz Procjene ugroženosti

1) Inicirati istraživanje „Opasnosti od odrona i klizanja tla na mikronivoima uz primjenu dosadašnjih naučnih istraživanja, s koordinacijom u provođenju jedinstvenih urbanističko-tehničkih mjera.

2) Prikupljanje, sistematizacija i proučavanje provedenih međunarodnih i domaćih naučnih i stručnih istraživanja o vrstama i rasprostranjenosti epizootija, sa prijedlogom mjera koje treba poduzeti u prevenciji i po pojavi.

3) Uspostavljanje i osiguranje katastra izvorišta vode za piće po naseljima za potrebe zaštite i spašavanja.

Predložak navedenih projektnih tema mora dobiti i svoju materijalnu podlogu i pojedinačnu verifikaciju nosioca, kroz akcijske planove provedbe Strategije razvoja sa planiranim finansijskim sredstvima.

Uvažavajući i potrebe za dodatnim istraživanjima i iz drugih oblasti života i rada ili iz drugih sagledanih potreba, ove smjernice treba smatrati samo kao okvir koji se može i dopuniti ili djelimično promijeniti, ali pod uslovom da se za takve projekte iznađu izvori za finansiranje, te sredstva i načini za provođenje dobijenih stručnih rješenja.

7. PREGLED OČEKIVANIH TROŠKOVA SA IZVORIMA FINANSIRANJA

I. Uvod

Procjena ugroženosti Općine i viših nivoa planiranja, predviđaju budžetska sredstva za finansiranje zaštite i spašavanja i ona trebaju biti najviše trošena u preventivnim mjerama, odnosno u realizaciji strateških pravaca razvoja.

U Zakonu o zaštiti i spašavanju u poglavlju finansiranje, tačno su predviđeni izvori sredstava kao i područja ulaganja sredstava.

Sredstva za zaštitu i spašavanje su strogo namjenska sredstva koja zahtijevaju punu transparentnost u trošenju i mogu se koristiti isključivo za namjene utvrđene u Zakonu o zaštiti i spašavanju, Programu razvoja i kroz godišnje finansijske planove.

II. Izvori finansiranja

Sredstva potrebna za realizaciju Zakona o zaštiti i spašavanju, Programa razvoja i donešenih godišnjih planova, te projekata definiranih u strateškim pravcima razvoja i u odgovarajućim akcijskim planovima osigurat će se:

- iz budžetskih sredstava u okviru redovnog planiranja budžeta za potrebe redovne djelatnosti, po pravilu, kao dio preventivnih i strukturalnih mjera prije nastanka prirodne ili druge nesreće, kao i za otklanjanje posljedica prirodne ili druge nesreće,

Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća
općine Srebrenik za period 2016-2021. godina

- iz sredstava pravnih lica, iz osiguranja, dobrovoljnih priloga, međunarodne pomoći i drugih izvora utvrđenih u Zakonu o zaštiti i spašavanju i drugim zakonima,
- na osnovu posebne naknade na neto plaće 0,5 % iz sredstava koja pripadaju Općini, a na osnovu Godišnjeg plana korištenja sredstava zaštite i spašavanja i zadataka utvrđenih u Programu razvoja, naročito za osiguranje materijalnih resursa-opremanje, te osposobljenosti za odgovor na prirodnu ili drugu nesreću,
- prema Zaključcima iz Procjene ugroženosti za potrebe zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Federacije BiH potrebno je u budžetu Općine izdvojiti minimalno sredstva u visini od 1 % godišnjeg budžeta općine.

Polazeći od visine godišnjeg budžeta Općine te njegov planirani godišnji rast od 5 % godišnje, u narednom periodu za potrebe zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u budžetu Općine za period 2016. – 2021. godine, izdvajajući 1 % od budžeta, mogla bi se izdvojiti sredstva za zaštitu i spašavanje u iznosima prikazanim u sljedećoj tabeli:

Opis	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Novčana sredstva koja bi trebalo planirati u budžetu Općine za potrebe zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća	150.000,00	177.000,00	197.000,00	200.000,00	210.000,00

Prvi sistemski odgovor finansiranja sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća je sadržan u Zakonu o zaštiti i spašavanju koji navodi izvore i uvođenje posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u visini od 0,5 % od osnovice koju čine isplaćene neto plaće zaposlenika u radnom odnosu i svih lica angažovanih po ugovoru za obavljanje privremenih i povremenih poslova i po ugovoru o djelu. Zakon je utvrdio i način raspodjele tih sredstava između Federacije, Kantona i Općina u kojima su ta sredstva ostvarena i to:

- 15 % pripada Federaciji BiH i služi isključivo za namjene iz člana 182.tač.2 do 7. Zakona o zaštiti i spašavanju,
- 25 % pripada Kantonu i služi isključivo za namjene iz člana 183. tač. 2. do 8. Zakona o zaštiti i spašavanju,
- 60 % pripada Općini u kojoj su ta sredstva ostvarena i služe isključivo za namjene iz člana 184. tač. 2.do 7. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Uzimajući u obzir objavljene statističke podatke o ukupnom broju zaposlenih i isplaćenoj prosječnoj neto plaći, uz njen planirani rast od 5 % godišnje i uz isti broj zaposlenih, očekuje se da sredstva prikupljena na osnovu naknade za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća u visini 0,5 % od isplaćene neto plaće i naknade na osnovu ugovora o djelu, u planskom periodu 2016. – 2021. godina iznose:

Opis	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Sredstva Općine 60 %	90.000,00	92.000,00	95.000,00	99.000,00	103.000,00
Ukupno za planski period:	479.000,00 KM				

U planiranju visine sredstava iz ovih izvora nije uzet rast broja zaposlenih, jer nema adekvatan podatak za ovaj period.

Sredstva iz ove predhodne tabele nemaju karakter budžetskih sredstava tako da se neutrošena sredstva iz prethodne godine prenose u naredne godine.

To podrazumijeva da se u godišnjim finansijskim planovima realizacije Programa razvoja, odnosno strateških pravaca razvoja uključuju sredstva iz budžeta Općine Srebrenik izdvojena za ove namjene i kumulirana sredstva posebnih naknada za zaštitu i spašavanje iz člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Sredstva ostvarena na osnovu člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju su kolateralno dobro, nisu i ne mogu biti jedina sredstva za sveukupne namjenske potrebe zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara. Potrebno je voditi računa i o svim drugim izvorima sredstava prema članu 179. Zakona o zaštiti i spašavanju koja kao objedinjena obavezno voditi na posebnom računu za zaštitu i spašavanje.

Upravljanje raspoloživim finansijskim i materijalnim resursima uputno je i jedino izvodljivo izradom budžeta na svim nivoima od Općine, preko Kantona do Federacije i njihovim optimiziranjem, po principu povezanosti, poštujući okvirne uvjete koji trebaju biti strateški oblikovani u Programu razvoja.

III. Očekivani troškovi

Raznovrsni poslovni interesi kompatibilni interesima zaštite i spašavanja mogu biti oblik sufinansiranja ove djelatnosti, posebno ukoliko promoviraju razvijanje svjesnosti o opće društvenim vrijednostima, zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara i okoliša. Pored oblasti finansiranja utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju, sredstva za sufinansiranje, podrazumijevaju ulaganja u:

- postojeće službe hitne medicinske pomoći, profesionalne vatrogasne jedinice i dobrovoljna vatrogasna društva,
- kapacitete javnih i drugih preduzeća, udruženja građana, koja su proglašene službama zaštite i spašavanja,
- naučne i istraživačke projekte zaštite i spašavanja,
- obučavanje za potrebe zaštite i spašavanja,
- nevladine i organizacije civilnog društva zbog raznolikosti djelovanja su od posebnog značaja za upotpunjavanje sadržaja svih mjera zaštite i spašavanja koje budu imale tretman službi zaštite i spašavanja.

Sve vrste ulaganja moraju biti razrađene u godišnjim finansijskim planovima svih nosilaca planiranja, a realizacija tih planova mora biti predmet informisanja i verifikovanja kod nadležnih organa.

Finansiranje očekivanih troškova podrazumijeva da zajednica neće biti pogođena prirodnim i drugim nesrećama velikih razmjera, jer u takvim situacijama dolazi do revizije i budžeta i drugih izvora sredstava koja se ulažu u odgovor ili u oporavak na nastalu prirodnu ili drugu nesreću, jer praksa pokazuje da svaka zajednica koja bude pogođena prirodnom ili drugom nesrećom (katastrofa) odmah pristupa radikalnoj izmjeni budžeta, kada postojeća planirana i osigurana sredstva nisu dovoljna za trenutni odgovor ili sanaciju stanja, odnosno rehabilitaciju u fazi oporavka.

U eventualnom slučaju takve situacije u općini Srebrenik, Općinsko vijeće općine Srebrenik će pored izmjena budžeta izvršiti i promjenu ovih sredstava planiranih za realizaciju Programa razvoja, na prijedlog Općinskog načelnika.

IV. Pregled projekata značajnih za zaštitu i spašavanje

Kao ilustraciju ulaganja u sistem zaštite i spašavanja, primjereno prevenciji zaštite i spašavanja, napravljen je izvod iz Strategije integralnog razvoja općine Srebrenik za period 2016.-2021. godina. Projekti u tabeli doprinose razvoju zaštite i spašavanja, uz ponovnu konstataciju da Općinski načelnik može kandidovati i dodatne programe i projekte. Iz pregleda se vidi način finansiranja izdvojenih projekata (budžet, ostali izvori: grantovi, krediti, donacije, građani).

Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća
općine Srebrenik za period 2016-2021. godina

Projekti	Izvori finansiranja		ukupno
	budžet	Ostali izvor	
Izgradnja sistema vodosnabdijevanja za sva naselja	1.500.000,00	930.000,00	2.430.000,00
Izgradnja kanalizacionog sistema i prečištača otpadnih voda za sva naselja	700.000,00	580.000,00	1.280.000,00
Akumulacija bistričke rijeke - hidro-geološka istraživanja, projektovanje i prva faza radova	10.000,00	90.000,00	100.000,00
Sanacija i regulacija kritičnih dionica korita rijeke Tinje	125.000,00	2.900.000,00	3.025.000,00
Sanacija vodotoka II kategorije	60.000,00	200.000,00	260.000,00
Opremanje PVJ, GSS i VJ VD Srebrenik i redukcija rizika (edukacija i trening)	5.000,00	95.000,00	150.000,00
Opremanje općinskog operativnog centra civilne zaštite i obezbjeđenje web/GIS platforme za pomoć sistemu upravljanja hitnim situacijama		100.000,00	100.000,00
Edukacija građana, izgradnja adrenalin parka i umjetne stijene	10.000,00	90.000,00	100.000,00
Izrada katastra klizišta na području općine i provođenje mjera sanacija i zaštite od klizišta		150.000,00	150.000,00
Razvoj selektivnog prikupljanja otpada, edukacija i tehničko opremanje	30.000,00	120.000,00	150.000,00

VI. ZAVRŠNI DIO

Zadužuje se Općinski Načelnik da prati realizaciju zadataka utvrđenih u Programu razvoja zaštite i spašavanja i u okviru ovlaštenja iz svoje nadležnosti osigura potpunu realizaciju ovog programa i da svake godine informiše Općinsko vijeće o ovim pitanjima i problemima koji postoje u provođenju Programa.

Općinski organi uprave dužni su, svako u pitanjima iz svoje nadležnosti i oblasti za koju su osnovani, u svojim godišnjim programima rada planirati i izvršavati sve zadatke iz Programa razvoja koji su utvrđeni za oblast za koju su nadležni na način kako je to utvrđeno u Programu razvoja, uvažavajući da sredstva iz planiranih i utvrđenih izvora osiguravaju realizaciju svih strateških pravaca.

Služba za civilnu zaštitu, kao osnovni stručni organ za oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na nivou općine Srebrenik, ima obavezu da prati realizaciju Programa razvoja i u okviru svojih ovlaštenja, utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju, podstiče i koordinira aktivnosti Općinskih organa uprave na njihovom angažovanju u realizaciji Programa i problemima koji postoje u tim pitanjima.

Konkretizovanje svih zadataka utvrđenih u Programu razvoja izvršit će se u Planovima zaštite i spašavanja općine Srebrenik.

Ovaj Program stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku općine Srebrenik“.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
OPĆINA SREBRENİK
- Općinsko vijeće -

Predsjedavajuća Općinskog vijeća

Vesna Mijić s.r.

Broj: 01-241/16

Datum: 30.05. 2016. godine